CRONICILE MELE

VISELE

Nu sunt nici medic, nici filosof. „Realitatea" nu m'a cercetat, când cu ancheta asupra viselor. Dar sunt obrasnic, și răspund neîntrebat, mai ales că nu mă împac cu nici unul dintre aceia care, dintr'un lucru atât de frumos, vor să facă o stranie teorie științifică și să încorseteze, în formule seci, superba evadare din mizeria cotidiană.

Visul nu este altceva de cât această posibilitate de a fugi din lume; efortul pe care îl face sufletul pentru a te despărți complet de realitate. Poți dormi fără să visezi, ceea ce înseamnă că ești burghez sadea; dar sunt și oameni cari visează fără să doarmă și aceștia sunt poeții. Intre vis și viață este o prăpastie, de-asupra căreia uitarea a svârlit un podeț de trecere. Și în vreme ce visul nu poate fi nici odată viață, foarte rar viața poate fi un vis.

Cartea cu explicația viselor, plină de simboluri și parabole, îmi face impresia unei poeme. O prefer teoriei care ne învață că visul este în legătură cu digestia și că visezi urât, dacă te culci cu stomacul încărcat. Cartea viselor trebuie să fi fost născocită de un discipol al lui Dante.

★

Faimosul Freud pune în legătură visul cu anumite evenimente din cursul zilei și analizează transformările unui eveniment până la apariția lui în formă de vis. Mai adaogă că nu e absolut necesar ca evenimentul să fie recent. Amintirea lui există în subconștientul nostru și apare când cu gândul nu gândești.

O femeie visează că asistă la moartea unui nepoțel. Motivul visului nu e că ar dori moartea copilului surorei sale, dar odată, în împrejurări identice, se îndrăgostise de medicul, care ședea la căpătâiul micului bolnav. Azi, după atâta vreme, îl visează pe omul de atunci și ar vrea să-l revadă. Imprejurările de-atunci îi revin în minte și procesul mintal e explicabil. Femeia nu este o mătușă rea, ci o simplă îndrăgostită.

Explicațiile profesorului vienez sunt totdeauna simpatice, mai ales că ele se bazează pe un erotism care place, dar după ce le accepți nu-ți convin, pentrucă nu te-au satisfăcut pe deplin. Motivele viselor sunt destule. Mă interesează, însă, intepretarea lor. Și atunci mă reîntorc, fie la cartea despre care pomeniam mai sus, care îmi spune că a visa un copil înseamnă boală, o pisică înseamnă fățărnicia unui prieten, mușcătura unui câine înseamnă lovitura unui dușman, fie la obișnuința cu care eu însumi îmi explic visul după o îndelungată practică.

★

Teoriile savanților, asupra viselor, sunt exact ca acelea asupra morții. Nu mă consolează de sinistra perspectivă, nici măcar nu mă mulțumesc pentru moment. Cred în nemurirea sufletului și în metempsicoză, ca să mă prepar pentru momentul suprem al liniștei eterne. E mai mult o parigorie ce ne-o facem, ca să ne mințim pe noi înșine, dar nimeni nu ne-a dat vre-o certitudine despre ceea ce se petrece dincolo de viață. Cred — și aceasta e teoria mea personală — că dincolo de viață trebuie să fie foarte bine, de oarece nimeni nu s'a mai întors.

Mă bucur. Mă bucur și pentrucă știu că voi mai trăi odată. După cum am credința că înainte de a mă naște trebuie să fi trăit într'o lume mai rea, am neclintita speranță că murind azi, mă voi naște mâine între oameni mai cum se cade. Ce ne-am face bieți muritori, loviți zilnic cu vrăjmășie, dacă n'am purta în noi nădejdea în zile mai bune, chiar dacă acele zile ne zâmbesc abia dincolo de mormânt.

★

Așa e și cu visele. Să nu ni se mai dea explicații asupra cauzelor și consecințelor. Sunt relative, și diferă după temperamentele autorilor. Nu vreau să știu de stomacul încărcat, când mă culc, nici de evenimentele reale care trăesc în subconștient și licăresc ca ochii de lup în noaptea suferințelor mele. Nu vreau să știu de ce visez cutare lucru astăzi și contrariu mâine. Vreau să visez. Visul este singura noastră consolare, când e frumos, și singura noastră pedeapsă când e urât. Când, după o zi de trudă, îmi culc capul pe perină, chiem visul ca pe o supremă mulțumire. Visez și știu că visez. Grija mea e să-l prelungesc și la trezire nu am nevoie de doctorul Freud ca să-mi explice fanteziile somnului meu.

Fiecare dintre noi trăim în vis o lume aparte și ne-o explicăm potrivit temperamentului și sensibilității noastre, nu după temperamentul și sensibilitatea altora.

Visul e leagănul în care omul obosit își odihnește mintea și sufletul. Visul frumos este răsplata pentru faptele bune; visul urât este pedeapsa pentru cele rele. Nici un condamnat la moarte n'a visat frumos în noaptea ce-a precedat execuția; nici un logodnic n'a visat urât în ajunul căsătoriei sale.

Credința poporului e că copilul zâmbind în somn răspunde unui zâmbet al Sfintei Fecioare. Cei în vârstă, când zâmbim, avem probabil aceeaș fericire. Nu ne explicăm cum, dar e o consolare.

Să ni se lase visul. Să ni-l explicăm așa cum ne îngăduie priceperea fiecăruia. E, fără îndoială, singura fericire pe care o mai posedăm. Viața ni s'ar părea și mai searbădă, dacă și aci se amestecă învățații cu teoriile lor.

Lăsați-ne visul neatins, mai ales acelora cari visăm și cu ochii deschiși.

Și iertată să-mi fie îndrăzneala dacă, propunându-mi să înlătur teoriile, am făcut și eu una...

A. de HERZ

JURIUL JUD. VASLUI

Ju

Stânga: d-ra
na Steinberg,
leasă a doua.

Dreapta: „Miss Vaslui", d-ra Gica Mavrodin.

Stânga: d-ra Hedwiga Culitzky „Miss Lăpuşna", dreapta d-ra Sara Cazanskaia aleasă a II-a.

Dela stânga la dreapta: d-rele Constanţa Stamate (II), Stella Papagheorghiu („Miss Brăila") şi Ada Muller (III).

JURIUL JUD. BRĂILA

D-ra Anişoara Saftescu „Miss Dolj"

In momentul când în
concursul pentru alegerea
va fi închinat concursul

...ii şi alese din ţară

Mijloc: *d-ra Marioara Teleman* („Miss Fălciu"); stânga: *d-ra Silica Ciocoiu* (II) şi dreapta: *d-ra Eugenia Neslian* (III)

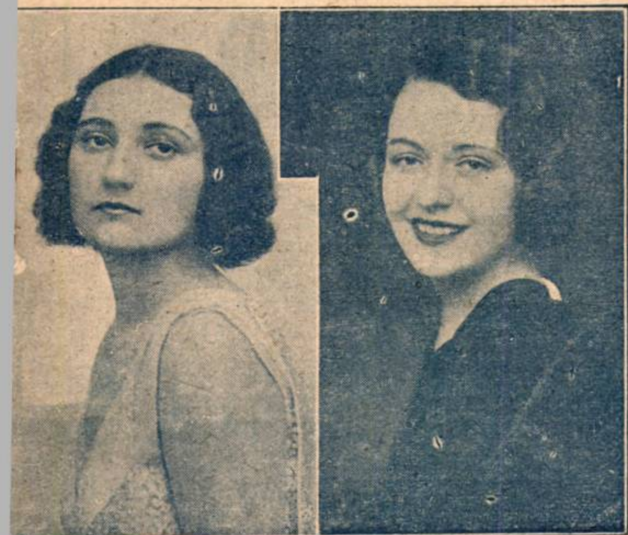
JURIUL JUD. FĂLCIU

D-ra Elena Crăciunescu (menţiune, Dolj)

Dreapta: *D-ra Steluţa Laetiţia Jucu, aleasă a treia în jud. Severin.*

...lesele jud. Severin: *d-rele Gretta Beck*, (stânga) ...ina Guţu (dreapta).

...cheem acest număr, are loc la Sinaia, ... „MISS ROMANIEI". Numărul viitor, ... de frumuseţe.

D-ra Netty Tanasescu (II)

JURIUL JUD. DOLJ

Stânga: *d-ra Sandina Bârsan „Miss Iași”.* **JURIUL JUD. IAȘI**

D-ra Getta Theodoru, aleasă a doua

D-ra Marietta Nedewsky, aleasă ***a treia.***

Concursul de frumuseţe în ţară

JUD. TURDA

In mijloc: *d-ra Thomas Ada (Miss Turda);* la stânga: *d-ra Pathe Ana, a II-a;* la dreapta: *d-ra Felezău Suzana, a III-a.*

D-ra Elena Alexandrescu a fost aleasă printre cele douăsprezece frumoase din Bucureşti.

JUD. SATU-MARE

I, Ella Gheţie

JUD. SOROCA

Tatiana Gravcencu (Miss Soroca).

Pentru a fi Regine... Crema Siamoise este suverană...

declara D-ra Yvette Labrousse Miss France 1930

Câteva minute după alegerea sa, deabea a putut fi apropiată încântătoarea Miss France 1930. Incă emoţionată de succesul ei, ea s'a grăbit să-şi exprime bucuria datorită acestui triumf ce-i va da putinţa să concureze pentru titlurile de Miss Europa şi Miss Univers.

— Ce motive v'au hotărât să înfruntaţi acest concurs?

— Eu sunt tânără şi mi se spune că-s frumoasă, dar frumuseţea naturală a trăsăturilor nu-i suficientă dacă ele nu-s scoase in evidenţă de o carnaţiune fragedă şi catifelată.

M'am supus deci unui tratament de frumuseţe, ale cărui efecte au entuziasmat anturajul meu şi m'au hotărât să mă pun în rândurile celor mai frumoase femei din Franţa.

— Care este tratamentul care v'a adus la un aşa de mare succes?

— Este vorba de celebra metodă de frumuseţe a Cremei Siamoise de zi şi de noapte care dăruieşte tenului maximum de frăgezime şi o catifelare dintre cele mai ideale.

Părăsind pe d-ra Yvette Labrousse, fiecare admira în ce măsură aceste produse minunate pot să dăruiască atâta farmec şi seducţiune femeilor care le întrebuinţează.

CREMA SIAMOSE este un produs veritabil francez şi preparat de JEAN DE PARIS, Paris, 35 bd. Haussmann.

NOTA. — Crema SIAMOISE se găseşte la Parfumerii, Farmacii şi Drogherii. Borcanul de mărime obişnuită costă lei 80. Borcanul dublu, conţinând îndoita cantitate a celor obişnuite costă lei 120. Unde nu se găseşte trimiteţi costul prin mandat poştal la REPRESENTANŢA PENTRU ROMANIA a CREMEI SIAMOISE din Bucureşti IV, strada Labirint No. 24 A. şi veţi primi franco cele ce veţi comanda.

1001 crime (Urmare din pag 11)

înveniţi. Fâşii de carne le căzură ca la leproşi. Alţii căzuseră de mult, sufocaţi, cu faţa violacee, crispată. Apa nu stinse setea pieptурilor arse.

Răgete, horcăeli; soldaţii încă vii, aleargă pe câmp, dementi, în faţa mitralierelor, ca să-şi curme mai repede chinul.

* * *

„Perspectiva Newski" din Petrograd e neagră de lume. Deodată, în lungul perspectivei, începu să latre „căţeaua, care scuipă foc", făcând goluri haotice, în rândurile compacte de oameni.

Revoluţia nu mai are răbdare să facă exerciţii individuale, cu ghilotina. Automobilele şi asasinatele se fac în serie. Mitraliera a luat locul ghilotinei, trăgând o sută de benzi de cartuşe pe oră, în massa vie, care cere mai multă dreptate...

* * *

Geneva. Conferinţă pacifică.

In „Barul diplomaţilor", micul Santos, secretarul delegatului Braziliei, delirează beat-mort, într'un cerc de demimondene şi ziarişti cosmopoliţi:

— Plictisitoare conferinţă!... Am nostalgia vânătoarei de bisoni, din pampas... Conferinţele astea vegetative şi sentimentale, îţi trezesc cele mai crude instincte !... Bine că se închide mâine conferinţa....

— Mâine? De unde ştii?

— Experţii americani vor să se întoarcă la New-York, ca să prindă electrocuţiunea lui Sacko.

— E aşa de *amusing? It's so distractive?*

— *Aho, yes!*.. E o legendă că individul de pe scaunul electric moare instantaneu. Până ce gardienii reuşesc să-l aşeze pe fotoliul morţii, nefericitul se sbate ca o fiară, umple închisoarea de răcnete, părul îi albeşte, apoi începe să râdă fioros: e dement înainte de a fi electrocutat...

„Se poate numi aceasta o moarte „instantanee"?

„Şi, uneori, câteva momente după curentare, „mortul" clipeşte din pleoape şi continuă să zâmbească, într'un rictus satanic"...

* * *

Mâine. Un savant a scos la fereasta laboratorului o cutiuţă, ca un mic aparat de radio. Face o experienţă. Un om trece pe câmp. La o simplă apăsare de buton, o rază a ţâşnit din micul proector. Şi omul de pe câmp *dispare*, ca la un gest de scamator, instantaneu, fără nici o urmă. Dispare total şi definitiv. Atomii lui disociaţi de *raza diabolică*, — materia i se pierde iară în eterul invizibil.

Savantul îndreaptă proectorul spre un copac. Arborele dispare. Dispar palatele, munţii...

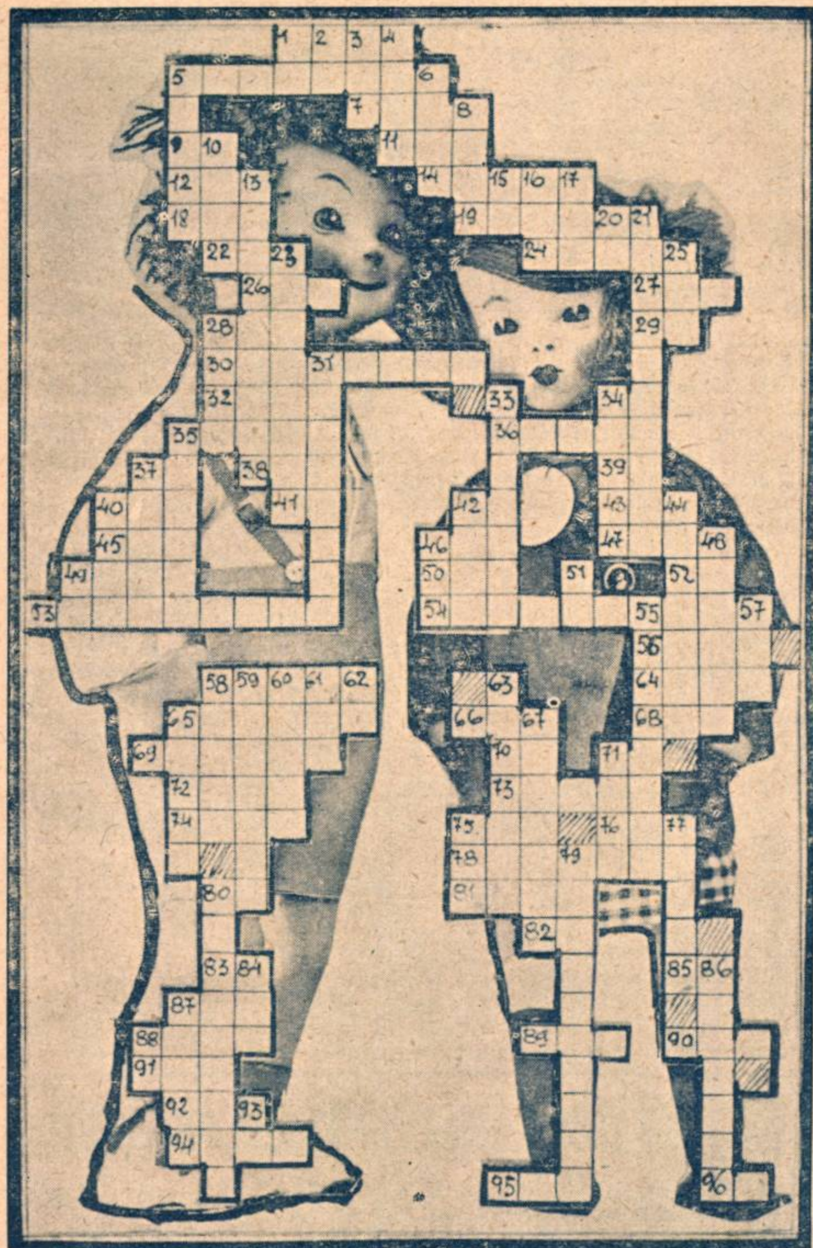
Cel din urmă Cain, singur în Univers, mângâe micul său emiţător de unde mortale...

Jocurile „Realităţii Ilustrate"

Joc de cuvinte încrucişate

„Milică şi Zozo"

(10 puncte) de Rebus

ORIZONTAL: 1) Unde vedem paiaţe? 5) In afară. 7) Arbust. 9) Secol. 11) Curat. 12) Fluviu în Europa. 14) Inventator. 18) Patriarh. 19) Nelinişte. 22) Palavră (mold). 24) Grup de soldaţi. 26) Faţă. 27) Salutare. (lat.) 28) L'a prins cu mâţa în... 29) Chemare (pop.) 30) Cum sunt copilaşii de mai sus? 32) Respect. 34) Numeral. 35) Produs dat de albine. 36) Oraş în Egipt. 37) Măsură. 38) Trei litere din **tril.** 39) Plantă. 40) Umede. 41) Animal. 42) Operă. 43) Dă-mi! 45) Moşneag. 46) Râu în Oltenia. 47) Scriitoare franceză. 49) Maniere de a se îmbrăca. 50) Graţie. 52) Unguent. 53) Dulceaţă de poame. 54) Necesar aparatului de radio. 56) Valiză. 58) Prost. 64) Privitor la vechii Ateniieni. 65) Culoare în pictură. 66) Aluniţă. 68) Zeiţă. 69) Templu la popoarele păgâne. 70) Se spăla pe cap. 71) Literă grecească. 72) Divinitate nupţială la vechii slavi. 73) Scriitor român. 74) Cucernic. 75) Adverb (mold.) 76) Nume de femee. 78) Istoric austriac. 80) Ficţiune matematică. 81) Personaj dintr'o operă de Caragiale. 82) Articol. 83) Ca la 82. 85) Interjecţie. 87) Pentru lustruit unghiile. 88) Piatră preţioasă. 89) Odă sacră. 90) Munţi în Creta. 91) Personaj biblic. 92) Cal. (privitor la culoare). 94) Mersul calului. 95) Dansez. 96) Pronume.

VERTICAL: 1) Prepoziţie. 2) Alifie. 3) Zbârcitură. 4) Cadavru. 5) Veşnic. 6) O găsiţi dimineaţa pe iarbă 8) Brunet. 10) Violenţă. 13) Independent. 15) Pronume. 16) Numeral. 17) Preţios (fig.) 20) Conjuncţie. 21) General teban. 23) Nevinovăţie. 25) Plasă. 28) A da cu var. 31) Relativă la blazon. 33) Semnul puterii supreme. 34) Ce nu poate fi micuţul Zozo, în privinţa staturii lui? 35) Vârfuri de munţi. 37) Ce fac după ce închid ochii? 40) Imaginaţie comică. 42) Curier. 44) Acord. 46) Poemă. 48) Pasăre. 49) Bezea. 51) Negaţie. 55) Femei războinici. 57) Crustaceu. 58) Hanul tătarilor. 59) Cumpătaţi. 60) Insulă în Turcia. 61) Măsură de capacitate. 62) Notă muzicală. 63) Erou grec. 65) Ziar românesc. 67 Ce a îngiţit?.. 71) Existent. 75) Specie de papagal. 77) Toană. 79) Acrobat. 80) După ce este ahtiat micuţul Zozo? 84) Lege. (lat.) 86) Ce a făcut Napoleon în 1814? 87) Virtuos. 88) In corpul animalelor. 93) Zeu.

Castelul enigmatic

(10 puncte) de Louise Ionescu, Loco

Găsiţi cheia graţie căreia veţi obţine două versuri, dintr'o poezie de Eminescu.

Deslegările se primesc până la 10 Martie 1930. Fiecare joc acordă deslegătorilor un număr oarecare de puncte. Cel care obţine numărul cel mai mare de puncte prin deslegarea celui mai mare număr de jocuri din numerele 157, 158, 159 şi 160 va primi un premiu de 1.000 lei. Premiul al doilea 500 lei. Premiul al treilea 300 lei. Următorii şapte deslegători primesc câte un volum din operile autorilor renumiţi. Deasemenea vom publica numele tuturor deslegătorilor. Premiile se vor distribui la 20 Martie 1930.

N. R. *In numărul viitor vom publica rezultatul definitiv al concursului pentru* „şampionatul cuvintelor încrucişate".

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
Bucureşti, str. Const. Mille 7, Etg. II
TELEFON 306/67

Director redacţional:
NIC. CONSTANTIN

PREŢUL ABONAMENTULUI

Pe un an	Lei 350
Pe şase luni	„ 180
Pe trei luni	„ 95
Pentru străinătate . . .	„ 400

Cupon pentru jocuri
No. 160

Numele şi pronumele ....

....

Adresa ....

Rudyard Mullion

Cadavrul 13 D.

o aventură a celebrului detectiv Trevor Gex în România

Un fior de frig mă săgetă. și tresărirea aceasta m'a trezit din somn. Adormisem afară, în ceața rece a Londrei. In jurul meu, nu vedeam decât învolburarea fâșiilor de abur; departe, jos, în stradă, un felinar ardea încă, și lumina lui palidă se zăria ca printr'un geam mat.

Ah ! ce aventură stupidă ! M'am dat îndată seama că adormisem pe balconul ambasadei japoneze, unde avusese loc, în seara aceea o recepție oficială! Desigur că toți invitații Excelenței Sale Osikara, ministrul Japoniei la Londra, plecaseră de mult, căci întreaga fațadă a legației era cufundată în întuneric.

Dumnezeule, nu cumva sunt sortit să rămân până mâine dimineață, pe acest fotoliu ascuns, între florile de pe balconul ambasadei, la trei etaje înălțime deasupra solului ? Și dacă m'ar surprinde cineva aici, nu m'ar lua oare drept hoț sau spion ?

Să strig un **policeman ?**

Ce scandal aș stârni, dacă aș striga ! Mâine, toate ziarele europene vor râde de mine, de **„reporterul american, care a adormit pe balconul ambasadei japoneze".**

Pipăindu-mă, am constatat că smokingul îmi era ud de ceață, și această umiditate înecăcioasă mă pătrunesese până în măduva oaselor. Ce puteam face altceva, decât puțină gimnastică suedeză, ca să-mi desmorțească membrele inerte, în care furnicau nesuferiți cârcei ?

Am început deci să execut câteva mișcări gimnastice, ridicând mâinile paralel în sus și îndoindu-mă apoi din mîjloc, ca să ating cu degetele vârfurilor pantofilor de lac. Am repetat mișcarea până ce-am simțit că sângele începe să-mi circule mai intens prin vine și-am încercat să-mi aduc aminte momentul precis în care adormisem pe balconul ambasadei japoneze. Da... îmi amintesc... Eșisem pe balcon, ca să aprind o țigare... Era o seară senină, ca o oglindă concavă de onix prinsă de cer cu miile de ținte ce erau stelele. Eram ametțit de eleganța femeilor, de parfumul lor, de șamapnia spumoasă, de muzica suavă și mai ales de grația exotică a fragedei Lady Victoria Nelson, un tip rar de englezoaică: brună și rumenă.

Simțiam nevoia să respir adânc aerul curat al serii parfumate. Eșisem pe acest balcon blestemat împreună cu Lady Victoria, mă întinsesem apoi în fotoliul de bambus, umplându-mi plămânii cu parfumul florilor exotice, din jurul meu. Apoi, am aprins o țigare și nu știu ce s'a mai întâmplat. Poate că mirosul acestor mimoze și al a estor plante necunoscute avea un efect narcotic și mă adormise, sau poate oboseala voiajului aerian fără escală, dela Roma la Londra, mă răpusese. Căci de îndată ce primisem telegrama lui Sir Astor Carrington 1), patronul meu, să aflu în ce stadiu sunt tratativele anglo-japoneze, în chestiunea pactului anti-sovietic, pentru care sosise în Anglia plenipotențiarul japonez Kaomi. plecasem cu avionul la Londra. Aci, m'am prezintat Excelenței Sale Osikara, ministrul Japoniei în capitala Marei Britanii, mi-am declinat titlul de trimis special al ziarului american **New-York Herald,** și l-am întrebat ce mai e nou cu pactul anglo-japonez și dacă soția sa poartă părul tuns sau coafură japoneză. Drept orice răspuns, ministrul japonez mă invită seara la faimoasa recepție de la legație, ca să mă prezinte plenipotențiarului Kaomi.

In timpul recepției, așteptasem momentul potrivit să-l întreb din nou ce mai e cu pactul lui Kaomi și cu părul doamnei Osikara, dar... adormisem pe balcon....

★

Și ia'ă-mă acum, în toiul nopții, singur, înghețat pe balconul acesta, sufocat de parfumurile tari ale florilor exotice, certându-mă în gând :

— Rudy, iar ai făcut o pozná !... Să te vad băete cum ai să eși din capcana aceasta, cu aerul otrăvit... Ce misterioși tipi sunt și japonezii!...

Dinții începuseră să-mi clănțănească. Trebuia neapărat să găsesc o eșire din penibila situație, în care mă aflam. Fără nici o speranță, apăsai pe clanța ușii de sticlă, ce despărția balconul, de salonul albastru al ambasadei.

Ușa nu era încuită !...

Azi e noaptea surprizelor, în adevăr, ciudat că ușa aceasta nu fusese încuiată. Am deschis-o. Dar am avut un moment de ezitare, zicându-mi în gând:

— Rudy, îți dai seama că e cel puțin indiscret ceeace faci ?

In definitiv însă, nu săvârșiam o efracțiune, iar frigul umed de afară m'a determinat să mă hotărăsc foarte repede: am intrat în salonașul albastru al ambasadei japoneze și-am încercat să închid ușa, în urma mea. Dar broasca ușii era stricată !...

Inăuntru, în salonaș era besnă. Stam lipit de perete și nu știam ce să fac. Să strig pe cineva. Să încerc alte uși ? Să mă culc pe o canapea, până mâine dimineață?

Dacă voi fi descoperit aci, voi fi arestat, desigur.... Ce ridiculă aventură!....

După câteva clipe de gândire, am luat o decizie care mi se părea foarte inteligentă: m'am culcat pe canapea. Eram hotărît să-mi petrec astfel restul nopții, iar a doua zi, în zori, când servitorii vor veni să deretice, mă voi ascunde undeva, de unde voi pândi momentul potrivit, ca să mă strecor afară din palatul ambasadei.

Ațipisem, când un sgomot ciudat mă făcu să sar în picioare. Sgomot de pași... De pași mulți, ca o procesiune Se apropiau.... Mărunți, sonori...

Și, în tăcerea adâncă a palatului pustiu, ecoul acelor pași se amplifica, în vasta sală de recepții de alături, ca în cutia de resonanță a unui megafon.

Abia de-am avut vreme să mă ascund după o draperie albastră. Se auzi o ușe deschizându-se. Um-

1) Vezi **Umbra care ucide**, publicată în **Realitatea.**

bre mute se strecurară în vasta sală de recepţie, care, deodată, se lumină.

Prin uşa deschisă, un triunghiu de lumină se statornici pe parchetul salonaşului albastru, în care mă aflam, dar restul salonului rămăsese în întuneric. Din ascunzătoarea mea puteam să urmăresc, fără teamă de a fi văzut, toate mişcările din sala de recepţie, în care — am constatat, nu fără uimire, că se strecurase însuşi ministrul plenipotenţiar Kaomi, trimisul Japoniei, la tratativele de la Londra, cu o servietă neagră la sub suoară, urmărit de trei domni în smoking.

* * *

Ministrul trecu în dosul unei mese de lac; în faţa sa se aflau înşiraţi cei trei domni, cari păreau a fi japonezi.

— Domnilor, zise plenipotenţiarul japonez, în engleseşte, clipa marelui act de curaj a sosit. Sunteţi hotărâţi ?

Toţi trei se înclinară adânc, muţi, — ca într'o solemnă prosternare.

— Domnilor, urmă ministrul, ştiţi despre ce este vorba... Aţi fost anunţaţi din vreme, ca să vă puteţi pregăti pentru marea călătorie... Dar, strigă deodată Excelenţa Sa, ce e asta ?.... Cineva a pătruns aci şi a forţat sertarul acestei mese !

Kaomi deschisese între timp sertarul mesei de lac. Ceilalţi trei, tresăriră. Unul întrebă, în timp ce simţeam că genunchii mi se tae:

— A furat documentul ?

— Cineva a pătruns aci sau a rămas după recepţie, ascuns, urmă Kaomi. M'a văzut, în timpul zilei, închizând în acest sertar un plic, şi a crezut de sigur că este pactul anglo-japonez, pe care a încercat să-l fure.

Dar nu pusesem aci pactul, ci era o scrisoare pentru familia mea dela Tokio. Voi cerceta această chestiune îndată. Să terminăm însă cu misiunea d-voastră, domnilor.

Excelenţa japoneză scoase din servietă trei plicuri lungi.

Sunt aci trei plicuri identice. Unul singur, conţine documentul secret. Celelalte două conţin câte o coală de hârtie albă. Voi pune la rând, pe masă, aceste plicuri. Fiecare veţi lua unul, pe care doriţi.

Şi aşeză plicurile pe masă, la rând. Apoi zise :

— Kong-Yu !

Unul din japonezi făcu un pas înainte, spre masă şi luă unul din plicuri.

— Kong-Yu, urmă ministrul Kaomi, vei duce acest plic Împăratului, pe ruta Londra-New-York-San-Francisco-Tokio.

Vei trebui să desfăşori toată dibăcia şi curajul tău, căci spionii duşmanului vor face totul cu putinţă, ca să-ţi smulgă acest plic.

Kong-Yu se înclină, adânc, mut...

— Ta-Ki-Kara, zise ministrul.

Al doilea japonez făcu un pas înainte, spre plic. Atunci, figura lui intră sub razele lămpii electrice de pe masă. Avui o comoţie puternică: recunoscusem în falşul Ta-Ki--Kara, pe faimosul spion sovietic Igor Khan, pe care-l cunoscusem în împrejurările descrise sub titlul **Vampirul din castelul Zapolski** 1). Aşa dar, spionul se substituise unuia dintre curierii legaţiei japoneze !

Falşul Ta-Ki-Kara luă al doilea plic.

— Ta-Ki-Kara, zise Kaomi, d-ta eşti curierul aviator trimis de la Tokio pentru acest document ?

— Da, Excelenţă.

— Foarte bine. Vei duce plicul pe calea aerului; îţi vei alege singur itinerarul.

Indrăzneala spionului mă uimi.

Trebuia cu orice chip să împiedic plecarea spionului Igor Khan. Dacă oare documentul se afla tocmai în plicul lui ? Trebuia să scap pe aliaţii noştri, din cursa aceasta ce-i ameninţa, şi pe care Sovietele le-o întinsese, cu atâta abilitate.

— Wan-Tse, chemă ministrul pe al treilea curier. Vei lua ruta Londra - Marsilia - Alexandria - Suez-Aden-Columbia-Singapor-Tokio.

* * *

Văzând că ministrul era pe punctul de a concedia pe cei trei curieri, mi-am luat inima în dinţi, m'am strecurat prin întunericul din salonaş după uşe şi-am lăsat dinadins să-mi cadă tabachera pe parchet. Ciocnirea, răsunând ca o bombă, în tăcerea nopţii, făcu pe cei patru bărbaţi să tresară; feţele lor se îndreptară brusc spre salonaşul în care mă aflam.

Kaomi înaintă spre uşa salonaşului în timp ce curierii rămaseră să păzească plicurile.

Am scos revolverul. Ministrul intră, mă zări, făcându-mi semn cu degetul pe buze, dar îndată îşi întoarse faţa, şi, zâmbind curierilor, le spuse :

— Nu e nimic ! O fereastră deschisă. O clipă, vă rog; — să nu plecaţi.

Inchise uşa şi rămaserăm faţă în faţă.

— Excelenţă, îi şopti cu febrilitate, al doilea curier e un spion; Ta-Ki-Kara e spionul sovietic, Igor Khan; nu trebue să-i încredinţaţi documentul !

Dar Kaomi apăsase pe un buton secret de pe o măsuţă; patru servitori japonezi se iviră ca din pământ, mă imobilizară, îmi astupară gura cu un căluş şi într'o clipă mă legară.

Ministrul se duse în sala de alături şi zise curierilor:

— Vă cer scuze, domnilor. Plecaţi spre Patrie, chiar în noaptea aceasta. Incă odată, vă recomand încordarea întregei iscusinţe şi îndrăznelii; duşmanul vă pândeşte. Pierderea acestui document, ar însemna pierderea Ţării noastre. Zeii să vă aibe în pază.

In acea clipă, strâns legat până la sufocare, îmi pierdui cunoştinţa...

(Va urma)

1) Vezi de asemeni **Ferma cu reptile şi Crimele omului mecanic.**

Un spectacol între culise

NE-AM obicinuit să mergem la teatru, să ne tolănim comod în fotolii de pluş şi să privim un spectacol. Aplaudăm sau strâmbăm din nas, râdem, ne emoţionăm de jocul actorilor, cari din momentul în care au pornit dintre culisele de carton, devin alţi oameni, nu mai sunt „ei", cei de adineaori.

Dar în vreme ce pe scenă, actorii joacă o viaţă artificială, trăesc pentru un personagiu care nu este al lor, în dosul scenei în penumbra reflectoarelor şi a requisitei rostogolite leneş, palpită o viaţă puternică.

Viaţa de culise. Câte nu ascunde dânsa în sânul ei. Cancanuri, bârfeli, glume, râsete, iubiri. Toate se înfiripă pentru o clipă, două sau trei, pentru a dispare apoi şi a se cufunda în complexitatea de nepătruns, a unui suflet de actor.

D-na Zamora în cabină

Pe scenă, înainte de ridicarea cortinei

Zilele trecute indiscreţia profesională ne-a mânat între culisele companiei „*Mogador*". Se reprezintă „Obligado", operetă care a obţinut succese triumfale, în toate capitalele Europei.

Teatrul „Liric". Directorul trupei, în veci neobositul Sergiu Milorian, ne primeşte surâzător. I-am spus despre ce este vorba. Vrem să stăm între culise, întreg spectacolul, să fotografiem, să notăm şi apoi să publicăm.

— „Da, dar să nu fiţi indiscreţi!"

L-am asigurat că nu vom fi indiscreţi. Nici dânsul nu ne-a crezut.

Mai este o jumătate de oră până la incepeerea spectacolului. In scenă o linişte relativă şi întunecată. Paravane de carton, se unesc rapid, conduse de mâini de maşinişti şi devin în curând un elegant salon de mode. O femee bătrână şi sgribulită, aranjează manechinele. Tenorul, — domnul Demetrescu de Silva — astăzi seară gata mai de vreme ca niciodată, îşi aranjează ciorapii, ţinând piciorul pe unul dintre fotoliile elegante şi somptuoase, ale magazinului de mode.

Două „girlsuri", una mai drăcoasă şi mai vopsită decât cealaltă, se iau la ceartă.

— „Mie mi-a trimis flori şi ţie nu!"

— „Da, dar pe mine m'a condus cu maşina acasă".

— „In fond este un scârbos!".

— „Şi urât".

— „Ce-om fi găsit noi la el, dragă?".

— „Eu am găsit? Tu mori după el".

— „Eu?!".

Şi concluzia este că „girlsurile" se iau din nou la ceartă. „Domnule director, domnule director!"

D. Ladislau Grof în cabină

Aplaudatele „Mogador Girls" ale d-lui Sergiu Milorian

Domnul Milorian vine grăbit.

— „Domnule director, eu apar în prima scenă şi Tantzi mă ciufuleşte".

Directorul, reuşeşte să le împace, cu un surâs amar şi autoritar.

Un maşinist, mătură ultimele resturi ale spectacolului de eri. Dintre culise răsună un glas puternic. Tenorul încearcă dacă este în voce.

Directorul, este peste tot. La intrare, la casa de bilete, pe scenă, între culise, în cabine, în birou... Este chemat de cel puţin zece indivizi deodată.

— „Domnule director, vă rog două locuri, pentru mâine seară".

— „Domnule, Milorian, domnule Milorian, la telefon".

O baletistă vine repede şi precipitat.

— „Domnule director, mi s'a rupt tocul de la pantof".

Soprana grăeşte, sentimentală şi bozumflată.

— „Ascultă dragă, să ştii că dacă „ila" nu mă lasă să-mi sfârşesc replica, eu nu mai joc,"

Altul:

— „Domnule director, vă rog daţi-mi un pol, ca să am de tramvai diseară...

Un uşier vine fără răsuflare.

— „Un domn face scandal la uşă. Vrea să intre cu cinci persoane şi n'are bilet.

Şi directorul vecinic jovial şi surâzător, trebue să mulţumească neîntârziat pe toată lumea şi în acelaş timp să împarte biletele de favoare să soluţioneze problema tocului rupt dela pantof, a scandalagiului dela casă, şi să mai dea şi un pol de tramvai, artistului cu buzunarele goale.

* * *

Ne îndreptăm spre cabine. Peste câteva minute, va începe spectacolul. Cabina doamnei Elena Zamora. O eleganţă şi discreţie feminină pluteşte în atmosferă. Puffi, doarme leneşă pe divan, în vreme ce delicioasa sa stăpână se maquillează. O masă de toaletă, cu creioane, oglinzi, pufuri şi cutiuţe. Sunt uneltele cu ajutorul cărora, actorii reuşesc să nu mai fie ei. Un pic de roşu, o liniuţă neagră, puţin albastru, şi... gata.

Regisorul dă intrarea în scenă d-rei Cocorăscu

D-nii Ladislau Grof şi Nicolae Stroe, repetând în cabină una din cele mai de efect scene ale spectacolului

Creioanele sunt mânuite cu o eleganţă parfumată, de mâinile delicate ale maestrei. Puffi, s'a plictisit stând pe canapea. Dintr'o singură săritură, a ajuns în braţele artistei.

Colegul Berman, găseşte momentul prielnic şi fotografiază. Trecem mai departe.

Cabina domnului Grof. Parfumul de adineauri, s'a transformat în rigiditate masculină. Pe cuer, o pălărie tare, o haină roasă, un baston, şi o crisantemă mare şi artificială. Accesorii indis-

pensabile, unui comic de operetă. Domnul Grof, repeta în cabină una dintre scenele de efect ale spectacolului. Partener demn, îi este domnul N. Stroe.

* * *

Spectacolul începe. Orchestra atacă uvertura. Pe scenă agitație de ultimă secundă.

— „Sus cortina!".

Rampa, năvălește în scenă, cu lumină orbitoare. Maquillaje-ul capătă relief. Nu se mai văd linii negre, roșii sau albastre. Lumina reflectoarelor le-a unificat pe toate. Cele patru grații ale trupei, devin abia cum frumoase.

Regisorul, se agită, cu cartea în mână.

— „Domnișoară Sandra! Mereu întârzii... Acum!".

Berman, a reușit să prindă și acest moment. Este fără îndoială un artist, al meseriei sale.

Pe scenă, se cântă romanțe, se fac giumbușlucuri.

In sală se aplaudă.

Intre culise, pompierul se plimbă agitat...

— „Fumatul este oprit...

Actorul se face că n'aude, și nu stinge țigara.

Mă apropii de pompier.

— „Ia spune-mi, camarade, ce se întâmplă pe aici pe scenă?...

— „Ce să se întâmple domle? Nu vezi că nimeni nu ascultă? Spune și mata!... Aci e fumatul oprit, și dumnealui fumează!...

— „Bine, bine, asta văd și eu, dar altceva n'ai observat, de când te plimbi pe aci?...

— „Ba da!... Artiștii ăștia, se sărută pe scenă, se sărută aici, se sărută în cabină... Bine; pe scenă mai înțeleg și eu... Aia trebue... Așa scrie acolo... Dar aici?... Sunt mereu veseli, și se vaită într'una că n'au parale"...

Observația pompierului de serviciu — om simplu — credem că este edificatoare. Ea conține într'ânsa, filosofia vieții de actor.

Regisorul se agită continuu:

— „Unde sunt baletistele?"

Intr'un colț întunecat, între paravane, surprind un fleurt de cinci minute...

— „Numai pe tine te iubesc cu adevărat!...

— „Cât de banal vorbești...

— „Banalitățile spuse de o artistă, nu sunt banalități...

— „Da, e drept, pentrucă sunt minciuni...

— „Orice femee minte...

Două zâmbete, un sărut...

Și apoi regisorul:

— „Domnule Brună, în scenă!... (Domnul Brună este amorezul trupei).

O grație ghicește în palmă unui coleg. Intr'un colț, cele douăsprezece Mogador Girls ale d-lui Sergiu Milorian, țin întrunire. La bufet, tenorul bea un șpriț și fumează o țigară.

D-ra Cocorăscu și d-nul Brună, ies din scenă, în hohote de râs. Jucaseră tocmai o scenă tragică.

— „Dobitocule, de ce m'ai făcut să râd?...

Cei doi protagoniști sunt în pragul unei glumețe încăerări. Regisorul disperat vrea să-i despartă. A înghițit vre-o doi pumni și patru palme.

Actul întâi s'a sfârșit. Salonul de mode s'a transformat subit, în zece paravane de carton, aruncate unul peste altul. In locul salonului, de mode, mașiniștii construesc o elegantă cameră de primire. O pânză pictată, reprezintă vederea spre parc. Lacul, pomii, terasa, sunt pe acelaș plan.

Două artiste în toalete somptuoase — urmele seratei din scenă — se plimbă îmbrățișate. Vorbesc în șoaptă și se sărută discret. Pun la cale intrigi, plănuesc atacuri, și își fac confidențe reciproce și mincinoase...

Și spectacolul continuă.

Pe scenă, viața artificială, aplaudată de spectatori pretențioși. Intre culise, viața adevărată, neaplaudată și necunoscută de nimeni. Actorul a râs pe scenă. In momentul în care a eșit din raza reflectorului, râsul i se încleștează subit, fața redevine serioasă și adevărată. Iți face impresia, că este o jucărie de copil, a cărei mașinărie s'a defectat brusc.

Cortina s'a lăsat deasupra ultimului act. Actori, soliști, baletiste, se retrag în cabine. Eleganța de adineaori se transformă în îmbrăcăminte modestă. Jobenul, toalete strălucitoare, sunt atârnate în cui. Se vor odihni până mâine seară, când comedia va fi reluată.

Pe scenă.

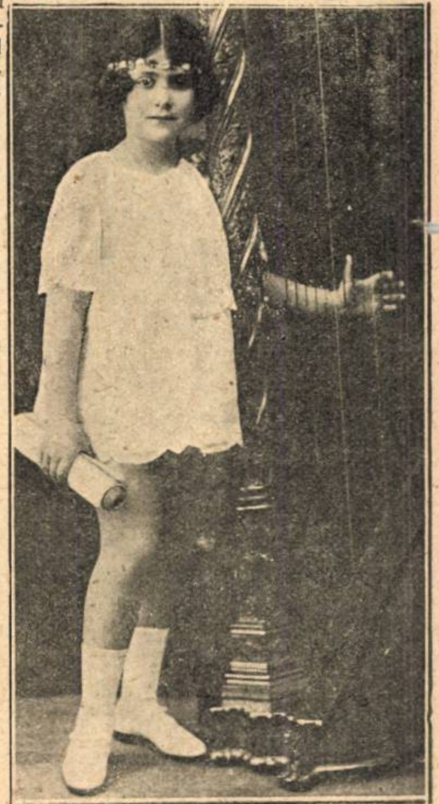
In sală.

Intre culise.

ION GOLEA

Un copil minune

In după amiaza zilei de 23 Februarie, va avea loc în palatul Ateneului, un concert de harpă, dat de Dorina-Nora Mihăilescu, în etate de 7 ani.

In lumea muzicală, tânăra concertistă este considerată ca un copil-minune.

Concertul din 23 Februarie, care cuprinde un admirabil program, este dat sub înaltul patronaj al A. S. R. Principesa Ileana.

Moda, doamnă!

TAILLEUR-UL. — *Primăvara care se iveşte, ne grăbeşte de a ne debarasa de mantourile şi blănurile, pe cari ni le-a aruncat iarna pe umeri.*

Soarele nu ne surâde încă la fereastră şi iată că începem să ne gândim de-a schimba îmbrăcămintea, de-a ne investmânta cu ceva nou.

Iată timpul „tailleur-ului". Orice bucureşteancă are cel puţin una în dulap. Serios dar şic. Bine croit, dintr'o stofă sobră şi fără înflorituri, este absolut necesar ca să ne adresăm unui maestru, ca să fie reuşit.

Fără îndoială, croitoresele sunt nişte zâne. Ele ştiu să transforme în miracol, un mic petec de crêpe de Chine. Insă ele nu domnesc decât peste rochii. Pentru „clasic" ne este necesară ştiinţa, dibăcia, croiala unui technician.

Pentru primăvară, tailleur-ul a şi apărut. Se face din postav sau din stofă englezească. In general în culori închise, negre sau bleu-marin, sau în tonuri amestecate de beige şi cenuşiu. Pentru voiaj, convin stofele în tonuri combinate; pentru stradă, în „uni".

Se fac unele tailleur-uri, cu o bordură în acelaş ton.

Tailleur-ul e drept sau puţin scobit, gulerul şi reverurile înguste sobre, masculine.

Fusta nu e nici scurtă, nici îngustuă; ea e foarte simplă, fără c...

fără increţituri.

O bluză, fie de satin fie de crêpe de chine, intră în jupă. Albă, beige, bleu-lavande, roză sau orange. Un mic guleraş din aceeaş materie sau din dantelă. Bluza se încheie, dinainte, cu năsturei de cristal.

Un corsaj la modă comportă întotdeauna mâneci lungi, cu o mică manşetă, încheiată cu năsturei identici.

PENTRU UMERI, O VULPE. — *Pentru a completa un tailleur, nimic nu e mai şic decât o vulpe pusă pe umeri. Ea e pretextul a tot soiul de gesturi. O apropii cu o mână rece de gâtul alb, o depărtezi sau o laşi să lunece pe braţ. Blana ei te încălzeşte. Toată dibăcia şi supleţea vulpei trec în corpul şi în spiritul persoanei care-i poartă blana. Ea îi devine un tovarăş preţios.*

(Urmare în pag. 27)

Nu vă preţuiţi arta, cum se cuvine...

ne spune d. MARTIN BERGER, cunoscutul regisor german

Am primit o vizită la redacţie. O vizită, tot atât de înviorătoare, ca şi ziua primăvăratecă de afară, la începutul lui Februarie. Un omuleţ simpatic, cu faţa congestionată şi părul încărunţit într'o culoare gălbuie, din cauza lucrului, în atelierele de filmat. Vinele de pe frunte, sunt în permanenţă umflate, ceeace trădează o neîntreruptă activitate cerebrală.

— *„Bună ziua”*, dar un „ bună ziua” greoiu, cu un accent străin pronunţat. Cei mai mulţi dintre noi, ne-am grăbit a-i răspunde în cea mai neaoşă românească, adică... *„bonjour”*...

— *„Domnu director?”*...

— Vă rog să poftiţi dincolo şi să-l aşteptaţi puţin. Vine 'ndată”...

Aci, interveni în locul obicinuitei întâmplări d. Obler însoţitorul vizitatorului nostru:

— *„Imi daţi voe, domnilor, domnul Berger abia învaţă româneşte. Cel mai mare regret, dar n'a înţeles nimic din ceeace i-aţi spus”*.

Şi atunci mi-am amintit de omuleţul care vara trecută, gesticula, la Băneasa, înconjurat de un întreg stat-major de operatori, artişti, jandarmi şi curioşi, la turnarea unor scene din „Venia o moară pe Siret”.

Ştiam deci cu cine aveam de-a face şi ca să pot formula, mai sigur, oarecari întrebări, am deschis un anuar al cinematografului mondial şi iată ce-am aflat:

„Martin Berger, *s'a născut la 2 Iulie 1871, în Batibor (Silezia superioară). A jucat teatru 10 ani. De douăzeci de ani este regisor, cu renume mondial. O serie nesfârşită de filme produse, din care menţionăm doar câteva, care au fost jucate şi la noi:* „Cruciada femeilor”, *cu Conrad Veidt, Kraus, Maly Delschaft şi Harry Liedtke:* „Rasputin”; „Fierarii”, „Kismet”, „Venia o moară pe Siret” *şi cel mai bun film al său,* „Fiul ucigaşului”, *cu Hans Stüwe, Maly Delschaft şi Werner Krauss.”*

— „Cărei împrejurări, datorim vizita dv., domnule Berger?”

— *„Turnez la primăvară, un nou film în România; de data aceasta însă, voiu utiliza numai elemente româneşti, din teatru şi din afară de teatru. Va fi un film vorbitor şi sonor, pentru care aduc toate instalaţiile dela Berlin, din studio-urile mele proprii. Am aflat că aveţi la 15 Februarie, concursul de frumuseţe la Sinaia şi vreau să profit de ocazia ce mi se prezintă, pentru a-mi alege o parte din artiştii şi o parte din figuraţia, de care voiu avea nevoie. Căci în general, caut pe lângă talent şi frumuseţea, care dacă mai este şi consacrată, e cu atât mai preţuită”*.

Ii explic d-lui Berger, întregul angrenaj al concursului nostru, care a fost organizat în toate judeţele.

— *„Das ist aber kolossal!!! La noi, în Germania, se procedează mai pe scurt. De-aceia, nici nu ies la iveală, adevăratele frumuseţi ale ţării. Căci este incontestabil, că avem şi noi frumuseţile noastre”*.

O serie întreagă de fotografii deale candidatelor la concurs, se perindă prin faţa ochilor maestrului, care le scrutează de-aproape, scoţând din când în când, exclamaţii de admiraţie. Operaţia examinării, durează un sfert de oră.

— *„Hotărît, aveţi femei frumoase! Dar am observat ceva original. Majoritatea românecelor, au nasul puternic, pronunţat, aproape bărbătesc. Am văzut însă şi bărbaţi frumoşi şi mai cu seamă talente.*

Nu vă preţuiţi arta, cum se cuvine, domnul meu. Aveţi spre exemplu o orchestră filarmonică, — aceea care cântă la Operă, — cum nu sunt multe în Europa. Am ascultat şi un concert, Duminică. Magistral!! Apoi corul Operei, este tot ce mi-a fost dat să ascult mai frumos, în materia aceasta. Atâta legătură între executanţi, coruri atât de bine studiate şi execuţie atât de precisă, n'am auzit nici la noi, în

cititorilor „Realităţii Ilustrate”
(primul meu text românesc)
[illegible]
8. Februarie 1930

Germania, unde avem coruri teatrale, de peste două sute de persoane, şi personal de conducere, — dragă Doamne, — diplomat.

Apoi, artiştii! Nu le cunosc numele tuturor, dar unul din ei, Jean Athanasiu, cântă dumnezeeşte.

Am văzut la Teatrul Naţional, „Heidelbergul de altă dată”. Ei bine, am rămas încântat, cu toate că n'am înţeles o iotă, din tot ce se vorbia pe scenă. Cu atât mai mult însă, am putut aprecia, ca regisor cinematografic, pe artistul care a jucat rolul d-rului Jüttner. Un talent extraordinar, ceva cum n'am întâlnit încă, în toată cariera mea. Pe acesta-l iau!!

Apoi, tânăra care a jucat rolul Käthei, este delicioasă. Mărturisesc, că n'am avut încă o interpretă, care să exteriorizeze cu atâta artă, humorul, drama, şi plânsul, un plâns atât de artistic, atât de frumos şi natural, cum n'am mai văzut niciodată.

Un coleg propune regisorului, să filmeze „Năpasta”, cunoscuta dramă a lui Caragiale. I se povesteşte subiectul, dar i se şi atrage atenţia, că a fost de-acum filmată, de o companie românească. Maestrul este **entuziasmat.**

— *„Filmată? Nu joacă rol la mine. Subiectul este extraordinar! Daţi-mi „Năpasta” şi o filmez imediat. Daţi doar traducerea în limba germană, căci scenariul mi-l fac singur. Aşa procedez în totdeauna. Chiar când mi se prezintă un scenariu, al unui „consacrat”, după ce a 'ncăput pe mâna mea, nu şi-l mai recunoaşte. Şi lumea, spune că-i mai bine aşa. Prin urmare, la ce-aţi mai avea dv. bătae de cap, cu această lucrare grea?”*

Domnul Maximilian Obler, — e vorba de domnul cu galoşi, fular şi ochelari respectabili, însoţitorul maestrului, care este directorul de producţie al filmelor româneşti, ce vor fi turnate de d. Berger, — îmi dă o serie de amănunte technice, in timp ce colegul Berman, reporterul nostru fotografic, fixează pe regisorul german, pe două plăci. Sunt cunoscuţi vechi, căci toate fotografiile cinematografice ale filmului *„Venia o moară pe Siret”*, — parte publicate şi în „REALITATEA ILUSTRATĂ”, — au fost luate de el.

— „Prin urmare, primul dv. film, va fi vorbitor şi sonor. Dar va fi jucat în întregime aci?

— *„Cred că da. Şi mai cu seamă, voiu utiliza în acest film, muzica naţională românească, de a cărei frumuseţe şi colorit original, se pare că nu vă daţi seama. O voiu culege chiar dela sursă, din instrumentele lăutarilor, cari poartă par'că această muzică în sânge. Mă miră că în toate localurile dv. centrale, se dă preferinţă muzicei clasice sau moderne, neglijându-se cea naţională. Am umblat toată ţara, ca să-mi găsesc decorurile naturale şi interioarele, la originea lor, în curtea şi casa ţăranului. Şi în provincie, domnilor, am găsit un ce supărător la culme. Pretutindeni, se cântă muzică modernă de dans. Dar în ce mod! O, Doamne, e pur şi simplu oribil”*.

— „Aţi fost de-acum la Sinaia?”

— *„Desigur! Sunt acolo poziţii naturale superbe, un decor minunat, pentru orice film. Un concurs de frumuseţe, desfăşurat în acest ţinut şi în măsura organizată de dv., e tot ce poate fi mai atrăgător. Sunt sigur, că-mi voiu găsi acolo. interprete ideale, pentru proectele mele cinematografice”*.

— „Ce părere aveţi, în privinţa luptei ce se dă, între filmul mut şi sonor? Care e situaţia în Germania, din acest punct de vedere?”

— *„Nu numai în Germania, dar în toată lumea, filmul sonor, prinde din ce în ce mai mult teren. Mai sunt doar câteva studio-uri, care se ocupă actualmente de filmul mut, dar vor trebui să cedeze, în faţa realităţii, care indică filmul sonor, ca suveran al cinematografiei viitoare”*.

— „Raporturile dintre filmul sonor şi teatru?”

— *„Vezi d-ta, dacă până acum, teatrul era superior cinematografului, din punct de vedere al interpretării, — care pe scenă, cere mult mai multă artă, decât în studio, — apoi acum se poate vorbi de o egalitate, cu tendinţe de supremaţie a cinematografului vorbitor. Nu că acesta ar ucide teatrul, ci din contra, i-ar face un serviciu imens, concurenţa între cele două manifestări teatrale, silind scena să reprezinte numai piese cu succesul scontat şi cu interpreţi de prima mână, astfel că pe lângă artă, ar câştiga şi publicul, care pentru banii săi, ar avea ocazia să admire adevărate regale artistice. Nu mai menţionez, că în probabilitatea aceasta, ar dispărea din teatru elementele incapabile, care 'ncurcă lumea de pomană, trecând la profesiuni mai productive, atât pentru ei, cât şi pentru societate.*

Dovada celor de mai sus, este că o mare majoritate a autorilor dramatici din Germania şi din întreaga lume, şi-au ocupat locuri de cinste, în studio-urile filmelor sonore, unde se specializează în arta scenariului. La fel s'a întâmplat cu mulţi compozitori rutinaţi, cari lucrează la partituri originale, pentru filme cu muzică special sincronizată.

Artiştii, — vorbesc de cei buni, — n'au decât de câştigat, căci în orice caz, cinematograful vorbitor, le rentează mai bine decât teatrul, le aduce celebritatea şi ceva mai mult nu sunt obligaţi să părăsească scena.

— „Ce mai proectaţi, pentru Germania?"

— *„Multe, domnule, dar nenorocirea este, că avem prea multe genii interpride, dar prea puţini oameni cu bani. Şi când n'ai bani, faci pachet din toate ideile geniale și le dai drumul pe Spreea, sau aci la Bucureşti, pe „Dâmbovitza".*

— „Dar pentru România?"

— *„De-ocamdată, v'am spus destul. Dar ce va urma, va fi o revelaţie pentru toată lumea. O surpriză la care nu se gândeşte nimeni".*

— Dar despre interpreţii dv., ce părere aveţi?

— *„Ţii cu orice preţ, să mă blamez? Sau poate crezi că revista dv. nu e citită în Germania? Cel puţin Werner Fütterer, Marcelu Albani, Marion Gerth, Eliza La Porta şi alţii, o primesc regulat. Dela ei, am fost şi eu informat de concursul dv. de frumuseţe. Iţi voiu spune însă, care din rolurile interpreţilor mei, mi-a fost mai neplăcut:*

Harry Liedtke, juca rolul unui doctor, în „Cruciada femeilor", alături de Conrad Veidt şi Werner Krauss. Ei bine, era un medic atât de mizerabil, încât am felicitat omenirea, care i-ar fi format clientela, în cazul când ar fi urmat medicina. E o glumă veche, dar în cazul de faţă, işi găseşte aplicarea."

Maestrul ne-a părăsit cu un zâmbet amabil, după ce şi-a primit invitaţia la concursul din Sinaia. Iar simpaticul domn, cu galoşi, fular şi ochelari respectabili, — e vorba tot de d. *Maximilian Obler,* — mi-a promis formal, lămurirea „misterului", din promisiunile pentru viitor, ale d-lui *Martin Berger.*

LIVIU MIRON

Dela dreapta la stânga: **d-nii** Martin Berger; directorul **„Realităţii Ilustrate" şi** Maximilian Obler, **fotografiaţi în biroul direcţiei**

Cum putem obţine autografe dela actorii de cinematograf

Dăm mai jos, o scrisoare tip, în limbile: germană, engleză şi franceză, prin care, cinefilii pot cere autografe, actorilor de cinematograf.

GERMANA

Hochverehrter Künstler! (unui artist).

Hochverehrte Künstlerin! (unei artiste).

Sie würden einem grossen Bewunderer Ihrer Kunst eine besondere Freude bereiten, wenn Sie mitfolgendes Bild mit Ihrem Namenszuge versehen würden. Seien Sie gewiss, dass Ihr Autogramm stets einen Ehrenplatz in meiner Sammlung, einnehmen wird.

Für Ihre Liebenswürdigkeit danke ich Ihen im voraus bestens und verbleibe in aufrichtiger Verehrung

Ihr (Ihre) ...

(Dacă solicitantul este o domnişoară va semna Ihre....) Bineînţeles, că la scrisoare, se va ataşa şi o fotografie.

ENGLEZĂ

Dear Sir, (unui artist),

Dear Madam, (unei artiste),

A very humble admirer of you art would feel very much honored if you would have the kindness to sign the enclosed photo. I assure you, that your autograph will occupay its place of honor in my collection.

Thanking you in advance for your amability I remain

in sincerest admiration

FRANCEZA

Un domn, unui domn sau unei doamne. (Dacă se adresează unei artiste, se va întrebuinţa cuvântul din paranteză, în locul celui dinnaintea sa, iar litera din paranteză se va adăoga cuvântului ce o precedează).

Monsieur (Madame) *et Vénére(e) Artiste,*

Exaucez la prière d'un grand admirateur de votre Art, et faites-lui le plaisir infini de bien vouloir signer la photograhie ci-jointe.

Soyez assuré(e) que votre autogramme occupera une place d'honneur dans sa collection.

Avec tous mes remerciements anticipés croyez, Monsieur (Madame)

à mon admiration sincère

O domnişoară, unui domn sau unei doamne.

Exaucez la prière d'une grande admiratrice de votre Art, et faites-lui le plaisir infini de bien vouloir signer la photographie ci-jointe.

Soyez assuré (e) que votre autogramme occupera une place d'honneur dans sa collection.

Avec tous mes remerciements anticipés croyez, Monsieur (Madame)

à mon admiration sincère

MODA, DOAMNĂ!

(Continuare din pag. 25)

Să mulţumim vulpilor, tuturor vulpilor, celor care se plimbă pe drumul fabulei, ca să ne dea învăţături morale, celor ieftine pe cari le cumpărăm, pentru că nu putem plăti mai mult, celor din depărtata Canada, orgolioase şi argintate. Dacă cel puţin acestea din urmă ar putea să ne comunice secretul lor şi să ne spună cum să devenim şi noi „argintii", dela un capăt al anului la celalt.

MICHELLE

REALITATEA ilustrată

CELE PATRU ALESE BUCUREŞTENE: Dela stânga la dreapta d-rele: Elena Coman, Lillian Millas şi Dorina Constantinescu, la mijloc jos d-ra Zizi Teodorescu.

Atelierele „Adevĕrul", S. A.

ANUL IV. No. 161. — 27 FEBRUARIE 1930. APARE JO

REALITATEA ilustrată

MISS ROMANIA 1930

(Photo Royal).

PREȚUL 10 LEI

eaux de cologne
parfums
poudres
crèmes

ROUGE & NOIR

parfumerie LADY

FEMEIA ŞI FRUMUSEŢEA

RUMUSEŢEA! Singura armă a femeii, pe care înţelepciunea naturei i-a dăruit-o să triumfe în lupta fără cruţare a vieţii! Inferioară, din punct de vedere fizic, bărbatului, lipsită de forţa şi energia lui, fără rezistenţă, ce-ar fi fost femeie decât o umilă roabă, destinată muncei brute şi copiilor dacă un suflu divin n'ar fi răspândit pe formele de argilă însufleţită, comoara de minuni a frumuseţei, dacă n'ar fi strecurat în ochi strălucirea licuricilor din nopţile senine, în pieliţă, frăgezimea petalelor primăvăratece, în contururi, rotunzimea gâtului de lebădă, în mişcări mlădierea lianelor şi graţia felinelor linguşitoare! Gingaşă ca un colibri, luminoasă ca spuma mărei din care s'a întrupat Venus, zeiţa frumuseţei, femeia — porţelan fragil — a subjugat cu un zâmbet, privirea de oţel a bărbatului, l-a făcut să-şi plece capul şi să-i îngenunche, supus la picioare, el stăpânul cu muşchii tari şi judecata fermă. Pentru superficiala, frivola şi mica ei făptură, s'au pierdut şi câştigat mormane de aur, s'au învrăjbit prieteni, s'au luptat popoare, s'au distrus regate, s'au creeat capod'opere, s'au vărsat râuri de lacrimi şi sânge, s'au aşternut covoare de flori şi purpură... Mitul Pandorei — Eva Grecilor — nu minte. Toată zestrea acestei răpitoare femei, plămădită din pământ şi apă, de Hephaistos şi animată de Pallas Athena, era o cutie dată de Zeus; într'ânsa să-şi lăşluiau relele, necunoscute încă de muritori. Epimetheu — bărbatul Pandorei — curios să afle conţinutul, o deschise. Necazurile şi nenorocirile, libere, îşi luară îndată sborul, abătându-se ca un stol întunecat, asupra oamenilor. Doar speranţa rămase la fund, fiindcă îngrozit, imprudentul titan, închise capacul, înainte că aceasta să poată eşi. Pandora cea nefastă — împodobită — de Aphrodite cu o centură ce atrăgea ca un magnet bărbaţii, în mrejele stăpânei sale, e femeea frumoasă de întotdeauna, cauza răului, a binelui, uneori inconştientă de ele, e plăcerea, suferinţa, poezia vieţei. Femeea, nici urâtă, nici frumoasă înseamnă proza naturei; cea urâtă: ofensa ei! Virtutea e sublimă desigur, dar, nu toţi pot înnălţa privirile până la dânsa; frumuseţea este mai terestră, mai apropiată de suflete, mai uşor de înţeles. Nu oricine pricepe delicateţa subtilă a unui suflet de elită, a unei gândiri profunde, inaccesibilă minţilor grosolane. Frumuseţea interioară cere pregătire spre a o aprecia, cea exterioară isbeşte simţurile, impresionează la fel bruta şi supraomul. De multe ori e fatală şi distruge; alteori înduioşează sau salvează, cum s'a întâmplat reginei legendare a Assyriei, Semiramidei, fiica zeiţei Derceto, părăsită într'un pustiu de mama ei şi hrănită de porumbei. Nişte păstori o găsiră şi după diferite aventuri ajunse soţia regelui Ninus, pe care îl asasină ca să domnească singură. Intr'o zi, isbucni o răscoală; răsvrătiţii vociferând furioşi înconjurară palatul, în timp ce femeile pieptănau tocmai părul reginei înaintea oglinzii. Seducătoarea suverană, eşi, în balcon, cu pletele revărsate în inele, pe umeri şi sânul gol, aşa cum se găsi. Apariţia ei neaşteptată în draperia neglijentă care îi scotea la iveală splendoarea corpului, odată cu aceia a figurei, avu un efect miraculos. Cuprins de admiraţie, poporul uită pentru ce venise şi se întoarse potolit spre casă ducând cu sine imaginea ispititoare a tainelor trupului reginei despletite.

Un al doilea exemplu de binefacerile frumuseţei e acel al curtezanei grece Phrynea, modelul şi amanta lui Praxiteles şi cea mai perfectă femee a timpului. Ca să excite mai mult curiozitatea, umbla numai voalată şi nu-şi arăta corpul decât în ocazii extrem de rare. Odată, la Eleusis, făcu bae în mare şi când eşi din valuri, storcându-şi părul ud într'un gest care-i punea în valoare toată graţia formelor marmoreene, pictorul Apyelles fiind de faţă rămase atât de entuziasmat, încât, realiză, mai târziu, faimoasa „Venus Anadyomene", (Venus eşind din undă) după scena de mai sus. Adusă înaintea tribunalului de heliaşti — în urma învinuirei de a se deda la orgii şi închina zeilor străini, Phrynea era pe punctul de-a fi condamnată. Atunci, avocatul ei Hyperide, printr'o intuiţie genială, recurse la un gest mântuitor; îi smulse brusc peplosul care o acoperea, arătând judecătorilor nudul fără pereche al clientei lui. Rezultatul fu, că aceştia uimiţi de ceea ce li se înfăţişa, înaintea ochilor, găsiră că ar fi un sacrilegiu să se atingă de o asemenea statue vie. Divina Phrynea îşi continuă nestingherită, banchetele licenţioase şi cuceririle.

Cleopatra, îşi datora tronul celor doi romani iluştri, pe cari ştiu să-i prindă, pe rând, în plasa graţiilor ei voluptoase: Cezar şi Marc-Antoniu. Ea pătrunse pe furiş în Alexandria, la Cezar, transportată ca un pachet, noaptea, de un amic al acestuia. Venia să ceară dreptate, stăpânului ţărei ei, contra lui Ptolemeu Denys — un frate mai mare, care o exclusese dela domnie şi o exilase. Pompei il proteja pe Denys. Cezar inamicul lui Pompei o protejă pe tânăra egipteancă căzută inopinat şi mai ales original, în calea-i, apoi în braţe. Indrăgostit nebun, el goni pe fratele avid de putere, o proclamă regină, o duse pretutindeni, pe câmpul de luptă ca şi la Roma, ajunse chiar să-i aşeze statuia în templul lui Venus, alături de aceia a zeiţei. Dar pumnalele conjuraţilor puseră capăt vieţei lui Cezar şi siguranţei Cleopatrei. Marc-Antoniu luă în primire afacerile orientului — situaţia era neliniştitoare; tronul se clătina. Cleopatra, recurse a doua oară la farmecul ei de femee, aureolat de prestigiul reginei. Ea ieşi întru întâmpinarea triumvirului, într'o galeră aurită, decorată cu picturi, cu ramele de argint şi pânzele de mătase şi purpură. Sub un cort de aur, înconjurată de sclave deghizate în nimfe şi copii în amoraşi, Cleopatra, goală, întinsă molatec pe un pat de flori, apăru romanului, ca o vedenie supranaturală. Pentru frumuseţea fascinantă a fiicei pharaonilor, Marc-Antoniu îşi părăsi nevasta, uită de glorie, se certă cu colegul său Octavian-August şi-şi pierdu la urmă viaţa, fericit că moare în braţele femeii, care-i fusese fa-

Doamna de Recamiér

Marchiza de Pompadour

tală. In lupta navală dela Actium, regina din lașitate, sau capriciu, îl părăsi, în toiul bătăliei, întorcându-și în goană, flota de 500 de vase, la Alexandria. El o urmă, ca vrăjit, spre pierzanie, călăuzindu-se de glasul iubirei, în locul celui al rațiunei!

Mary Stuart, regina Franței, apoi a Scoției, după ce se căsători pentru a treia oară, cu contele de Bothwell, asasinul celui de al doilea bărbat, avu de susținut o luptă cu lorzii Scoției, confederați contra ei din cauza acestei alegeri matrimoniale nedemne. Căzând prizonieră fu închisă în castelul Loch-Leven, izolat pe o stâncă, în mijlocul unui lac. Tânăra regină de 25 de ani, departe de orice partizani sau amici, captivă pe Georges Douglas, fiul Lordului de Loch-Leven, care o ajută să evadeze cu concursul unui mic paj. Intr'o seară, după masă, când bătrânul Lord ațipise îngreuiat de digestie, copilul îi fură cheia și însoți pe Mary Stuart deghizată în servitoare, până la o barcă, care o trecu pe celălalt mal, unde George Douglas, o aștepta cu doi cai, gata înșeuați.

Pe vremea revoluției franceze, Marchiza Theresia de Fontenay, arestată la Bordeaux, își aștepta sentința de ghilotinare dela Tallien, puternicul om al zilei, în misiune acolo, care punea un zel neîntrecut, în condamnări. Imediat însă ce acesta o văzu, contrar obiceiului, nu numai că n'o execută, dar făcu tot posibilul să-i scape viața, în schimbul dragostei pe care ea i-o acordă cu repulsie. Inflăcărat ca un Romeo, neîmblânzitul de până atunci, se lăsă influențat de noua sa amantă și deveni mai tolerant decât era permis unui revoluționar să fie. Convenția alarmată, îl rechemă la Paris, unde își consolidă situația și ajunse președintele ei. Robespierre, care s'ar fi debarasat bucuros de el, ca și de ceilalți girondini moderați, adversarii teroarei, caută să-l suprime. Imaginând, o primă lovitură dureroasă, trimise pe marchiză în fața tribunalului revoluționar, ceia ce însemna o condamnare sigură. Imprejurările îi insuflară curaj lui Tallien; văzându-și iubita periclitată, ridică fruntea și acuză la rându-i cu vehemență pe tiranul care ținea țara sub presiunea groazei. In locul victimei proectate, căzu capul lui Robespierre și în ziua de 9 Thermidor Theresia eși din închisoare în triumf, grație frumuseței amenințate a acestei femei providențiale. Cursul Istoriei își schimbă drumul, nenumărate vieți fură salvate și Franța destinsă din încordarea zilelor sângeroase, respiră însfârșit liniștită.

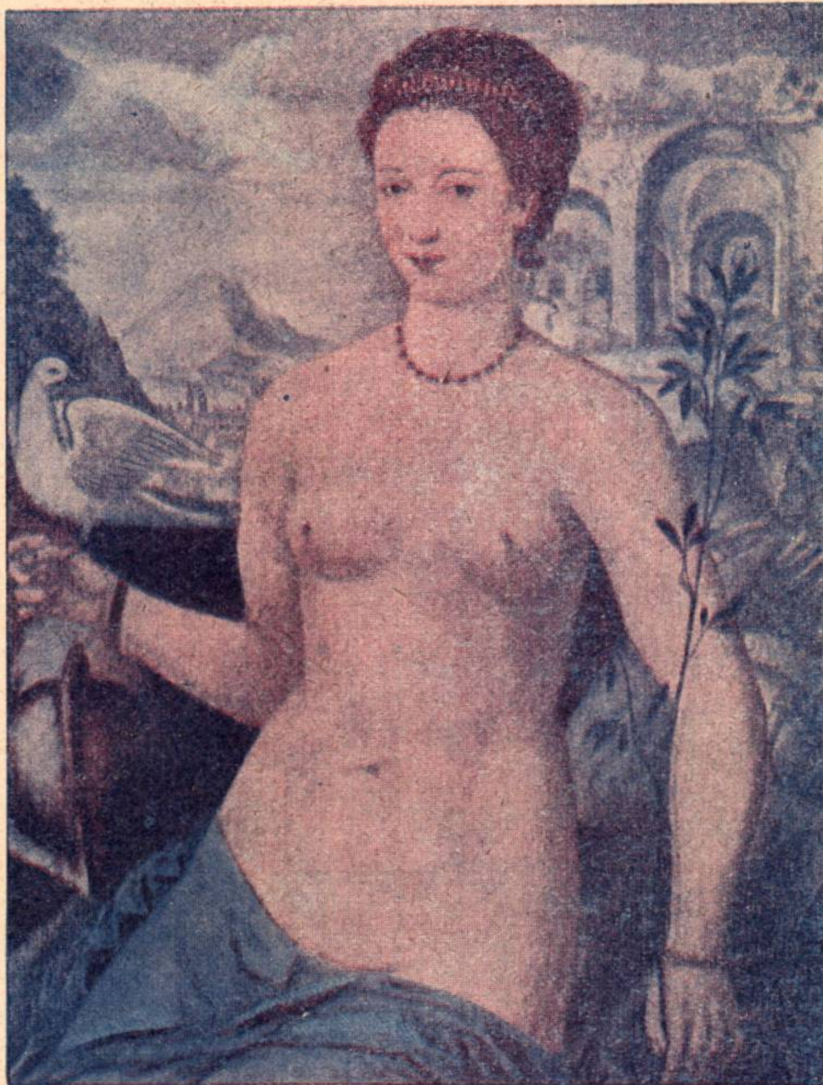
Un caz analog se petrecuse cu trei secole în urmă: când frumusețea celebră a unei alte femei, contribui la regenerarea unui rege apatic, Carol al VII, gonit din propria-i țară, de englezi. O eroină, Jeanne D'Arc luptă pentru el, o figură ideală Agnès Sorel supranumită „la Dame de beauté”. amantă și sfătuitoare, îi insuflă curaj, îl înconjură de miniștri destoinici și-l îndemnă să-și scuture nepăsarea. Din nefericire, nu toate frumusețile cari au avut ascendent asupra capetelor încoronate, au jucat rolul de admirat al Doamnei Tallien, și al lui Agnès Sorell. In vechime, Agripina, făcu pe Impăratul Claudius, unchiul ei, cu care se măritase, să înlăture de la domnie pe propriul lui fiu, Britannicus, ca să numească moștenitor pe Neron, copilul ei.

Poppea, ca să ajungă împărăteasă, urzi intrigi criminale, ale căror rezultate au fost omorîrea Agrippinei și a Octaviei, întâia soție a lui Neron, ambele asasinate, din ordinul fiului și soțului denaturat.

Numele acestei curtezane imperiale, de o cochetărie exagerată, a trecut în toate limbile, ca obiectul de jucărie a fetițelor; „păpușă” vine dela „Poppea”!.

Romanii frapați de frumusețea ei și mai ales de îngrijirile migăloase, cu care și-o întreținea, i-au perpetuat amintirea, în imaginile de distracție a primei vrâste.

Diana de Poitiers, guvernă 14 ani Franța, confundând tezaurul public cu caseta ei personală, persecutând reformații și dominând nu numai pe amantul ei, Enric al II, dar chiar pe nevasta lui, Catherina de Medicis, regină doar cu titlul. Diferența de vârstă între rege și dânsa, era de 28 de ani. Când muri, într'un tournoi, la care purta culorile ei, îndrăgostitul amant avea 42 de ani, Diana 60.

Diana de Poitiers

Jeanne Antoinette Poisson, marchiză de Pompadour, se putea făli cu o glorie de mai lungă durată: 20 de ani, de intrusiune în politica internă — în special cea financiară, tot așa deplorabilă ca precedenta — în plus politica externă, răsboaie, pace, alianțe, care se încheiau după placul ei. Impărăteasa Maria Theresa, scria ca unei egale, blondei acesteia cu ochi albaștri reci și trăsături fine, frumoasă, artistă dar cu inima impietrită. După moarte, îi luă locul, o fostă ucenică de modistă, M-me du Barry, care din femee de stradă, se văzu contesă și înălțată la rangul de favorită regală. Nu era dealtfel, nici primul nici ultimul exemplu de asemenea ascensiune vertiginoasă! — Theodora Impărăteasa Byzanțului, jucase la circ și trecuse prin toată filiera viciilor.

Se mărită cu Justinian, după o prealabilă cuminție și purtă coroana celui mai însemnat imperiu de atunci!

Roxelana-sultana favorită a lui Soliman II, deveni din sclavă, soția și chiar consiliera ascultată a Sultanului.

Catherina I, țarina Rusiei, era o orfană crescută din milă. La început simplă servitoare, ajunse iubita ministrului Meschnikoff, unde — spre norocul ei — o remarcă Petru cel Mare, la un prânz, în timp ce servea la masă.

Impăratul, încântat de tânăra livoniană se prinse'n laț, se căsători în secret, iar apoi în mod public. După ce rămase văduvă, Caterina fu proclamată țarină, ca moștenitoarea soțului său. O altă Caterină, fiica unui caporal, Mansdotter, și a unei vânzătoare de fructe, se sui pe tronul Suediei tot datorită avantajelor ei fizice. Erik al XIV, o văzu în piață, la prăvălia mamei ei și o aduse la palat, în suita prințesei Elisabeta, sora lui. In urma nașterei unui copil, regele din ce în ce mai aprins, o luă în căsătorie și o încoronă, cu pompa cuvenită unei suverane. Dar după trei luni, frații îl detronară, și astfel Caterina Mansdotter, care nu mai întrunia și alte merite, pe lângă acel al figurei, nu se bucură mult timp de situația strălucită, ce-i hărăzise soarta.

Origina obscură a Ladyei Emma Hamilton pentru care își pierdură capul atâția contimporani, între alții amiralul Nelson și Maria Carolina, depravata regină a Neapolului —, n'o împiedecă să joace un rol de seamă în societatea timpului și în desfășurarea evenimentelor politice. Debutul ei ca bonă la copii, fu uitat curând, pictorul Romney o lansă cu succes după care trăi cu lordul Hamilton, ambasadorul de mai târziu al Angliei la curtea din Neapole, se cunună cu el și începu seria combinațiilor diplomatice, a intrigilor și aventurilor răsunătoare, cu vâlvă istorică.

Ninon de Lenclos, avu ultima aventură galantă la 80 de ani. Din viața ei, s'ar putea inspira 10 autori dramatici, cu tot atâtea episoade diferite. Villarceaux, una din dragostele cele mai durabile, crescu doi copii ai lor, fără să le destăinuiască cine le e mamă. Când, cel mai mare, cunoscu pe Ninon, se îndrăgosti de dânsa cu toată ardoarea tinereței — lucru firesc tuturor ce veneau în contact cu ea — și profitând odată de faptul că supau împreună, singuri, își declară sentimentele. Uimirea și încurcătura ei, se pot ușor ghici; în lipsă de altă soluție, mărturisi adevărul, fiului care avea pretenția s'o cucerească și crezu că face bine. Tânărul ascultă, în tăcere, apoi, după ce rămase singur, luă un cuțit și se înjunghie! Drama aceasta nu sdruncină prea mult pe Ninon, mai bună amantă și prietenă decât mamă.

Ca și Madame Récamier, idolul Directoratului și al Imperiului — Ninon de Lenclos, strânsese în jurul ei un cerc din personagiile cele mai importante ale epocei, — adoratori sau prieteni, toți sub imperiul ei de Circee modernă!

Juliette Récamier, iubită de Lucian Bonaparte, de Napoleon, de Matthieu și Adrien de Montmorency — de prințul August de Prusia, de Ampère, Benjamin Constant, Chateaubriand, ca să nu cităm decât numele mai ilustre — e desigur cea mai pură și ideală frumusețe feminină din Istorie. Corp și suflet armonios, tandră, imaculată, amică incomparabilă, ea răsare ca o vestală, din rândul celorlalte surori în splendoare: Messalina, Agrippina, Cleopatra, Marchiza de Montespean, D-na de Pompadour, Emma Hamilton și altele... Singura care nu aservește bărbatul, nu caută să-și contemple puterea, în degradarea lui, ca într'o oglindă, nu uzează de darurile cu care e înzestrată, cu perfidie și calcul.

Se zice că de dragul Omphalei, regina Lydiei, Hercule, îmbrăcat femeește, torcea la picioarele ei lână, rupând fusul, în degetele-i neîndemânatece, în timp ce ironica regină, cu blana leului de Nemeea pe spate și măciuca eroului în mână, își bătea joc de dânsul!

In fiecare femee frumoasă, dormitează ascunsă ambiția Omphalei! Excepțiile ca Madame Récamier sunt așa de rare!

Pentru Eva, Adam a pierdut Paradisul, pentru blonda Helena a lui Menelau, a pierit Troia; — femeea frumoasă e calamitatea omenirii și totuș, dacă am întreba bărbații ce preferă: fericirea fără ea, sau nenorocirea cu ea și prin ea, n'ar fi unul care să se oprească la prima alternativă.

Paris, a indicat drumul, ce aveau să-l urmeze după el, milioanele de muritori, când a dăruit mărul de aur Aphroditei, cu toată măreția Herei și înțelepciunea Pallas Athenei, concurente eclipsate de zeița frumuseții și a amorului.

Și care, oare din păpușile fără defect de azi, nu visează mărul simbolic actual: premiul, eticheta modernă a frumuseței, formula magică de „Miss Universe”, „Miss Europa”, sau „Miss România”, cu care se dau înlături porțile gloriei, ca în basmul: „deschide-te Sésame”!.

NEL.

CONCURSUL DE FRUMUSEȚE IN ȚARĂ

Juriul concursului din Oradea Mare.

Stânga: *Domnişoara Olga Buchbinder, „Miss Bihor" aleasă „Miss Maramureş" la Sinaia.*

Domnişoara Păpuşa Vlasiu, „Miss Cluj" şi aleasă „Miss Ardeal" la Sinaia.

Domnişoara Victoria Kni, premiata a doua Cluj.

Domnişoara Eleonora Antoniu, premiata a treia Cluj.

Preotul Ion Bîrlea şi cele trei alese din Maramureş: D-ra Hortensia Juga (Miss Maramureş), la stânga domnişoara Pollak, clasificata a doua, la dreapta d-ra Maria Vlad clasificată a treia.

Jos: Domnişoara Filomela Georgescu, „Miss Argeş".

Domnişoara Gabriella Farcaş, premiata a doua la Oradea Mare.

Juriul şi alesele din Argeş.

Juriul şi cele trei alese la Bacău.

Jos: Domnişoara Georgette Callus, premiata a doua la Braşov.

Domnişoara R. Posmantierer, „Miss Bacău".

Dreapta: Domnişoara Mariana Mirică, premiata a doua la Bacău, aleasă „Miss Moldova" la Sinaia.

Domnişoara Eugenia Ştefănescu, „Miss Braşov".

Juriul din Braşov.

Dreapta: Domnişoara Marioara Dragomirescu, „Miss Ialomiţa".

Stânga: Domnişoara Eleonora Georgescu, premiata a doua la Călăraşi.

Jos: Juriul concursului în Călăraşi (Jud. Ialomiţa).

Domnişoara Soci Aurelia, premiată a treia la Braşov.

Stânga: Domnişoara Iulia Ionescu, premiata a treia la Călăraşi.

Domnişoara Sylvia Culin, „Miss Suceava".

Domnişoara R. Weinberg, premiata a doua din Suceava.

Juriul şi cele alese din judeţul Suceava (Bucovina).

Dreapta: Juriul din Dorohoi.

Domnişoara Elena Alexandri, Miss Prahova 1930.

Dela stânga spre dreapta: Domnişoara Felicia Negulescu, premiata a doua la Ploeşti; Domnişoara Marga Georgescu, premiata a treia din Ploeşti; Domnişoara Maria Simionescu, premiata a treia din Ploeşti.

Stânga: Juriul şi un grup de candidate în Prahova.

D-şoara Mihăileşteanu (Premiata a doua) din Dorohoiu.

Domnişoara Ştefănescu, „Miss Dorohoi".

JUD. MUSCEL

I, Olga Grigorescu; Jeny Pârvan clasificată a II-a, din C.-Lung.

JURIUL DIN JUD. LAPUŞNA

JUD. NEAMŢ

I, Viorica Ciuca; II, Emilia Lelescu, P.-Neamţ; III, Viorica Hogea.

CITIŢI cu atenţie toate reclamele radiofonice dar
NU UITAŢI că O MIE pagini de reclamă in plus **NU** adaugă
NICI O CALITATE la aparatul receptor.

CITIŢI DECI RECLAMA, DAR INCREDEŢI-VĂ NUMAI în urechile D-vs.!!
şi înainte de a cumpăra un aparat, ascultaţi-le pe toate.
Aceasta v'o spune reprezentanţa celei mai formidabile uzini radiofonice, care singură produce oficial constatat, de ***CINCI*** *ori cât* ***TOATĂ*** *industria radiofonică Europeană* ***LA UN LOC.***

Nu vă decideţi deci, până n'aţi auzit măcar odată un

ATWATER KENT RADIO

ELECTRODYNAMIC

fie direct la priză fie cu baterii.

Până atunci încă **NU ŞTIŢI** ce **ESTE** şi ce **POATE DA** radio, ca selectivitate, ton, putere şi claritate.

Desparte **Katovtţa** de **Bucureşti** şi toate staţiile între ele.

Cu **PICK-UP** inlocuiţi o adevărată orchestră, adaptându-se la **ORICE gramofon.**

Mai **bun de cât un aparat cu 10** / **eftin ca un aparat cu 4** **lămpi**

NU există concurs sau licitaţie ţinută până acum în România, unde prezentându-se un aparat **Atwater-Kent** electrodynamic în contra oricăror aparate să nu fi fost **REŢINUT.**

INVINGĂTOR alt aparat a fost numai acolo unde **ATWATER-KENT** dynamic n'a fost invitat să concureze.

Noi NU EXAGERAM!

căci IATA garanţiile noastre LEGAL obligatorii:

1. — ***Garanţie legală pe 3 ani.***
2. — ***Dacă după 7 zile vă declaraţi nemulţumiţi, oricare ar fi motivul, vi se restituesc banii şi acceptele.***
3. — ***Dacă după oricât timp va apare un model mai perfect,*** **vi se schimbă cu acela.**
4. — ***Monteurii noştri vă fac gratuit demonstraţia în orice oraş din ţară.***

Iată impresiile d-lui Tudor Arghezi, poetul şi scriitorul bine cunoscut, asupra aparatului său ATWATER-KENT electrodynamic:

DOMNILOR INGINERI LUPAŞ ŞI MARCU,

Nu aş dori să jignesc excesiva dv. delicateţă, aducând us elogiu direct stilului dv., de oameni de ştiinţă integrali şi de gentlemani, dar fără o introducere personală nu v'aş puteaadresa o scrisoare de individ fermecat. Suferiţi vă rog un tir violent de elogii; căci sunt ca un ţăran care a pus mâna pe o mitralieră şi trage. Cu *Atwater-Kentul* dv. nu mă mai tem de nimic, nici de discreţia inginerilor care au avut supremul gust să-l prefere tuturor aparatelor existente şi să-l introducă în România.

In şapte ani de zile am încercat toate aparatele cu putinţă, unele aduse din străinătăţi depărtate, cu cheltueli monstruoase; altele construite în Bucureşti de „specialişti" (se găsesc pe toate drumurile şi sub toate firmele) din materiale foarte scumpe sau foarte eftine — indiferent — şi după scheme impecabile; altele însfârşit din comerţul curent. Cine vinde papuci sau scobitori de dinţi, trebuie neapărat — fără joc de cuvinte — să vândă şi aparate de radio.

Atwater Kent e un lucru fără păreche: lădiţa lui, eleganţă ca lacurile japoneze, ţine Europa întreagă sub capac, în odaie. Pe când în *toate* celelalte aparate de radio postul Bucureşti cântă la toate staţiile din Europa, în Atwater Kent Bucureştii cântă numai acolo unde se cade să cânte. Cu un grad mai la dreapta intri de-a-dreptul în sala de concerte poloneză din Kattowitza iar mai la stânga cu un grad, treci în Toulousa franţuzească.

Mi se pare că această facultate rară a unui aparat de a nu face o unică mămăligă muzicală din toate posturile din Europa *(am identificat până acum pe Atwater Kent 42 de posturi* — şi mai sunt!) se chiamă selectivitate.

Altă calitate: Cu un singur buton, învârtit ca un robinet de baie la dreapta sau la stânga, te plimbi pe tot continentul şi te opreşti unde vrei. Atwater Kent a simplificat natura. Ca să sbori, să umbli şi să stai ai nevoe de două aripi sau de două picioare (pe puţin!). Aparatul dv. stă şi merge cu un singur... buton. Fetiţa mea, numită Miţura, are cinci ani: aparatul îl reglează ea şi îşi alege, seara, din muzica europeană, ca să danseze împrejurul mesei, ce-i place.

Dacă aş adăoga că graţie dv., copiii mei au căpătat încă de la 4 ani noţiunea continentală, politică şi geografică a Europei, a statelor şi a limbilor: noţiunea muzicii, a ritmului, a spectacolului şi a electricităţii, a distanţelor, a rotunjimii şi învârtirii pământului plus obişnuinţa uneltelor tecnice esenţiale cu vocabularul propriu — tot nu v'aş fi spus decât puţin din marile foloase intelectuale şi sufleteşti procurate în bordeiul meu de *Atwater Kent.* Acest aparat, acest mare personagiu, este şi cel mai bun camarad. El ne întreţine optimismul, răbdarea necesară şi sănătatea...

Dar mi se pare, cu mâhnire, că trebue să mă opresc. A sunat cineva.

Al Domniilor Voastre devotat,

T. ARGHEZI, Bul. Elisabeta 42, Bucureşti

De aceleaşi aparate se servesc şi literaţii: Liviu Rebreanu, Demostene Botez; etc.

RADIO-ELECTRICA

Str. Matei Millo No. 9 (lângă Teatrul Naţional).
Cereţi cataloagele generale

CALEA VICTORIEI

Noaptea pe ploaie

Bilete de teatru, o cutie de bomboane, un bastonaş roşu de Coty, pentru buze, o sticluţă cu parfum, ultimul colier la modă, câte pretexte nu găsesc credincioasele căii Victoriei, pentru plimbarea cotidiană?... In ce priveşte pe provinciali sau pe amatorii de cucoane frumoase, aceştia nu-şi bat capul să invente atâtea motive, recurg la scuza clasică: o întâlnire de afaceri, în centru! Calea Victoriei este — între Capşa şi Athénée Palace — sala de recepţie a Bucureştilor, salonul aventurilor sentimentale! Stradă frivolă şi împodobită ca o femee, strada tentaţiilor! Becuri şi reclame colorate îi ţin loc de bijuterii, haut-parleur-uri îi fac serenade nazale, cum făceau odinioară, Veneziei, ghitariştii din gondole; vitrinele, — ca numeroşi aştri artificiali — îi dau, noaptea, străluciri de sărbătoare, lumea se plimbă animată, Calea Victoriei trăeşte cu intensitate o viaţă triumfală, de vedetă celebră: sbucium, sgomot, reclamă!

In comparaţie cu arterele principale, ale marilor oraşe europene, e un zig-zag, jumătate occidental, jumătate oriental, căruia din toate adjectivele existente, numai acel de „frumos” nu i se poate aplica. Inchipuiţi-vă o femee cu ciorapi de mătase, pantofi descusuţi, rochie model de casă mare, mănuşi cu degetele afară, un şir de perle scumpe la gât, şi... broboadă înforită pe cap!

Unui străin, Calea Victoriei îi lasă cam impresia aceasta.

Totuş, dacă ar învia un bucureştean de acum 100 de ani, priveliştea ce i s'ar oferi ochiului ar fi atât de uimitoare pentru el, încât ar declara-o cea mai extraordinară stradă din lume. Munteanul, contimporan cu Napoleon, ar fi convins că e o intervenţie diavolească la mijloc: — „Asta să fie oare Podul-Mogoşoaiei ?!“ — ar exclama dânsul, împietrit de admiraţie.

— „Cum ţine pământul asemenea case înnalte şi grele? Ce fel de piatră lustruită ca oglinda, s'a aşternut pe jos? Ce sunt făpturile minunate din geamurile magazinelor: păpuşi sau femei vii în carne şi oase? Dar luminile roşii, fantastice, ce se aprind deasupra caselor, ca faimoasele cuvinte biblice „mané, thekel, pharès“, se sting, iar se aprind?.... Şi monştrii apocaliptici, cari merg singuri, când învârţi o roată? Par a fi carete, dar unde s'au văzut carete fără cai? A venit vremea de apoi!” — s'ar minuna strămoşul mort în 1829, şi n'ar mai conteni mătăniile.

Dacă un secol a adus atâtea schimbări neînchipuite, în porţiunea între Dâmboviţa şi Băneasa, ce-ar zice oare Mircea cel Bătrân şi fraţii lui, de s'ar deştepta, din somnul lor de peste cinci veacuri? Cum ar mai cunoaşte, în clădirea impunătoare a Cercului Militar, locul bisericuţei, înnălţate de ei, în mijlocul unei păduri?

Acolo unde astăzi, se organizează cele mai de seamă petreceri mondene, răsunau odinioară cântări religioase, acolo unde se ameţeşte tineretul, dansând fără grijă, în sunetele jazzului, se rosteau rugi fierbinţi pentru mântuirea neamului şi îngenunchiau Domni viteji, înaintea altarului, cerând Celui de sus biruinţă asupra păgânilor.

In acele vremi îndepărtate, Bucureştiul se întindea numai între Dâmboviţa şi Curtea domnească, cu ziduri de cetate şi pivniţe tainice, boltite, hrube misterioase, ca în romanele senzaţionale. Toate cuprinse în spaţiul dintre Smârdan, Şelari şi Bărăţiei. De calea Victoriei nici nu se pomenea! In desişul stejarilor, îşi făceau plimbarea zilnică vulpi, epuri, poate chiar urşi tacticoşi, cari ciuguleau boabele de smeură, pe locul unde snobii actuali, sorb siropul din aceleaşi fructe, la Capşa. Intâlnim şi noi, destui epuraşi pe calea Victoriei! Decât că nu sar din tufişuri! Transformaţi de circumstanţă în lutru, chinchilla, hermină, petit-gris, bietele animale, ruşinoase parcă de origina lor obscură, înfăşură azi gâtul acelor bucureştence care mai puţin favorizate de soartă, nu pot decât să suspine melancolic, oridecâte ori văd visonul sau biberul unei trecătoare bogate.

Deschiderea căii Victoriei se datoreşte unei femei; deaceea pe semne această stradă e răsfăţată şi cochetă ca o femee! Marea postelnicească *Elena Cantacuzino*, Bassarabă prin amândoi părinţi, scriindu-şi testamentul, nu se gândi nici o clipă, că pecetlueşte soarta unei strade renumite, pe un pergament de împărţeală a averei sale. Intr'adevăr, graţie acestui testament, din holdele şi păduricele mărginaşe vechiului Bucureşti, se născu podul Mogoşoaiei, embrionul căii Victoriei. Dacă marea postelnicească, ar fi bănuit rolul pe care-l va juca viitoarea stradă principală bucureşteană, nu s'ar fi simţit de loc încântată că a pricinuit, fără vrere, întemeerea unei „uliţe” cum i-ar fi zis dânsa — „de pierzanie sufletească, câteodată chiar şi trupească”!

Rămasă văduvă, în urma mişelescului omor al soţului ei, Postelnicul Constantin Cantacuzino, de către Grigore Ghica-Vodă, ea îşi rândui împărţeala avuţiilor ei imense din timp şi muri în 1667. Moştenirea dădu însă loc la neînţelegeri, între Domnitorul Şerban Cantacuzino, care ar fi vrut să aibe partea leului şi ceilalţi fraţi şi surori! Constantin Brâncoveanu, nepotul de fiică al Postelnicesei, urmă la tron, restabilind lucrurile, în dauna văduvei lui Şerban. Cum avea o proprietate la Mogoşoaia şi doria să-şi scurteze calea dela casa lui — în dreptul Institutului Babeş de azi — la conac, — Brâncoveanu, taie, în 1692, un drum drept, prin moşiile unchilor şi a mătuşelor lui: Bălăceni, Corbeni, Filipeşti fără să ţină seamă de protestările lor. Doamnei Maria lui Şerban, îi despărţi chiar curtea palatului în două: o parte de clădire rămase pe dreapta stradei, iar aripa coconilor, pe stânga.

La început, i se zicea acestei strade: „uliţa nouă, ce vine dinspre Sărindar”. Mai pe urmă, i se schimbă numele în „podul Mogoşoaiei”, după proprietatea Domnitorului. Se vede că o cumpărase dela văduva vre-unui boer Mogoş, căreia i se spunea „Mogoşoaia” nume format la fel cu „Băneasa”, spre a desemna pe nevasta banului Văcărescu.

In dreptul palatului Poştei, se afla locuinţa agăi Bălăceanu, ginerile lui Şerban Cantacuzino, căzut în bătălia dela Zărneşti.

Constantin Brâncoveanu care-l ura de moarte îi ţinu un an şi jumătate capul înfipt într'un par, în poarta casei.

Cine se gândeşte, când trimite un colet, o scrisoare recomandată, sau priveşte pur şi simplu de pe treptele poştei, la furnicarul de pietoni grăbiţi, că mai acum două veacuri i s'ar fi înfăţişat în acelaş loc, un spectacol înfiorător, cu totul diferit de cel de azi: o curte boerească părăsită, iar în stâlpul gardului, ţintuit în cuie, capul stăpânului cu

Intre „Capşa" şi str. Regală, în zilele de lucru

plete resfirate 'n vânt, vara dogorît de soare, iarna acoperit de ninsoare, cu ochii scoşi de corbii croncănitori şi înconjurat de haitele câinilor, cari-i dădeau noaptea târcoale!! Un film tragic, de cinema, trăit, în acele timpuri de cruzime barbară!

Casele vistierului Hierea Brezoianu se înnălţau, unde e azi teatrul Naţional. Dela dânsul înainte, se întindeau locuri virane, aparţinând Domnitorului. Pe ele ridică Logofătul Iordake Creţulescu, biserica cu acelaş nume, una din bisericile cu tradiţie boerească, până în epoca noastră. In curtea palatului regal, exista la începutul secolului al XVIII-lea, un puţ cu zale, adică cu lanţuri de fier la ciutură. In 1730, lângă acesta, se aflau casele boerului Colfescu, cu odăile scunde să le ajungi tavanul cu mâna, aşa cum se obişnuia pe atunci. Către sfârşitul secolului, deveni proprietar, în locul primului, baronul Sachelarie, un bancher cunoscut, apoi Dinicu Golescu, care clădi un adevărat palat, pentru vremea lui. Aduse chiar apă, cu robinete, în odăi şi faptul acesta, considerat ca o invenţie extraordinară, dădu mult de vorbit bucureştenilor. Cel din urmă achizitor, fu însfârşit statul: palatul regal puse capăt schimbărilor de architectură şi propietari. Prin 1750, mai sus de „puţul cu zale" erau locurile embaticare ale Mânăstirilor Snagov şi Căldăruşani, pe care „prostimea" îşi clădia bordee sau prăvălioare.

„Livada Văcărescului" ocupa porţiunea Atheneului, iar spre şosea, vegetau ici colo cârciumele, vecine casele de lemn, mai mult într'o atmosferă de sărăcie decât de belşug. Noroiul era de neînchipuit: câteodată carele şi trăsurile se împotmoleau ca într'o mlaştină şi trebuia o muncă uriaşă spre a le urni din loc.

Incă înainte de 1780 se întâmplă un eveniment important: podul Mogoşoaiei se podi cu scânduri! Se putea circula acum mult mai comod, deşi când erau lemnele desprinse şi trecea o trăsură, apa de desupt ţâşnea amestecată cu noroi, stropind ca un furtun, împrejur.

In 1790, Bucureştiul fu invadat de ruşii lui Suvarof şi nemţii lui Coburg, nemţii cu coadă, cum îi porecliseră strămoşii noştri, fiindcă purtau peruci albe. Aceştia, în lipsă de altă ocupaţie, nu găsiau altceva mai distractiv decât să se încaere, toată ziua, pe podul Mogoşoaiei.

Mai târziu cu câţiva ani, neferii turci fură încartiruiţi tot aici. Devenise, dealtfel „uliţă domnească" încă din 1774 de când se mutase curtea Domnitorului, în casa Ghica. La Capşa, se afla locuinţa vornicului Slătineanu.

Numele „Cişmigiului" se datoreşte casei „marelui cişmigiu", care supraveghea lucrările de canalizare şi stătea lângă lacul lui Dura-Neguţătorul, azi lacul cu insula Monte-Carlo. Se adusese, cu mare cheltuială, apă de isvor, în două fântâni, de pe podul Mogoşoaiei, care lua din zi în zi mai mult avânt. Abia după 1800, se introduse sistemul robinetelor, care, mai ales în interiorul încăperilor, stârniau admiraţia tuturor, după cum am arătat, când a fost vorba de casele lui Dinicu Golescu.

O dată importantă în trecutul căii Victoriei e anul 1797! Hangerliu-Vodă, rupând cu tradiţia, îşi făcu, cu întreaga curte intrarea triumfală de Domn, prin podul Mogoşoaiei, în loc să procedeze ca predecesorii, cari intrau în noua lor capitală, prin podul Şerban-Vodă. Domnitorul Carol — după răsboiul de neatârnare — tot prin podul Mogoşoaiei păşi în Bucureşti şi de atunci i se schimbă denumirea în „Calea Victoriei".

Sub portalul Teatrului Naţional

Regele Ferdinand al tuturor românilor, trecea sub un arc de triumf, dinspre Mogoşoaia spre palat, drum străbătut de atâtea ori de întemeetorul Brâncoveanu, Domnul principatului Valachiei, supus cu smerenie Padişahului.

Mână 'n mână cu mărirea ţării, merge şi Calea Victoriei transformată, ca de-o baghetă magică, în decursul secolilor, martoră şi părtaşe tuturor evenimentelor de seamă.

Azi — pe asfaltu-i lucios, lunecă în şiruri neîntrerupte: Buick-uri, Crysler-uri, Packard-e luxoase, fără să stârnească norii de praf, cum stârniau, odată, rădvanele cu şase telegari şi surugiii în costum pitoresc. Motocicletele asurzitoare trec vijelios, cum treceau caii cu şea de catifea, scări de argint şi alămuri la hamuri, încălecaţi de vechii boeri. Pe atunci rădvanul domnesc era aurit şi negustoresele cu papuci roşii în picioare, şi testemel colorat pe cap, subţire ca pânza de păianjen, se opriau în drum şi nu se mai săturau privindu-l. Când se ivia careta vreunei jupâniţe de neam mare, se minuna norodul, ca de-o arătare din basme: rochia de atlas brodată cu flori de fir, îi era încheiată în sponci de aur, dulama, cu samur, avea nasturi de rubine sau diamente şi brâul cu care-şi încingea mijlocul, se termina cu paftale ajurate de aur, împodobite cu pietre preţioase. Cercei byzantini în formă de lănţuşoare de perle sau diamante îi atârnau la urechi şi şiraguri de perle i se înfăşurau, de câteva ori, în jurul gâtului!

In vremea noastră, urmaşele jupâniţei de viţă şi a umilelor ei admiratoare, se amestecă, în valurile democratice, ale căii Victorie, cu aceleaşi feutre, cu aceiaşi ciorapi de mătase, cu aceiaşi blană şi maşină. Diferenţa e prea neînsemnată dacă feutre-ul e de calitatea I sau a II-a, dacă blana e veritabilă sau imitaţie, dacă mătasea e vegetală sau naturală! Chiar între taxiul îngrijit şi limousina particulară, nu există marea deosebire dintre trăsurile boerilor şi ale negustorimei sau prostimei, de câteva veacuri în urmă.

Cu cât calea Victoriei a devenit mai rafinată, mai civilizată, cu atât mai umanitară şi dreaptă a apropiat categoriile sociale, le-a făcut să se atingă între ele, să se înfrăţească, atrase deopotrivă de mreaja-i de lux şi eleganţă.

Confesiunea unui negutător de sclavi

Căpitanul Teodor Canot care făcea negoţ cu aur, ivoriu şi sclavi, pe coasta Guineei, a scris în 1854 „Aventurile unui traficant de negri" care s'au publicat de curând la Londra.

Dăm mai jos, câteva extrase din acest volum, ce ne revelează fapte de o neînchipuită cruzime, cu privire la acest comerţ:

Să lăsăm textul să vorbească:

Pentru ca afacerea să renteze, sclavii erau înghesuiţi ca sardelele. Volador avea dimensiunile unei goelete de cabotaj; ea avea pe bord 747 de negri din care 136 muriră traversând oceanul.

Sclavii erau puşi unul lângă altul, ca nişte linguri, legându-se genunchii unuia de ai vecinului. Pe unele vase, n'aveau loc nici să se lungească şi petreceau tot timpul călătoriei îngrămădiţi unul peste altul iar miazmele ce exalau, erau de nesuferit. Un ofiţer englez spunea, c'ai fi simţit mirosul unei corăbii de negri, adus de vânt, dela 5 mile depărtare.

Mai departe, autorul spune că un vas nu putea fi confiscat ca făcând trafic cu negri până ce nu era prins cu sclavi pe bord, cari trebuiau să fie aduşi ca dovadă, în proces.

Această lege, sugeră neguţătorilor de sclavi, aceiaş măsură, pentru a se debarasa de încărcătura compromiţătoare, pe care o iau azi vapoarele, care transportă alcool: aruncarea corpului delict peste bord.

Nu era însă tot atât de uşor, să dispui la repezeală, de vieţile a 600 de negri, astfel în cât cadavrele lor, să nu fie pescuite de vasele urmăritoare.

Iată prin ce diabolică ingeniozitate unul din prietenii autorului, *Homans* căpitan al corăbiei *Brillante*, a ieşit din acest impas.

Corabia sa fu încolţită, târziu după amiază de patru crucişetoare, ce se apropiau din diferite direcţii. Nu era nici un mijloc de scăpare. La un moment dat însă, ultimele raze ale luminei crepusculare se stinseră şi noaptea năvăli pe mare, înainte ca vasele inamice, să fi ajuns în linie de bătaie.

Protejat de întuneric, căpitanul Homans luă măsurile de salvare a vasului. Înădi un lanţ lung, de ancora cea mai mare de pe bord. Aduse sclavii în număr de şase sute şi îngrămădindu-i le legă cătuşele strâns, de lanţul ancorei.

Curând, bărcile celor 4 crucişetoare începură să se apropie; plescăitul lopeţilor în apa liniştită se auzea tot mai distinct.

Căpitanul Homans asvârli atunci ancora peste bord. Un vaer confuz, se ridică în noapte, în timp ce lanţul cu sarcina sa de trupuri vii, urma ancora, spre fundul calmului ocean.

Strigătele sclavilor, fură auzite de marinarii britanici, mirosul lor greu, năpădi vasele, imensele căldări, pentru prepararea mâncărei, mâncarea chiar şi câteva din cătuşele lor mai erau încă pe bord; nu se găsi încă nici un sclav care să servească de evidenţă în proces.

Ce-i drept, Homans îşi salvă corabia, din lipsă de dovezi dar pierdu preţioasa încărcătură, ceeace era o afacere proastă.

Încărcătura valora de fapt mult mai mult decât vasul, care în ultimele zile ale traficului cu negri, când legea prohibitivă devenise mai riguroasă fu incendiată.

Cele povestite mai sus, se făceau doar în cazuri extreme.

Nimeni nu vroia însă, să-şi piardă această turmă omenească, nici să-i se îmbolnăvească.

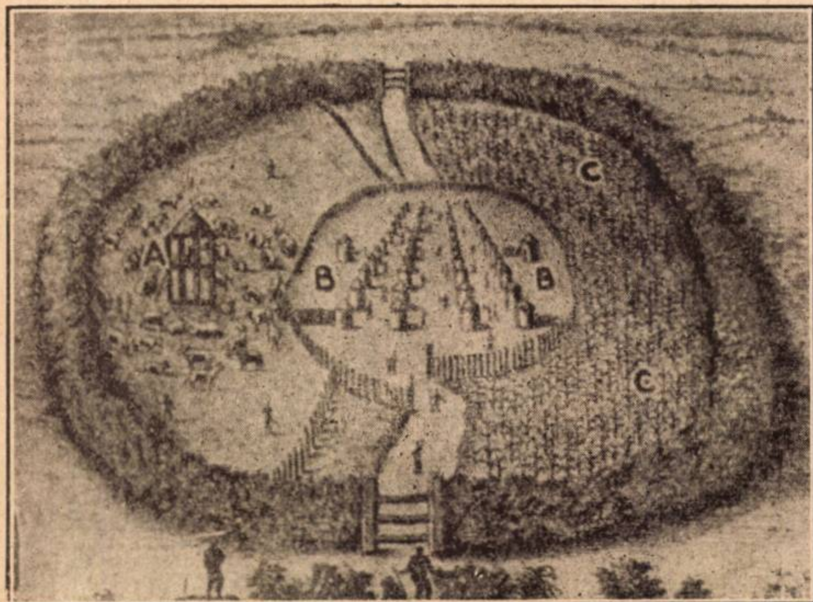
Nenorociţii erau nevoiţi să stea tot timpul călătoriei cu desăvârşire goi, nu din lipsă, ci pentrucă numai în această stare, înghesuiţi ca nişte sardele cum erau, mai puteau fi menţinuţi, într'o relativă curăţenie, spre a ajunge la capătul călătoriei.

In timpul zilei, când erau aduşi cele două mizerabile prânzuri pe zi, constând din orez, sau bob sălbatec.

O altă groază, afară de crucişetoarele franceze sau engleze, era ivirea variolei. In acele zile, înainte ca vaccinul să fi făcut din aceastǎ plagă, doar o amintire, o astfel de epidemie, putea distruge nu numai 60—70% din negri, dar aţâţi din membri echipajului, încât supravieţuitorii n'ar mai fi prididit cu conducerea vasului şi cu îngrijirea nenorociţilor, cuprinşi de febră dedesubt.

De aceea, un căpitan care-şi cunoştea afacerile, făcea zilnic inspecţii şi la prima pată roşie, la prima bubuliţă, descoperită asupra unuia din sclavi, acesta era izolat într'o magazie pompos numită *spital*.

Dacă se mai iviau şi alte cazuri, nu le mai rămânea altceva de făcut, decât să spere că nu vor pieri cu toţii. Dacă nu mai căpătau şi alţii temuta boală, se debarasau de singurul caz, printr'o supra-doză de morfină, aruncându-l în urmă rechinilor. Unii căpitani, obicinuiau să asvârle peste bord primul bolnav, fără a mai aştepta ivirea altor cazuri.

Vederea unui sat african. A. Ţarc pentru vite. B. Ingrădirea pentru colibele indigenilor. C. Ţinutul cultivat cu grâu indian şi legume

Sclavi africani în lanţuri. Celor mai robuşti li se puneau juguri de gât

Căpitan african cu aghiotantul său

In zilele când timpul o permitea, erau scoşi din cabina lor, pe bord, unde trebuiau să se frece cu perii aspre şi cu apă sărată. In acest timp, scândurile pe care-şi petreceau restul celor 24 de ore, erau spălate deasemeni şi aduse într'o stare de aproximativă curăţenie. Haine, albituri, saltele şi altele, s'ar fi murdărit numaidecât.

Cu toată goliciunea, nu tremurau, căci căldura animală a corpurilor lor, îngrămădite până la sufocare, era mai mult decât suficientă.

Uneori se permitea captivilor, să stea pe bord şi să intoneze cântecele tribului lor, făcând dintr'o căldare un acompaniament de tam-tam-uri.

Spaniolii, cari erau poate cei mai religioşi dintre traficanţi, nu permiteau aceste cântece păgâne şi se interesau mai mult de starea lor fizică, decât de cea spirituală; tot ei, obligau pe sclavi, să mulţumească în limba lor maternă, înainte de a li se permite să mănânce, pe bord, li se mai permitea o oarecare libertate în mişcări. Odată cu căderea nopţii însă, fiecare sardea omenească, trebuia să-şi ia poziţia determinată, astfel încât să ocupe un spaţiu cât mai mic şi în afară de asta, trebuiau să păstreze cea mai strictă linişte. Din zece în zece sclavi, un păzitor cu biciul în mână, menţinea ordinea.

Uneori se distribuiau captivilor butuci de lemn, cari să le servească drept căpătâi şi acest lux nu li se admitea, până ce nu se convingeau de liniştita lor natură.

La punctele unde corăbiile abordau coasta africană, spre a lua încărcătura de *„fildeş negru"*, se făceau toate sforţările, spre a menţine sănătatea nenorocitelor creaturi. Un negru care nu era tânăr şi robust, nu numai că nu aducea un preţ bun, dar nu se vindea de loc şi apoi, ar fi putut muri pe drum. Inainte de a cumpăra un sclav, se cerceta fiecare muşchiu, fiecare tendon şi chiar organele interne,

(Continuare în pag. 16-a)

SĂRBĂTOAREA DELA SINAIA

fost ca o poveste...

Soarele strălucia în zilele acelea, mai tare ca niciodată. Cerul de un al-astru profund, minunat, îmbrățișa cu nesațiu, munții acoperiți cu iea. Razele soarelui, întâlniau, în lrumul lor, zăpada brazilor și a aeelor... Fulgi albi, flirtau cu raze uternice, sub albastra privire a ...ului descoperit....

Din toate unghiurile acestui minunat pământ al țării noastre, de a Nord și Sud, din Vest și Est, ...ceci de frumuseți au pornit spre Sinaia visurilor lor de mărire. Au lescălecat aci, între brazi și munți, n sânul celei mai frumoase poezii lin câte natura a creiat vreodată, pre a participa la o luptă mare, respus de mare și de grea.

Din peste o sută de zâne ale frumosului, fiecare având ceva specific al ei, fiecare având o frumusețe aparte, trebuia să fie aleasă una. Chinuitoare problemă pentru cei cari aveau să decidă. Cum să alegi? Pe cine să alegi? Se va găsi oare perfecțiunea, care prin frumusețea ei, să învingă pe toate celelalte? Se va găsi ființa, care în trup, în ochi, în surâs să poarte poezia și frumusețea femeii române, atât de slăvită de poeți?

Iată semnul de întrebare ce plutea în cele două zile deasupra Sinaiei, străbătând munți, brazi împodobiți cu nea, și alee îmbrăcoare.

* * *

Sâmbătă înainte de amiazi.

Rapidul Ardeal este transformat n tren al frumuseții. Nu se mai aude „domnișoară" sau „duduie", se aude numai „miss". Cuvântul s'a încetățenit admirabil. In tren, chiote de veselie, pornite din pieptul frumuseților bucureștene. Conducătorii rapidului, îndeobște severi și bosumflați, devin veseli. Sunt biruiți. Inchipuiți-vă că devin chiar galanți și bine crescuți!

In vagonul restaurant chelnerii nădușesc de zor.

— „De mult n'am mai avut atâta aglomerație!" rostește unul.

— „Dar atâtea fete frumoase, ai mai văzut vreodată adunate la un loc?" grăește cellalt.

Și chelnerii se agită spre a satisface mai repede cererile minunatelor miss.

Intr'un colț al coridorului, o mamă grijulie, a și început să dea instrucțiuni fiicei sale:

— „Ascultă maică dragă! Să nu te emoționezi!... să mergi frumos, drept... știi ca la bal, în seara aceea..."

Și apoi aplecându-se spre urechea ei:

— „Ii dai gata pe toți! Căci fie vorba între noi, tot tu ești cea mai frumoasă".

In alt colț, o domnișoară blondă, cu ochi albaștri, cu nuanțe verzi de mare, își face depe acum planul pentru America. Cum se va comporta, cum va mulțumi, cum va petrece... dar apoi imediat o umbră de îndoială îi străbate fața de marmoră:

— „Mămico, dar dacă nu mă alege?"

— „Nu se poate, dragă, să nu te aleagă! Te asigur eu, ești cea mai frumoasă! Eu le-am văzut pe toate".

Și trenul sosi la Sinaia.

Muzică militară. Oficialități. Popor, enorm de mult popor! Ce i-a atras pe acești oameni pacinici ai Sinaiei? Dece oare or fi năvălit toți spre gara împodobită cu brad și tricolor?

Majestatea sa frumusețea i-a adus pe toți acolo!

Strigăte de „ura" pornesc din piepturile lor, la coborîrea din tren a frumoaselor.

Domnul primar, după ce a avut grija să-și îndrepte nodul cravatei, rostește un discurs ocazional.

Și apoi frumusețile se îndreaptă în minunat cortegiu, spre hoteluri. Peste tot domnește o agitație de nedescris.

In câteva ore frumusețile sunt instalate...

In vremea aceasta la casino concurs suplimentar. Frumoasele care nu s'au prezentat deloc solicită dreptul să participe la întrecerea ce va avea loc în zilele acestea.

Sâmbătă după amiază.

In feericele saloane ale cazinoului, ceai. Toată lumea va face cunoștință aci. Stinghereala dintre cei cari se văd acum întâia oară dispare... Se leagă prietenii. Frumoasele încep să-și facă confidențe.

Dar fiecare e obsedată de acelaș gând.

— „De m'ar alege pe mine! Dac'aș reuși..."

Dar apoi, imediat își privește vecina. O vede frumoasă, minunat de frumoasă.

Și îndoiala se strecoară în suflete. Căci, într'adevăr, toate, toate sunt frumoase.

S'au împărțit tuturor frumoaselor eșarfe și nu mai există domnișoara Dumitrescu, Ionescu sau Popescu. Există Miss București, Miss Cernăuți, Miss Mureș....

Ceaiul a luat sfârșit.

In fața casinoului, toată școala primară este concentrată. Copiii privesc cu ochi mari, plecarea „miss"-elor. Deodată, apare domnul profesor. Copiii se simt stânjeniți.

— „Ce căutați voi aci?" întrebă profesorul.

— „Păi, păi, am venit să ne uităm la „missuri".

— „Missuri" vă trebue? Las' că ne vedem noi mâine la școală. Vă dau eu, „Miss Urechi"!...

Și profesorul se îndepărtă râzând.

Frumoasele pornesc spre hotel. S'a înserat. Soarele, s'a dus să se odihnească. Locul i-a fost luat de lună. E noapte. Munții sunt mai albi. Parcul este străbătut de mister. Simfonia cerului împodobit cu licăriri de stele, contribue la măreția tabloului. Din când în când un șuerat prelung ce se lovește de munți anunță că prin gară a trecut un tren. In fundul parcului, casinoul apare ca un palat de cristal, sau ca un diamant formidabil, în sânul căruia arde un foc puternic.

Festival artistic.

Ion Manu, acest minunat element al Teatrului Național amuză o seară întreagă un public din cele mai selecte. Este adevărat că a fost ajutat de un admirabil tenor, de doi perfecți dansatori, de o orchestră minunată, de un copil extraordinar (micul Horia) și de tot ansamblul, care și-a dat contribuția la reușita acestei serbări.

Și câteva ceasuri după culcarea soarelui, trandafirii s'au dus să se culce și ei. Dar nu au avut somn liniștit în seara aceea.

Trandafirii visau. Și curios lucru, mai toți au avut acelaș vis. In somn fiecare se vedea regină. Fiecare se vedea purtată în triumf, luni de zile. Mulți trandafiri s'au visat pe ocean. Și emoția era atât de puternică, încât au fost treziți din somn de un „mal de mer" pe uscat!...

Clopotele mânăstirii străbăteau profund aerul îmbătător al dimineții, vestind Dumineca.

O sută de frumoase au pornit în superbă defilare spre alba pădure. Intre brazi, în zăpadă, tinerețea, exuberanta lor tinerețe, se exterioriza prin chiote de veselie. Uitaseră pentru un moment, de marea luptă ce le așteaptă. Săniuțe sburdau în viteză vertiginoasă. Operatori de cinematograf se agitau. Soarele râdea, râdea în hohote. Ar fi vrut să fie și el acolo, între atâtea frumuseți, și-și trimitea raze multe. Era cald.

Banchet... In sala cea mare a cazinoului... cupe de șampanie erau închinate în cinstea frumoaselor dintre frumoase.

Dar trandafirii erau emoționați. Roșul lor se transformă în rose, la mulți în alb. Lupta cea mare se apropia. Spre sfârșitul banchetului, un glas pornit din haut-parleur, vestea:

— „Domnișoarele concurente sunt rugate să treacă pe scenă! Concursul va începe peste o jumătate de oră!"

In o sută de inimi sângele svâcni cu putere. „Peste o jumătate de oră va începe".

Publicul spectator începu să invadeze sala. In mai puțin de zece minute nu mai era un loc. Iar peste un sfert de oră intrarea în sală nu mai era posibilă. Toate culoarele, toate colțișoarele erau ocupate. Domnii, își sacrificau pantofii de lac. Cuconițele își șifonau toalete superbe. Dar cine se mai gândia la asta? Cine avea vreme să se gândească la altceva, decât la concurs.... Este ora patru. Juriul primit cu ovațiuni, ia loc în loje. Cortina se ridică încet. O liniște de mormânt cuprinde sala. Orchestra atacă un tango. Notele trec line, prin sală. Se creează o atmosferă de vis. Visul era realitate.

Nu se auzia o șoaptă. Haut-parleurul anunță:

— „Domnișoara Zizi Theodorescu, Miss București".

Draperiile se dau la o parte. In lumina reflectoarelor, defilând în pas legănat de tango, Zizi Teodorescu impresionează asistența. Ochii îi lucesc puternic, iar buzele nasc un surâs, înnecat de emoție. Zizi Theodorescu trece încet. Ajunge în fața publicului. Liniștea de adineauri, este ruptă violent de un formidabil „bravo" ce isbucnește din sufletele tuturor spectatorilor.

Și defilarea continuă.

Lillian Millas, fină, cu ochi profund gânditori și trăsături de aristocrată.

Leila Mirica, într'o superbă rochie albastră, defilează cu o minunată grație.

Mariana Mirica, vara sa, cucerește publicul și juriul. O blondă, a cărei față albă, respiră o duioșie și gingășie cum rar se întâlnesc. O adevărată myosotis.

Și numai decât contrastul!

Tinelle Stavrache, înaltă, are mișcări de adevărată artistă. Este un crin.

Domnișoara Mitescu, Miss Tutova, cucerește publicul, prin sburdălnicia și naturalețea ei.

Ce contrast între dânsa, și Miriana Georgescu, care trece albă, tăcută, de parcă ar pluti.

Și rând pe rând, în ritm de tango și în bătăi de inimi, defilează trandafirii...

Un caleidoscop al concurs

lui de frumuseţe la Sinaia

Unul vesel, altul străbătut de melancolie... In colțul unui ochi albastru a țâșnit o lacrimă.

Și defilarea în toalete de seară s'a sfârșit.

Acum abia începe lupta mare. Proba în maillot-uri. Frumoasele îmbracă maillot-uri Monica, model 1930, aduse special dela Viena. Publicul este evacuat din sală. Și în fața juriului frumoasele defilează din nou. Curiozitatea în public este din ce în ce mai mare. Două mame discută aprins:

— „Păcat că nu e public. S'o fi văzut pe fata mea în maillot! E o perfecțiune!"

— „Dar a mea!"

— „Eu cred că între fetele noastre o să se petreacă lupta finală".

Opt seara. Șaptesprezece frumoase au fost reținute pentru lupta finală. Șaptesprezece speranțe, isbucnite mai puternic. Optzeci și trei de deziluzii.

Juriul este pus în mare încurcătură. Deliberările se prelungesc enorm.

In sala mare a casinoului, într'o feerie de lumină, în sunetele unui minunat jazz-band, a început balul celor o sută de frumoase.

Iar sus, în dosul scenei cinci inimi palpită puternic. Sunt cele cinci frumoase, dintre care va fi aleasă una. Cea mai frumoasă!

Este ora unu după miezul nopții. Deliberările s'au sfârșit. Publicul invadează sala. Domnul Liviu Rebreanu citește rar și grav rezultatul.

Miss Oltenia: D-ra Elena Mischiu, din T.-Severin; **Hors concurs:** D-ra Tinelle Stavrache.

Miss Basarabia: Elena Gheorghiu, din Ismail.

Miss Moldova: Mariana Mirică din Bacău.

Miss Muntenia: Dorina Constantinescu, București.

Miss Maramureș: Olga Buchbinder din Oradea.

Miss Transilvania: Păpușa Vlasiu din Cluj; **II-a:** Grette Kronner din Sibiu.

Miss Banat: Ecaterina Țăranu din Timișoara; **Hors concurs:** Bebe Hagya.

Miss Bucovina: Viorica Hogea din Neamț.

Miss Dobrogea: Aurelia Rădulescu din Cerna-Vodă; **Hors concurs:** Elena Mirica.

Miss Capitala: Lillian Milas, București; **Miss Capitala a II-a:** Marioara Georgescu, București.

Miss Munca: Margareta Hargus.

Cele alese sunt încoronate.

Frumusețile regionale au fost proclamate. In sală, emoția a ajuns la paroxism. Glasurile au dispărut. Sunt numai bătăi de inimi.

Domnul Liviu Rebreanu anunță:

— *„Miss România 1930" a fost proclamată domnișoara Zizi Theodorescu, din București!".*

Draperia se dă într'o parte. In lumina reflectoarelor, defilând în pas legănat, de tango, Zoe Teodorescu impresionează asistența. Ochii îi lucesc puternic, iar buzele surâd de fericire.

Zizi Theodorescu trece încet. Ajunge în fața publicului. Liniștea de adineauri este ruptă violent de un formidabil ura, ce isbucnește din sufletele tuturor spectatorilor.

Și astfel s'a sfârșit povestea...

A doua zi, trandafirii au dispărut din parc, iar soarele era trist. Frumoasele au părăsit Sinaia...

ION GOLEA

Confesiunile unui negustor de sclavi

(Continuare din pag. 12)

atât cât se putea judeca după rudimentarele mijloace de examinare, ale experților de atunci. Chiar lipsa unui dinte, aducea scăderi prețului.

Și ca și negoțul de vite și de câini, erau medici șarlatani, foarte dibaci în a da sclavului bolnav, chiar pe moarte, o aparență momentană de sănătate.

Căpitanul Canot, spune că a văzut sclavi, cari păreau robuști, înlăturați de către experți, ca lipsiți de valoare. Aceasta se întâmplă în prima călătorie. Cerând explicații, i se răspunse, că omul fusese „stimulat" printr'o licoare. Expertul observase că pulsul era prea iute și asta era de-ajuns.

Traficul cu negri, era o afacere care reclama cap liniștit și nervi de oțel. Căpitan Canot îi avea, desigur, dar odată a primit și el o lovitură, care l-a sguduit.

Ducându-se în interiorul continentului african, spre a lua sclavi, fu invitat să ia parte la un festin al indigenilor.

Era tocmai la sfârșitul postului cel mare, pe care-l ținuse cu sfințenie, ca de obiceiu, fără să mănânce cărnuri și lihnit cum era, simți la îmbietorul miros ce se ridica din imensa căldare, că-i lasă gura apă.

Prima porție fu într'adevăr delicioasă, dar revenind spre a se servi din nou, oțelitul negustor se întoarse palid și aruncă farfuria desgustat. Lingura scosese din adâncurile căldării, un craniu omenesc. Il asigurară că nu era decât capul unui „baboon", un soiu de maimuță africană cu botul lung. Căpitanul cunoștea însă acele animale și știu ce să creadă. Amețit și bolnav părăsi banchetul.

Sclavii se dobândeau prin diverse mijloace. Regii și capii triburilor, găsiau cea mai rentabilă și mai lesnicioasă metodă de impunere. In loc să fi luat banii sau proprietățile contribuabilului, cum fac guvernele civilizate, luau pur și simplu omul însuș, ceeace mai avea avantajul, că excludea comptabilitatea.

In diferite părți ale Africei, se făceau războaie numai pentru a se obținea prizonieri, iar capii mahomedani se simțiau îndreptățiți, să vândă albilor orice necredincios, pe care puteau pune mâna.

Totodată traficul cu oameni, era un mijloc practic și rentabil de menținere a ordinei publice.

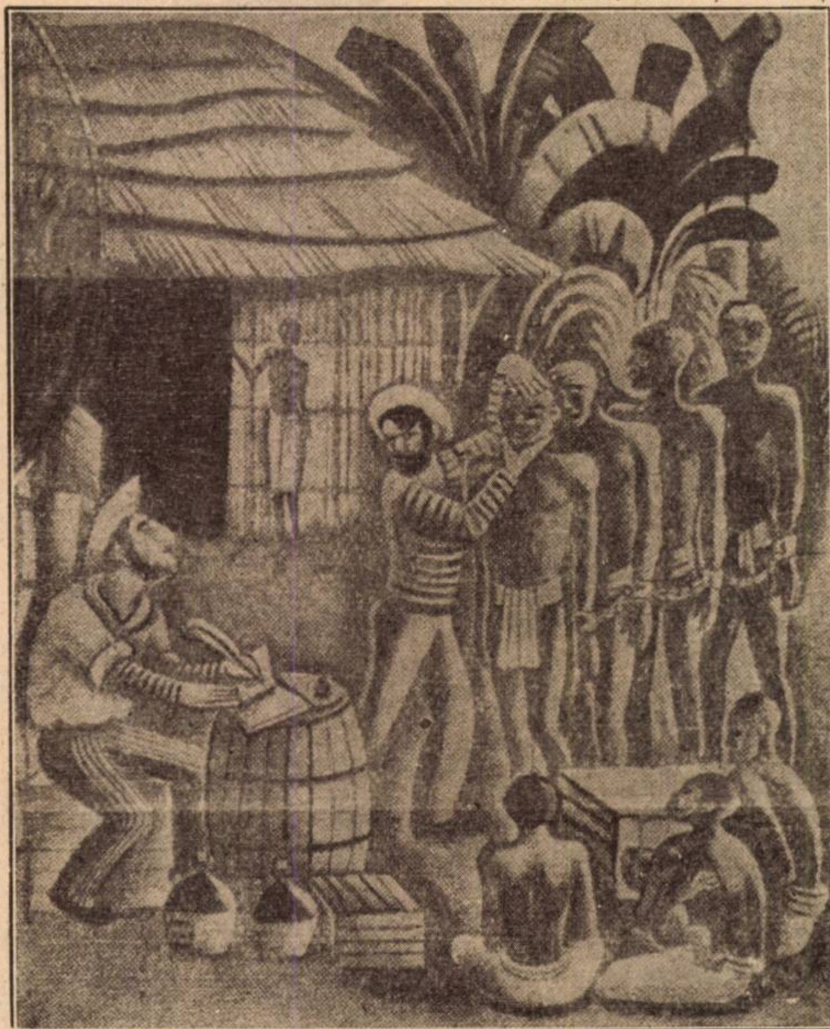
Ținerea delicvenților în închisori, era costisitoare, mai ales că majoritatea n'aveau cu ce plăti amenzile. Ei bine, toate acestea se aranjau spre marele profit al regelui, prin vânzarea răufăcătorilor.

Un potentat local, căruia i se oferise în schimbul câtorva sute de sclavi, un preț constând din vestminte, arme, tutun și rom și care lui îi părea fantastic, nu avea nici un om de vânzare.

Inchisoarea era goală și cu toate că plănuise un război în acest scop, preparativele militare ar fi luat timp și ocaziunea s'ar fi pierdut. Era dezolat.

Majestatea Sa, își aminti atunci, de toate dările rămase neachitate de bărbații și femeile robuste, din tribul său, pe un an sau doi și pe care până atunci nu le socotise demne de urmărire.

Acum însă, trimise soldații să-i prindă și să-i aducă. Ii judecă apoi, el fiind judecător și juriu, în acelaș timp, și-i condamnă fără drept de apel, să fie vânduți omului alb. Cum acesta aștepta cu lanțurile pregătite, sentința fu executată imediat.

Examinarea și inscrierea sclavilor înainte de îmbarcare

MARELE CIRC CEZAR

Memoriile faimosului clovn internaţional „Mik-Mak"
Girafele rătăcitoare. — O vânătoare în manej

Trebuia luată o hotărâre repede, cu atât mai mult cu cât trupa observase înfiorată de groază, că faţa dansatoarei era însângerată.

In această clipă răsună o detunătură de armă şi Warnich, fiindcă el trăsese, înaintă spre fiara care se zbătea lovită de moarte. Din interiorul cortului răzbi un alt urlet asemănător cu al tigrului. O clipă crezurăm că o mână criminală deschisese uşile tuturor cuştilor şi că toate fiarele scăpaseră. Era însă altceva. *Din cort se repezi afară, urlând, „Maman Cloche". care se aruncă asupra tigrului mângâindu-i blana şi cercetând locul pe unde pătrunsese glonţul. Fiara omenească îşi zărise prietenul, în cealaltă fiară.*

IN SEARA SPECTACOLULUI

A doua zi, Maman Cloche era condusă la ospiciu. Nebunia, care o pândea de multă vreme, isbucnise într'un moment de enervare şi Swolska era să plătească cu viaţa provocarea acestei enervări.

Maman Cloche înzestrată cu darul de a ipnotiza, adormise băiatul dela grajd şi printr'o sugestie dela distanţă, chemase în cortul menajeriei pe Swolska care, inconştient căzuse în cursă.

La reprezentaţia de seară lipsia numărul „Insectelor minunate" iar „Nono" nu mai apărea, în ţarcul cu zăbrele de fier, alături de Warnich.

PE VREMURI... LA BRESLAU

„Radio"-mi aduce prin văzduh din Breslau:

„In einer kleinen Konditorei", aria cântată azi în toată Europa. Acum douăzeci de ani nu exista nici aria aceasta, nici „Radio". Exista, însă, mai multă veselie, mai multă înlesnire de viaţă şi mai cu seamă mai multă tinereţe. Tinereţe din aceea care te pune pe drumuri, pentru o pereche de ochi negri la plecare şi pentru una de ochi albaştri, la înapoiere. Tinereţe care te face să uiţi ce-a fost eri, să nu te gândeşti la ziua de mâine şi să cuprinzi din plin ziua în care trăeşti.

Tinereţe care te face să intri în manej, mai mândru decât un rege, în Capitala sa, după ce şi-a biruit duşmanul, să ţii coada calului, sărman Mik-Mak, cu aerul cu care ai ţine trena fetei lui Verde-Impărat, să aspiri amoniacul băligarului din grajduri, visând la trandafirii ce-şi scutură petalele, în parcurile Sevillei, să dormi într'un pat îngust, aşezat dealungul furgonului, convins că dormi într'un palat din Venezzia...

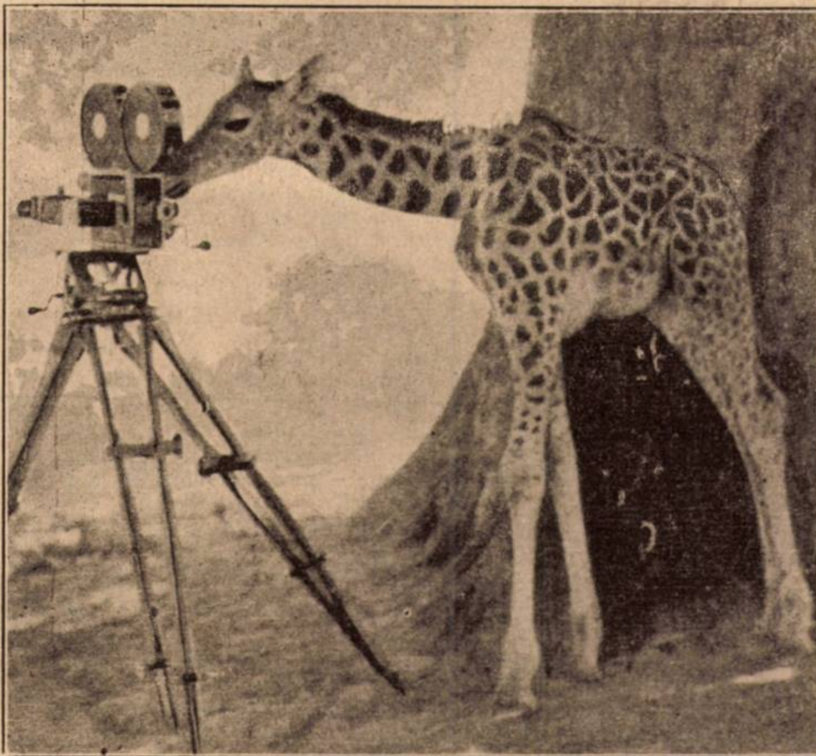
UN CARNAVAL IN AUGUST

Aşa dar *„marele circ Cezar"* se afla de-două zile la Breslau. Era pentru prima oară, când circul vizita acest oraş, brăzdat de apele Oder-ului.

Trenul nostru special, cu cele patrusprezece platforme pe care erau montate furgoanele cu artiştii, menajeria şi recuzita, intra majestuos în gara Freiburg.

Directorul circului, avea obiceiul să epateze totdeauna cetăţenii oraşelor încă nevizitate. Dacă la Budapesta şi adusese tot publicul cu automobile anume angajate, pentru Breslau pregătise o exhibiţie deosebită. In timpul parcursului, ne convocase în acest scop, în furgonul directorial unde era statul major al trupei.

La o jumătate de oră după sosirea trenului, se îndrepta spre Berliner Platz, o mascaradă extraordinară, un adevărat carnaval în luna August. In frunte călăria directorul, urmau călăreţii, călăreţele, jongleurii, gimnaştii, clovnii — între cari, sluga dv., — îmbrăcată într'un strălucitor costum, — caii, baletul precedat de fanfară, personalul de manej şi menajeria. Animalele nepericuloase, se găsiau în cortegiu, iar fiarele se aflau între zăbrele, pereţii laterali ai furgoanelor fiind lăsaţi în jos.

GIRAFELE RATACITOARE

In Königs Platz şi Neu Markt s'a aranjat câte o reprezentaţie de o jumătate de oră sub cerul liber. Cea depe Neu Markt a trebuit să fie întreruptă, fiindcă paznicul furgonului cu două girafe şi trei zebre, a scăpat girafele, cari au pornit-o, — cucoane plimbăreţe, — pe străzile oraşului. Intr'o clipă, tot circul alerga după animale. La o bifurcare de străzi, girafele au luat fiecare altă direcţie. Circul deasemenea. Urmărirea a fost încurcată de marşul unei trupe şi de înmormântarea unui „consilier de stat". Directorul, primul regisor şi o „călăreaţă de înaltă şcoală" înjurau de mama focului, pe întrecutele şi cu cel mai fantastic vocabular. Adăogaţi la toată afacerea asta, publicul participant şi poliţiştii însoţitori şi veţi avea spectacolul, care s'a terminat abia seara când.. cele două girafe s'au hotărît să se întoarcă, — femei cum se cade, — la furgonul rămas în Neu Markt împreună cu paznicul, care se bătea de câteva ore, cu pumnii în cap!

CIRCUL SUB APA

Nu ştiu dacă fuga şi urmărirea girafelor, n'au fost mai bună reclamă decât mascarada directorului. Seara era o lume nebună. Personalul dela grajduri a fost scos în faţa circului, spre a ajuta poliţia la menţinerea ordinei.

Spectacolul a decurs ca în toate serile, cu reţetă mare. Directorul îşi prezenta trupa, cum şi-ar fi prezentat neamurile. Intrarea plimbăreţelor girafe a fost salutată cu o furtună de ovaţiuni. Nicicând vreun artist n'a fost întâmpinat mai sărbătoreşte. Bietele animale se uitau tâmpite în toate părţile.

— Ah!. Girafele! Girafele! se auzea din galerie până la parter.

Şi cel mai vesel exemplar din tot publicul, era un doctor în filozofie dela Berlin, aflat în trecere prin Breslau şi descins la marele circ Cezar ca unul ce urmărise fidel pe Clara — numele uneia dintre girafe — în tot parcursul pe străzile oraşului!

UN CROCODIL UITAT

Se juca şi pantomima *„Circul sub apă"*. Cine nu-şi aduce aminte de această exhibiţie, care pe vremuri făcea furori? Era întrebuinţat tot personalul şi mai toată menajeria. Pe un sketch anume pregătit se desfăşurau tururi de forţă, dansuri, exerciţii de cai. La un moment dat năvălea în manej o trombă de apă şi totul se sfârşea într'o imensă bălăcăreală.

La această exhibiţie participa şi un crocodil. Un exemplar cumpărat la Hamburg şi făcând parte din fauna specială a fluviului Gange de unde fusese adus în Germania. Cu denumirea ştiinţifică „Ramphostoma gangeticum," crocodilul acesta e caracterizat printr'un cioc enorm de lung, asemănător celuia cu care natura a dăruit pelicanul. Prevăzut cu dinţii înşiraţi ca două ferăstrae, crocodilul era una dintre cele mai oribile dihănii.

Abia se terminase pantomima şi publicul se îmbulzea spre eşiri, când dintr'un parter isbucni nişte ţipete groaznice cărora le urmă altele. O adevărată contagiune sonoră.

Ce se' întâmplase?

In graba finalului, crocodilul fusese uitat în apă. Aligatorul, care trăia în apă amintirea Gangelui de unde fusese confiscat, rămăsese ascuns la fundul bazinului şi odată lichidul evacuat, se pomenise iar în lume. Asta îl indispunea probabil destul de mult şi, în loc s'o ia înţelepteşte „acasă", luase calea publicului nimerind piciorul unei doamne.

Se spune că femeia exagerează orice şi ţipă pentru nimic. Nu poţi pretinde însă cuiva să rămâie „senin nemuritor şi rece" când un membru al familiei „Ramphostoma gangeticum" îi pipăe piciorul cu botul. Ţipetele avură darul să enerveze aligatorul care începu să manevreze cu coada în toate părţile.

Intrucât mă priveşte, cu riscul de a fi ţintuit la stâlpul infamiei, pentru laşitate constatată, mărturisesc, fără înconjur, că mă instalasem tocmai pe trapezul de sub cupola circului. Cred că voi avea circumstanţe atenuante, dacă voiu completa mărturisirea, că n'am vânat în viaţa mea, nici măcar o prepeliţă aşa că nu mi se putea cere să încep meseria prin a vâna crocodili la Breslau.

CLIPE DE GROAZA

Decât, scena era departe de a fi glumeaţă. Nimeni nu îndrăsnea să facă vre-o mişcare. După învălmăşeala panicei, a urmat încremenirea groazei.

— Oricine ţipă, sau face un gest se poate socoti mort — anunţă receşeful menajeriei. Singura scăpare pentru doamna e să nu se mişte.

De altfel cred că femeia nu mai auzea nimic. Tremura din tot corpul, dinţii-i clănţăniau şi ochii priviau cu fixitate animalul, care continua să-şi bălăngăne coada.

Deodată, se auzi un sgomot surd. Un colier de perle, pe care-l purta doamna pe gât, se desfăcuse şi căzuse jos.

In aceeaşi clipă, se auzi vâjiiala unei cascade de apă.

Şeful menajeriei se gândise la simplul mijloc, pentru a evita o nenorocire. Deschisese toate robinetele şi apa inundă manejul.

Aligatorul căzu în cursă — dacă ne putem exprima astfel. Intorcându-se brusc, răsturnând câteva scaune şi dând femeia grămadă, animalul se scufundă.

De aci fu pescuit uşor.

FEMEEA... TOT FEMEE

Femeia, însă, tot femee.

Peste o jumătate de oră, când noi credeam că nefericita zace în frigurile spaimei acasă, groomul anunţă directorului că o doamnă vrea să-i vorbească.

Era doamna din parchet, care venise să ceară... sacrificarea aligatorului.

— Pentru ce d-nă? — întrebă directorul. — D-v. sunteţi salvată!

— *Da! Dar crocodilul mi-a înghiţit un colier de perle în valoare de 3000 de mărci.*

— *Aşa? Poftim 3000 mărci. Dacă aş fi plătit în locul unui colier, piciorul d-v., probabil că m'ar fi costat mai mult.*

Doamna plecă cu 3000 mărci şi directorul ne ură „bună seara" fericit că încheiase încă o „afacere bună".

(Va urma)

Rudyard Mullion

Cadavrul 13 D.

o aventură a celebrului detectiv Trevor Gex în România

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

Autorul, reporterul unui mare ziar american, ameţit de mirosul îmbătător al plantelor exotice depe balconul ambasadei japoneze, unde fusese invitat la o recepţie, a adormit şi a rămas până în zori, când surprinde — fără voe — o importantă discuţie între ministrul japonez şi trei curieri. El recunoaşte într'unul din curieri pe faimosul spion sovietic Igor Khan şi comunică această descoperire a sa ministrului japonez.

PĂUNUL ALBASTRU

M'am trezit a doua zi de dimineaţă, în patul meu, la hotel Excelsior. Din obicinuinţă, primul lucru ce făcui. fu gestul reflex de a sări din pat şi a mă duce în camera de baie. scoţându-mi cu mişcări gimnastice, în timpul acestui parcurs, pijamaua.

— *Hallo! my boy!...*

Inmărmurii. Nu eram singur în odae!

— Rudy, ai demenţă furibundă? Ori eşti somnambul?

— Gex!..

Era faimosul detectiv şi bunul meu prieten Trevor Gex. Incepui să-i strâng mâna cu căldură:

— Iţi mulţumesc, dragă Gex, că m'ai salvat din ghiarele japonezilor!

— O, nu. Rudy, japonezii m'au chemat şi te-au dat pe mâna mea ca să cercetez ce căutai noaptea în palatul ambasadei nipone şi dece ai spart sertarul?

In timp ce-mi făcui baia şi mă îmbrăcai, povestii lui Gex toată stupida mea aventură din seara trecută.

— Ai avut noroc, îmi zise el, că nu te cred capabil de o hoţie. Japonezii erau convinşi că dinadins ai rămas noaptea ascuns pe balconul legaţiei, ca să furi tratatul antisovietic şi să-l publici sau să-l vinzi ruşilor!

Erau cât pe aci să te ucidă!

— Serios?

— Desigur. Am făcut minuţioase cercetări la legaţie şi am descoperit un lucru destul de straniu: corolele florilor de pe balcon, fuseseră umplute cu un praf, un narcotic foarte puternic...

— A, înţeleg acum dece am adormit atât de greu pe balcon... Mi-aduc aminte că Lady Victoria Nelson, în timp ce dansam cu ea, m'a îndrumat. învârtindu-ne, spre balcon. Am eşit astfel pe balcon, înlănţuiţi. Dar acolo, Lady Nelson se desprinse din braţele mele, mă aşeză pe un fotoliu de bambus, şi-mi oferi o ţigare din superba ei tabacheră de aur Flirtarăm. Apoi cochetă, Lady Victoria rupse o floare şi-mi dădu să miros corola... Acum mi-aduc bine aminte: în clipa aceea am adormit!...

Gex urmă:

— După plecarea oaspeţilor, spionii au pătruns pe usa dela balcon în ambasadă, au căutat documentul. fracturând sertarul, dar nu l-au găsit.

In acest timp, tu dormiai pe balcon. Evident. te-au adormit acolo. pentruca toată vina să cadă pe tine. Aveai tot interesul să pui mâna pe document...

— Desigur că spionul Igor Khan a pregătit această lovitură, zisei. Dar ia spune-mi Gex. eu ştiam pe Igor Khan în puşcărie!... Nu-l prinsese oare poliţia fascistă, la Veneţia?*)

— Ba da... Dar ştii că acum câteva luni, a reuşit să evadeze din închisoarea din New-York, vestitul bandit chinez Wampoo, pe care isbutisem să-l prind. în urma afacerei cu omul mecanic **) Wampoo. pe când juca ţintar printre gratii cu gardianul său, l-a strâns de gât, i-a luat cheia celulei şi a fugit, deşi poliţia l-a urmărit cu proectoare şi mitraliere. Ei bine, nu se ştie în ce mod, banditul a trecut Oceanul în Europa. Cert este însă, că îndată după dispariţia lui din America. s'a produs evadarea lui Igor Khan din închisoarea italiană. prin acea ciudată explozie. cu melinită, care a azvârlit un zid întreg în aer. Sunt convins că Wampoo şi-a scăpat complicele din închisoare. Dela acea afacere însă, pe Wampoo l-am pierdut din vedere. Am urmărit însă pe Igor Khan, în speranţa că prin el voi ajunge la Wampoo, dar Khan a intrat îndată în relaţiuni cu agenţia de spionaj sovietic din Viena, şi este azi în solda ei. fără să mai aibe vre-o legătură cu Wampoo, după câte ştiu....

— Când am văzut că unul din curieri, zisei. falşul Taki-Kara, nu e altul decât faimosul spion sovietic Igor Khan, cu care ai avut atât de lucru, am încercat să previn pe Excelenţa Sa Kaomi, de cursa în care era pe punctul să cadă. Şi, în loc să-mi mulţumească, această Excelenţă galbenă cum e şarpele pe burtă. când zace în umezeală şi umbră, a chemat pe sclavii săi să mă lege!

Eram foarte surescitat la amintirea ingratitudinei ministrului japonez şi începusem o tiradă vehementă contra întregului continent asiatic, dar Trevor Gex mi-a tăiat efectul:

— Ascultă Rudy. tu nu poţi să respiri, fără să faci o încurcătură?

— Dece?... Nu înţeleg.

— Dar bine, *my boy*. aflarea spionului Igor Khan printre curieri. era un punct din planul nostru!

— ?!...

— Fireşte, urmă detectivul. trebue să facem să parvină în mod secret, dela Londra la Tokio, documentul antisovietic, care conţine tratatul secret anglo-nipon. adică *Documentul B*. Dar, după cum ştii. Sovietele fac eforturi supraomeneşti ca să pună mâna pe originalul acestui tratat. ..

— Şi l-aţi angajat tocmai pe spionul rus Igor Khan. ca să vi-l ducă?

— Evident!

— Atunci, dragă Gex, sau eu, sau tu şi cu japonezii tăi, sunteţi nebuni!

— Dar *my dear*, acesta e un procedeu clasic. Ministrul a cerut la

*) Vezi *Umbra care ucide*, apărută în *Realitatea Ilustrată*.

**) Vezi *Crimele Omului mecanic*. publicate în *Realitatea Ilustrată*.

Tokio un curier aviator de încredere, ca să trimită cu el *Documentul B.* A avut însă grije, ca să facă astfel, încât scrisoarea prin care cerea un curier, să cadă în mâinile Sovietelor, care au substituit pe curierul japonez cu Igor Khan, în speranța că vor pune mâna pe document. Igor Khan s'a prezentat la legație, sub numele fals de Ta-Ki-Kara. In noaptea trecută, ministrul Kaomi a chemat la el pe Igor Khan și pe încă doui curieri, aceștia japonezi veritabili, dela legație, și le-a dat câte un plic, spunându-le că numai într'unul din ele se află documentul, dar că trimite trei curieri, ca să dezorienteze pe spioni.

— Și a făcut astfel, desigur, încât documentul să nu fie în plicul lui Igor Khan.

— Documentul, urmă Gex, nu era în nici unul din cele trei plicuri.

— In nici unul? Nu mai înțeleg nimic.

— Ei bine, pentru desorientarea spionilor, am născocit acest truc: în timp ce spionii, văzând că documentul nu e în plicul lui Igor Khan, vor urmări pe ceilalți doi curieri, adevăratul *document B,* va fi dus dela Londra la Tokio de însuși ministrul Kaomi, care va pleca incognito, pe o rută opusă celor luate de curieri. Inţelegi?

— Da. Și tu, Gex, vei însoți pe ministru în această primejdioasă călătorie?

— O, nu! Ar însemna să fac din el o pisică cu clopoței. Spionii ar deduce îndată, unde mă aflu eu. Voiu avea în această afacere, rolul de a-i dezorienta și a-i încurca la maximum și mai ales de a le demasca întreaga organizație.

— Atunci, zisei, desigur că împreună cu Kaomi, vor pleca polițiști japonezi.

— Nu. Poliția engleză și japoneză nu trebue să știe nimic. Cel mult, vor veghia din umbră. Nimic mai indiscret, decât poliția oficială. Kaomi mi-a cerut un om sigur și care să nu trezească bănuelile; un om care călătorește mult prin însăși profesiunea sa de ziarist...

— Eu?... întrebai uluit.

— Firește, Primești?

— *With pleasure!* (Cu plăcere).)

Ne strânserăm mâna. Apoi, Gex luă telefonul și chemă legațiunea japoneză:

— Alo!... Excelența Sa?... Bună ziua, Excelență... Da... Păunul albastru a sorbit roua parfumată a dimineții vaporoase.

— Ce delirezi acolo, Gex?

— Așa sunt japonezii ăștia, poetici, *my boy:* ăsta e versul convențional prin care Excelența Sa Kaomi a convenit cu mine, ca să-l anunț dacă primești să-i fii însoțitor. „Păunul albastru" ești tu, și „a sorbit roua" înseamnă...

— Inseamnă că păunul a înghițit hapul!...

— O, ce prozaic ești, *my dear!...*

FEMEEA CARE ȘI-A UITAT NUMELE

A doua zi, mă aflam împreună cu Excelența Sa Kaomi și cu secretarul său particular, tânărul japonez Noshiro, într'un avion al companiei Franco-Române, ce făcea cursa Londra-Paris-Constantinopol.

Noshiro, secretarul ministerului, era un tânăr diplomat, cu o mică mustață neagră, ca un accent circomflex deasupra gurei în formă de O.

In avion, se mai aflau încă patru pasageri. Nu mică ne-a fost surprinderea, când văzurăm la Paris, la aerodromul Le Bourget, îmbarcându-se odată cu noi, pe frumoasa Lady Victoria Nelson, cu care începusem flirtul dela ambasada japoneză!

Dar mai mare a fost desigur surprinderea ei, găsindu-ne în avion, de oarece frumoasa Lady se îmbarcase sub numele fals de contesa d'Esparbes!

Imi amintii atunci că în dimineața ce urmă aventurei mele, dela legația japoneză, când Gex căutase pe Lady Nelson, constată ca această stranie femee, care mă narcotizase pe balconul legației, dispăruse dela hotelul în care locuia la Londra, fără să lase adresa unde pleacă.

De asemeni, se afla în avion, un tip suspect de tătar, cu ochii aprinși, osos, numai nervi, — și doi negustori placizi.

Trecusem de Strassburg, oraș cu vârfuri dantelate de catedrale, ca o risipire de tiare, printre acoperișurile cu mari lucarne, și sburam de-asupra celor două râuri, Ilul și Rinul, ape de un verde limpede, ce curg printr'o câmpie, mărginită în trei zări, de munții Pădurij Negre, Vosgi și Alpi.

Umbre și lumini, mici pufuri de fum, o locomotivă cât un cărăbuș negru, alunecă, jucărie mecanică, pe harta aceasta vie, printre pomi, — pompoane minuscule, — și șosele, — panglici albe.

Ne îndopasem urechile cu vată, dar sgomotul motorului era atât de puternic, încât creerii noștri, păreau că vibrează, străbătuți de un curent electric.

Nu ne puteam vorbi; nu auziam glasul vecinului, și aveam o penibilă impresie, când vedeam buzele pasagerilor mișcându-se, fără să scoată nici un sgomot.

Kaomi citia ultimele ziare franțuzești, pe care le luasem dela Paris. Imi atinse umărul și-mi puse o gazetă sub ochi. Citii:

ASASINAREA UNUI CURIER DIPLOMATIC

D. Kong-Yu, curier al legației japoneze din Londra, care urma să se îmbarce pentru New-York, pe bordul Transatlanticului Arizona, a fost găsit ucis în camera sa de hotel, la Southampton, cu inima străpunsă de un pumnal. Criminalul nu a furat bani, ci se crede că a ucis pe curier, ca să-i fure un document diplomatic, de mare valoare.

Poliția britanică, asistată de celebrul detectiv Trevor Gex, a făcut primele cercetări.

S'au ridicat amprente digitale, care dau speranța că asasinul va fi în curând identificat. Sunt indicațiuni că este vorba de un asasinat politic, pus la cale de Soviete.

Cum sgomotul motoarelor nu ne îngăduia să ne înțelegem prin viu graiu, ministrul scoase un blocknotes din buzunar și îmi scrise următorul bilet:

„Spionii au procedat mai repede decât credeam. Dacă l-au ucis și pe al douilea curier, trebue să schimbăm planul".

Am rămas mult timp cu biletul în mână, recitindu-l din când în când...

Apoi, îl rupsei în bucățele mici, lăsându-l să cadă sub scaun.

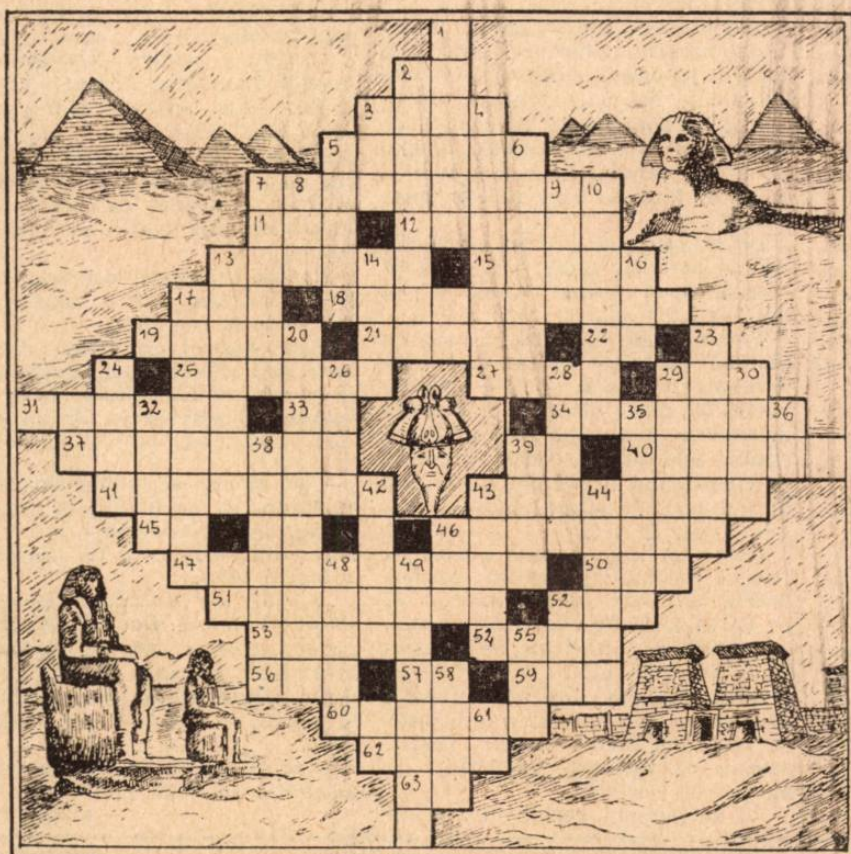
(Va urma)

Jocurile „Realităţii Ilustrate"

Joc de cuvinte încrucişate

(10 puncte). de *S. Breiman*-Bălţi

„EGIPTUL"

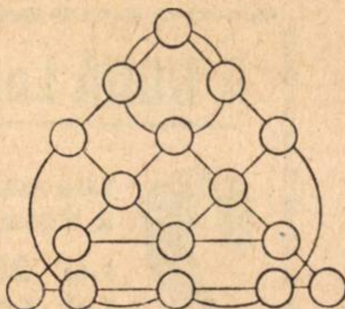
NORY BEDIGHIAN

ORIZONTAL. — 2) Pronume. 3) Oraş în Egipt. 5) Soiu de viperă din Egipt. 7) Rege legendar al Egiptului. 11) Coloare. 13) Cai de paradă. 13) Cai egipteni. 15) Oraş în Statele-Unite. 17) Corp simplu. 18) Găuriţi. 19) Oraş în Egipt. 21) Războinic şi poet Arab. 22) Pronume. 25) Vechiu instrument de muzică egiptean. 27) Musician francez (1823—1892) 29) Pic. 31) Rocă primitivă (după numele unui oraş egiptean). 33. Zeu egiptean. 34) Prinţesă egipteană. 37) Rege egiptean. 40) Nuferi din Egipt. 41) Arhipelag. 43) Liliac originar din Egipt (zool). 46) Cine a descoperit mormântul lui Tut-Ank-Ammon? 47) Nume dat de Greci regiunei din mijlocul Egiptului. 50) Interjecţie. 51) Animale asemănătoare linxului ce trăesc prin nordul Egiptului. 52) Hăituială. 53) Care are două membre. 54) General musulman, cuceritorul Egiptului. 56) Interjecţie. 57) Conjucţie. 59) Adverb (inv) 60) Bere fabricată de Egipteni. 62) Zeu egiptean. 63) Conjuncţie.

VERTICAL. — 1) Locuitoarea unui oraş egiptean. 2) Templu egiptean. 20) Umblăm haihui. 23) Renumit general din vechime. 5) La lipit. 6) Dans ţărănesc. 7) Zeu egiptean. 8) Adverb. 9) Anagramă din „Pair". 10) Plantă ce creşte în Egipt. 13) Persoană care dă sfaturi. 16) Adverb. 17) Gnostic egiptean. 20) Umblăm haihuiu. 23) Oraş în Statele Unite. 24) Nume femenin. 26) Patru litere din „Arnăut. 28) Popor. 29) Mulţime. 30) Palmier din Egipt. 32) Diviziune administrativă în vechiul Egipt. 35) Ins. dintr'un popor european. 36) Pronume (inv). 38) Mormânt egiptean. 39) Prima parte din numele unui zeu egiptean. 42) Data, când s'a petrecut ceva remarcabil. 43) Strălucea. 44) Sare pe care Egiptenii o întrebuinţau la îmbălsămatul mumiilor. 46) Firişor de păr. 48) Rugăciune. 49) Preot şi istoric egiptean. 52) Interjecţie. 55) Persoană ce contraface în mod plăcut, gesturile altora. 58) Fiul lui Odin. 61) Notă muzicală.

Figura magică

(10 puncte)
de QUIDDAM

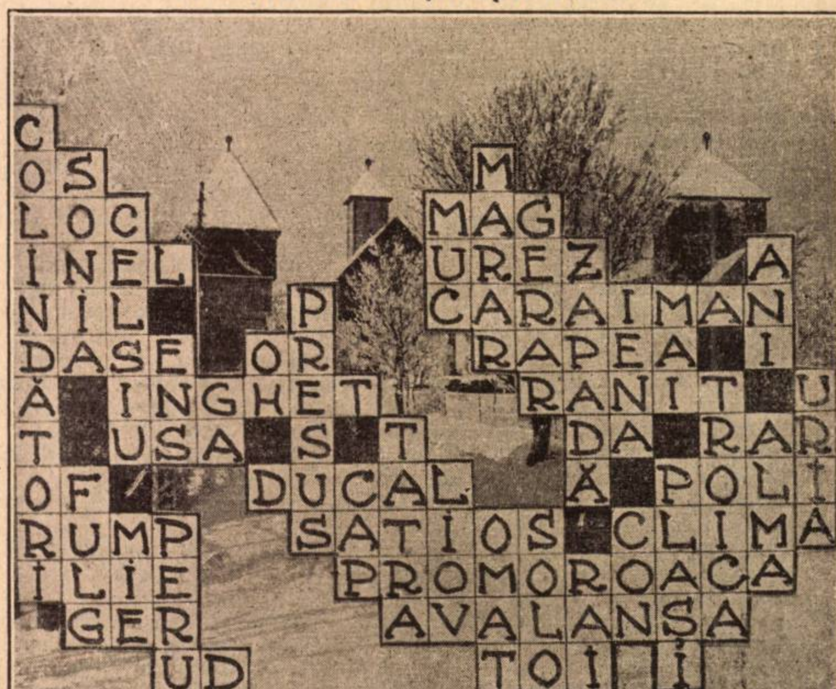
In fiecare cerc se va pune câte un număr, începând dela 1 până la 16, în aşa fel încât, fără să se repete vreun număr, suma numerilor din cercurile aşezate pe o dreaptă, să fie de 32.

Rectificare

La jocul intitulat „Drumul morilor" linia ce uneşte cele 9 (nouă) mori se va frânge numai de 3 (trei) ori, fiind deci compusă din 4 (patru) fragmente.

Rezultatul definitiv al şampionatului cuvintelor încrucişate pe 1930

Proclamarea şampionului

Soluţiile la acest concurs s'au primit până la 10 Februarie crt.

Deşi am primit o mulţime de răspunsuri, totuşi, nimeni n'a realizat condiţiile concursului nostru, în aşa fel încât, la decernarea definitivă a titlului de şampion, să n'avem de întâmpinat nici o dificultate.

In faţa acestui rezultat, redacţia noastră decerne în mod provizoriu *titlul de şampion al cuvintelor încrucişate pe 1930, domnului CONST. LINCU, Tg. Frumos.*

Menţionăm pe domnii Subl. Eugen Freamăt, Bucureşti; Petre T. Iliescu, Focşani; George Caiserliu, Bacău; Dorin Andreescu, Bucureşti; Paul Enescu, Craiova; Abraham I. Viner, Bălţi; Mugurel Aragon, R. Vâlcea; Căp. I. Perovici, Braşov; Nory Bedighian, Constanţa; A. M. Moscovici, Bucureşti; Isidor Solomonovici, Bucureşti.

Am făcut această menţiune întrucât, decernând în mod provizoriu acest titlu, dăm astfel dreptul celor indicaţi mai sus să ne trimită orice fel de contestaţie, în cazul când s'ar crede nedreptăţiţi. Aceasta însă numai până la 10 Martie cor., când titlul de şampion va rămâne definitiv.

Atragem în mod special atenţiunea celor cari ne vor înnainta vreo contestaţie, că o vom considera drept provocare, pentru care vom lansa imediat un match de cuvinte încrucişate, ce va indica pe cel mai tare.

REBUS

Deslegările se primesc până la 10 Aprilie 1930. Fiecare joc acordă deslegătorilor un număr oarecare de puncte. Cel care obţine numărul cel mai mare de puncte prin deslegarea celui mai mare număr de jocuri din numerele 161, 162, 163, 164 şi 165, va primi un premiu de 1000 lei. Premiul al doilea 500 lei. Premiul al treilea 300 lei. Următorii şapte deslegători primesc câte un volum din operile autorilor renumiţi. Deasemenea vom publica numele tuturor deslegătorilor. Premiile se vor distribui la 20 Aprilie 1938.

N. R. In numărul viitor vom publica deslegările jocurilor pe luna Ianuarie.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
Bucureşti, str. Const. Mille 7, Etg. II
TELEFON 306/67
Director redacţional:
NIC. CONSTANTIN

PREŢUL ABONAMENTULUI

Pe un an	Lei 350
Pe şase luni	„ 180
Pe trei luni	„ 95
Pentru străinătate . . .	„ 400

Cupon pentru jocuri
No. 161

Numele şi pronumele ....

....

Adresa ....

RADIO DIRECT DELA PRIZA ELECTRICĂ

PHILIPS

MAUR & C

Aparat de recepţie tip. 2514 alimentat direct dela priză

Preţul Lei 15.000

Virtuosul

Minunatele sunete ale pianului, instrumentul căruia îi datorim atâtea capo d'opere ale celor mai mari compozitori, nu pierd nimic din timbrul şi profunziunea lor, când sunt redate prin

„COMBINAŢIUNEA IDEALĂ PHILIPS"

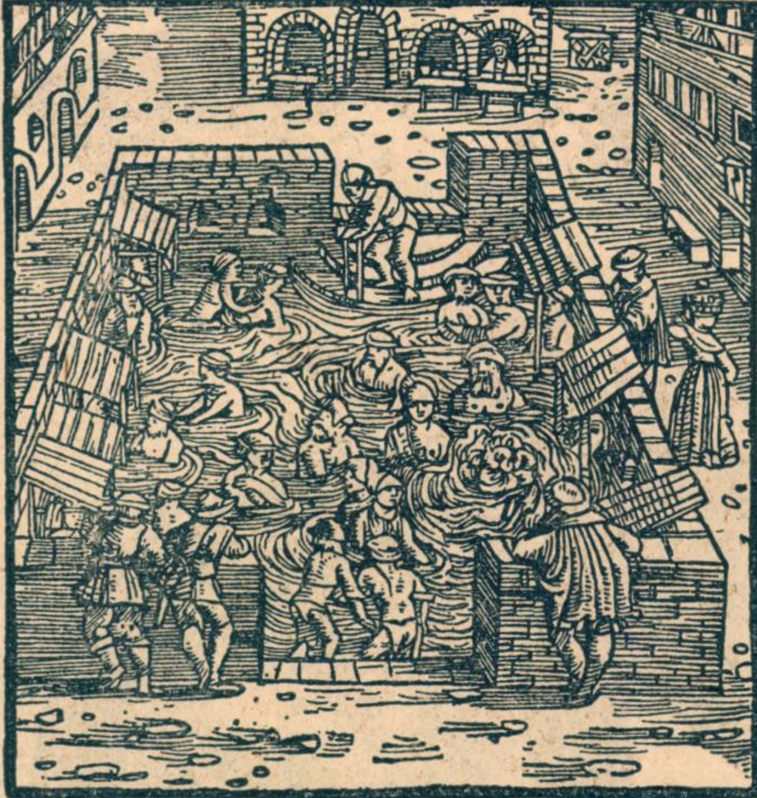
compusă din aparatul de recepţie tip 2514 şi haut-parleur-ul PHILIPS.

Tonurile cele mai înalte răsună tot aşa de cristalin, iar cele joase tot aşa de cald şi profund, întocmai cum le a executat artistul.

Băile publice în Evul Mediu

IN VREMURILE noastre, când aproape totul se rezumă la dragostea de libertate, nu sunt admise, în general băile mixte. Acestea au jucat un rol foarte mare, în antichitatea greacă şi romană. Chiar evul mediu, considerat ca străin de orice ideie de higienă raţională, le-a dat un loc de primă importanţă. Numai dacă am pomeni numele oraşelor, ne-ar indica, cât de mult erau intrate în obiceiuri, aceste feluri de băi.

Dăm mai jos o descriere foarte ciudată, asupra vieţii ce se ducea,

Bazin într'o staţiune balneară (după o stampă veche)

în această epocă, în staţiunile balneare. E vorba de o scrisoare, trimisă unui prieten, de italianul Poggio Bracciolini, *secretarul Papei Ioan, pe vremea conciliului dela Constanţa (1414)* din Baden, Elveţia.

„Iţi scriu din *Baden*, unde am ajuns, mânat fiind, de un atac de gută la mâini. Cred că merită osteneala, de a-ţi descrie plăcerile locului, obiceiurile şi felul de viaţă al celor ce fac băi.

„Cei mai vechi, lăudau mult băile *Puteoli*, unde toată societatea romană, se ducea pentru distracţii. Eu cred că ar putea fi comparate cu ceeace se petrece aci.

„La un sfert de oră de oraş, pe cealaltă parte a fluviului, a fost construit un sat minunat, pentru plăcerile băilor. In centru, se ridică un spaţiu mare, îngrădit, în jurul căruia sunt grupate cabine frumoase, în care pot încăpea un număr mare de băiaşi, fiecare cabină, fiind prevăzut cu o baie particulară.

„Băile, atât publice, cât şi particulare, sunt cam 30 la număr.

„Oamenii de condiţie mai inferioară, au acces în două cabine, desfăcute pe toate laturile, unde bărbaţi şi femei, tineri şi tinere, pe scurt, toată populaţia, se poate bucura de plăcerile băilor.

„Un perete despărţitor, mergând până la pământ, separă cele două sexe, dar ele nu reţin pe oamenii cum se cade.

„Iţi vine a râde, când vezi bătrâne cumetre şi fete tinere şi sglobii, coborîndu-se în bae, sub privirile întregei tovărăşii.

„Aceste obiceiuri ciudate, mă distrează adesea şi mă minunează simplitatea acestor oameni, ale căror priviri sunt desbrăcate de răutate ca şi gândurile şi cuvintele lor.

„Băile particulare, sunt foarte luxoase, dar chiar şi acolo sunt comune. Ele sunt separate prin două garduri de lemn, dar acestea au numeroase deschizături joase, prin care cei ce fac bae, pot să vorbiască, să bea împreună şi să se vadă. La partea superioară, se găseşte o galerie, unde oamenii se plimbă şi privesc ceeace se petrece. Cine are dorinţa de a vedea un prieten, spre a-i trimete o glumă, poate să intre în baia vecinului şi să se instaleze în largul său.

„Nu există păzitor la intrare, nici uşă ce se închide cu cheia şi totuş nimeni nu se teme de vreo neplăcere.

„Adesea, bărbaţii şi femeile intră prin aceiaşi poartă. Bărbaţii poartă de altfel în bae, un fel de şorţ, iar femeile o rochie de pânză desfăcută dela gât până la mijloc, descoperind pieptul, umerii şi braţele.

„Cei care fac baie, o fac deodată şi apoi îşi iau prânzul pe o masă plutitoare.

„Mi s'a întâmplat să fiu invitat; am plătit partea mea, dar m'am abţinut de a apăra, nu din pricina pudoarei, ceace ar fi fost considerat, ca o lipsă de a şti să trăeşti, ci fiindcă nu eram familiarizat cu limba ţării şi nu puteam să petrec o zi întreagă, în mijlocul unei adunări, atât de simpatice, nedeschizând gura, decât pentru a bea şi a mânca. M'am mărginit să observ din înălţimea galeriei, atitudinile lor şi să ascult glumele lor.

„Aceşti oameni cum se cade, ar fi fost la locul lor în grădina lui Platon.

„Se fac de obiceiu, trei până la patru băi pe zi şi timpul trece astfel, cântând, bând şi dansând. Ce spectacol poate fi mai fermecător, decât acela al unei tinere zeiţe, cu gesturi sigure şi sincere, încoronată cu trandafiri, cântând şi desfătându-se în apă, în sunete de lăută?

„Această muzică şi aceste cânturi mi-au lăsat puţină vreme de citit şi de gândit, dar în astfel de împrejurări, cine ar voi să fie cuminte, ar trece în realitate, drept nebun".

Baie publică în evul mediu

Aici, Bracciolini *se depărtează puţin dela observaţia ştiinţifică şi celebrează cu lirism, fericita inocenţă, care reuneşte în plăcerile băilor, toate clasele societăţii. Din nefericire, el uită să mai spună ce a devenit guta sa.*

Din: Revue des progrès thérapeutiques. — „Bayer Meister Lucius".

DR. V. şi M. ZAVERGIU

Cronica cinematografică

Cocktail. - Vipera. Les Nouveaux Messieurs. - Pantera Albă

NANCY CARROLL, care a fost remarcabilă în „Femeea îndărătnică" a jucat într'un chip cu totul oarecare, în „*Cocktail*".

Pare curios ca o actriţă, care a dovedit un real talent, să aibă manifestări atât de inegale.

Desigur, un răspuns simplu se poate da. In „Femeea îndărătincă" era vorba de o fată şireată, tâmpită şi rece; în cellalt film, de o tânără studentă, deşteaptă, castă şi sentimentală. Şi atunci, — *capul* lui Nancy Carroll, care se potrivia perfect cu primul rol, nu se potrivia cu cel de-al doilea. (Inţelegem prin „cap" întreaga făptură fizică a unui actor).

Lupe Velez

Decât, — cum se explică oare că o actriţă frumoasă şi talentată nu-şi poate face orice cap vrea ? La teatru acest dar de metamorfoză este A. B. C-ul artei dramatice.

Răspunsul e lesne. Tocmai pentru ca acest dar de metamorfoză e specific teatrului, — deaceea el nu există şi nici nu-i indispensabil, în cinematograf.

Intr'adevăr : actorul dramatic trebue să se supună unui text, adică unui gând, al unui om. Trebue să se îmbrace exact în pielea unui personaj misterios, pe care mai întâi de toate trebue să-l priceapă, să-l ghicească, apoi să-l trăiască, apoi să-l imite, pentru a sfârşi prin a deveni în întregime *el*.

In cinema lucrurile se petrec altfel.

Făcătorii de filme au o vagă idee despre ceeace va fi la urmă filmul în chestiune. Până în ultimul moment, nimic nu este definitiv. Deocamdată, — şi asta este principalul — oamenii iscusiţi caută *capete*. Nu auzim adesea, despre cutare mare regisor (Douglas Fairbanks, Charlot, etc...) că ani de zile au căutat un *cap* pentru cutare rol ?

Artistul, în genere, îşi închiriază acea combinaţie de gură-nas-gât-şi-urechi, care se chiamă o fizionomie. O dă cu împrumut regisorului. Acesta face cu ea absolut ce vrea. Talent în cinematograf e adesea sinonim cu absolută pasivitate, şi geniu înseamnă uneori numai potrivire şi ascultare.

Dacă potrivirea între cap şi rol nu e reuşită, atunci, cu un actor altădată excelent, putem avea film prost. Ceeace nu se poate întâmpla în teatru, unde un actor, dacă nu are vreo diformitate fizică prea evidentă, poate, cu talent, să realizeze absolut orice rol.

Aşa se explică de ce Nancy Carroll a fost mediocră în Cocktail.

Rămâne de explicat pentru ce autorii filmului au ales-o pe ea şi nu pe o altă mai potrivită.

Dar aceasta, cum spune Kipling, este o altă poveste...

De cele mai dese ori regisorii aleg eroii şi eroinele după ceeace americanii numesc „sex-appeal", după gradul de atracţie sexuală al actorului. Sâni, muşchi, şolduri, gură, ochi, picioare excitante; — iată prima condiţie a alegerii. Talentul propriu zis nu e desigur neglijat. Dar vine pe planul al doilea.

S'AU reprezentat în săptămâna aceasta două filme cu totul caracteristice pentru maniera europeană. Este „Les Nouveaux Messieurs", film francez, şi „Vipera", film german.

In amândouă găsim materie pentru un mare film. Amândouă însă au fost lamentabil ratate.

„Vipera" conţine o idee extraordinar de fertilă, cinematograficeşte. O femee se găseşte într'un tren, cu o taină şi o crimă pe conştiinţă, şi alături de ea, cu un om odios, complice al secretului şi companion obligator. In acelaş tren pleca în călătorie de nuntă o tânără pereche. Femeea cu crima simte o nevoie nesfârşită de ajutor moral. Este frumoasă şi desnădejdea o face patetică. Din două vorbe, tânărul lasă tot, sare din tren şi pleacă după femeea aceea, despre care nu ştia nimic alt decât că e nenorocită şi că poate îl iubeşte. Pleacă aşa cum era, fără geamantan, şi fără pălărie. Desfăşurarea filmului constă în progresul misterului şi isbucnirea bruscă a luminii.

Regisorul care a găsit acest subiect a avut mână foarte fericită. Dar îi lipsia ceva acestui regisor, şi anume : să locuiască la Hollywood. Ce film „Paramount" sau Metro-Goldwin" extraordinar s'ar fi putut face, cu un atât de fecund subiect!

In loc de aceasta, — avem interminabile scene în care ni se arată, un zece minute în şir, câte o chibritelniţă, ale cărei chibrituri, aprinzându-se, şi aprinzând ţigareta actorului, trebue, în intenţia autorului, să simbolizeze perplexitatea ! Sau nu mai puţin lungi episoade, în care ni se arată aşa, tam-nesam, câte o trusă de unghii sau o pereche de papuci, pentru simplul motiv că „aşa se face", în marile filme americane...

„LES NOUVEAUX MESSIEURS" se cunoaşte numai decât că este un film făcut de oameni deştepţi, cari văd bine şi fin; că a fost conceput de intelectuali, observatori spirituali şi atenţi.

Avem, în acest film, subiecte pentru un milion de detalii cinematografice, de acele care, cu o mişcare de o clipă, sugerează o întreagă situaţie. Este o satiră a arivismului socialist. O satiră a democraţiei parlamentare. O zugrăvire a sufletului fermecător de „fată din popor" al artistelor franceze, acea generozitate specifică femeii franceze. Subiect subtil şi profund. Apoi eleganţa morală a unui aristocrat francez, cam între două vârste.

Dar toate acestea au fost masacrate de nişte artişti de carton, cari tot timpul se agitau ca şi când li s'ar fi pus muştar în pantaloni.

Şi agitaţia nu-i ce era mai rău. Agitaţie e doar efectul. Cauza e mult mai gravă. Aceşti actori erau agitaţi *pentru* că nu ştiau ce să facă cu mânile, capul sau picioarele. Când însă ştiau ce să facă, era încă şi mai rău. Căci actorul de cinema francez nu cunoaşte decât clişee. De pildă câte-o privire languroasă, sau încrucişarea braţelor în semn de aristocraţie „Faubourg-Saint-Germain", sau mânile băgate pungăşeşte în buzunar, în semn de proletariat. Insfârşit, toate convenţionalele sfătoşenii ale cinematografului dinainte de războiu.

Ş'apoi capetele erau peste măsură de rău alese. Nobilul baron semăna a portar de hotel prost; eroina, care în film are profesiunea de dansatoare la operă, este fiinţa care îşi mişcă picioarele în modul cel mai disgraţios, din câte am văzut vreodată.

Un francez lucid, vorbind despre cinematograful american, spunea că în ciuda subiectelor, adesea exasperant de idioate, filmele californiene au un aspect de realitate irezistibilă. Gardiştii seamănă acolo a gardişti, miliardarul a miliardar, iar ducesele pot face să turbeze de invidie, pentru eleganţa vestimentară şi perfecţia manierelor, întreg almanahul Gotha.

In filmele franceze, unde preocuparea de artă este infinit superioară celei de filmele americane, avem ca interpreţi nişte siniştri caraghioşi, cari, atunci când n'au la îndemână câte un clişeu, de acum zece ani, se agită cu gesturile epileptice ale omului torturat de Carabana.

PANTERA albă a fost un film în întregime ratat. Mai întâi „culoarea locală" a junglelor ecuatoriale era ceva de natură să te prăpădeşti de râs, 24 de ore. Apoi „ideea", — de o inimaginabilă stupiditate. In rolul principal — Lupe Velez, sare şi sburdă din şolduri zece acte în şir. Fireşte, Lupe Velez (ca şi Dolores del Rio; de altfel, v'aţi pus vreodată întrebarea: ce deosebire este între Dolores del Rio şi Lupe Velez? Eu mărturisesc că nu pot răspunde).... Lupe Velez — ziceam — nu joacă rău. Nu face nici o greşeală. Greşeala e a regisorului care i-a dat un rol, care pur şi simplu nu există.

Dar Lon Chaney? Acest falş — mare actor. In filmul acesta face pe un vânător de tigri. Se numeşte el-însuşi astfel, şi, două ceasuri cât durează spectacolul, nu face decât să ridice colţul buzei de sus în formă de rânjet de leopard. Atât. Niciodată altceva.

Şi totuşi filmul este, într'o privinţă interesant. Căci avem într'însul un personaj cu adevărat reuşit, jucat de Miss Taylor. Ea e „pantera albă".

Este remarcabil capul acestei femei. Mai întâi pentru că e un rezumat al geografiei globului. Are nas drept de elenă; are ceva indefinisabil de anglo-saxonă (spuneam

Nancy Carroll

că în viaţa civilă se chiamă Miss Taylor); e planturoasă ca o adevărată cadână; are ochii perfect oblici, — ca o chinezoaică; însfârşit se îmbracă şi-şi mişcă şoldurile ca o andaluză. Iar buzele, — sunt acelea care n'au naţionalitate, căci sunt buzele cărnoase, torturate şi perfect desenate, buzele hetairelor din casele de toleranţă, ale celor cinci continente.

Această actriţă — care şi în film face pe femeea care răpune, distruge, şi ia cu dânsa orice bărbat, şi asta din prima privire, — este cu adevărat tulburătoare. E singura reuşită a filmului. Suficientă pentru a ne face să iertăm toată stupiditatea restului.

D. I. SUCHIANU

Artistele noastre

Doamna Marietta Sadova

(Fotografia depe copertă)

PRINTRE tinerele talente ale scenei noastre care s'au impus trebuie menţionat acela al doamnei Marietta Sadova. Ultimele roluri jucate pe scena Teatrului Naţional, au plasat-o pe doamna Sadova, între elementele de frunte ale primei noastre scene.

Iată dece, am crezut interesant, pentru cititorii noştri, să răscolim puţin, geamantanul cu amintiri al distinsei artiste.

Tolănită comod într'un fotoliu de pluş, doamna Marietta Sadova, privia albastrul în depărtare, depănându-şi amintirile...

— „M'am născut la Sibiu, în Transilvania. Copilăria până la 10 ani, am petrecut-o în ţară. Eram o elevă bună, dar foarte sburdalnică. Sburdălnicia şi expansivitatea mea — poate puţin nenaturală — i-a hotărât pe părinţi să mă interneze într'un pension de călugăriţe din Sibiu.

Tranziţia dintre viaţa de libertate şi voioşie a şcolii, la viaţa de călugăriţă, a avut o influenţă decisivă asupra firii mele... Sburdălnicia a dispărut cu totul din caracterul meu, transformându-se într'o mare pasiune religioasă.

Cuprinsă de o criză mistică, eram cât pe aci să trec la catolicism.

Dar extremele se ating. Şi în loc să devin călugăriţă, iată-mă artistă.

Prima viziune a teatrului am avut-o în internatul călugăriţelor, când am figurat în nişte tablouri vivante.

Imaginea a fost atât de puternică, încât imediat după acea am montat cu vecinii mei (copii de seama mea) prima reprezentaţie de teatru. Aveam pe atunci 12 ani.

— „Când aţi fost prima oară la teatru?"

— „La vârsta de treisprezece ani. Am văzut atunci „Prostul" de Fulda, cu Soreanu şi Maria Filoti.

La cincisprezece ani am venit la Bucureşti, fiind hotărâtă să mă înscriu la conservator. Părinţii mei s'au opus mult. Am ajuns până acolo, încât i-am spus tatălui meu, că mă omor, dacă nu mă lasă să urmez conservatorul..."

— „Aţi fi fost în stare s'o faceţi?"

— „Sigur că da!"

— „Şi care a fost rezultatul?"

— „Că m'am înscris în conservator".

— „Când aţi debutat?".

— „Chiar în primul an de conservator, în „Trandafirii roşii". Jucam rolul unuia din paji."

— „Păstraţi vre-o amintire dela debut?"

— „Eram prea copil pe atunci, ca să-mi fi rămas ceva întipărit... aveam cincisprezece ani... ţiu minte că mi-se părea că eu joc rolul principal, şi că toată atenţia spectatorilor se îndreaptă asupra mea...

E adevărat că debutul nu mi-a fost trecut cu vederea.

Dealtfel în tot timpul cât am jucat teatru, am avut această satisfacţie, că niciodată n'am suferit înfrângeri..."

— „Ce gen de roluri preferaţi?"

— „Este o contradicţie constantă între genul pe care-l prefer şi genul în care sunt preferată.

Prefer rolurile de sensibilitate, de nuanţe, de cochetărie şi sunt preferată în roluri comice, în roluri de grotesc".

— „Film aţi jucat?"

— „Da, am apărut în „Maiorul Mura"... mi-ar plăcea mult să fac cinematograf".

— „Ce artiste de cinematograf preferaţi?"

— „Pe Norma Shearer, Norma Talmadge, Lilian Gish.

— „Şi dintre bărbaţi?"

— „Imi place mult jocul lui Jannings şi frumuseţea lui Novarro".

— „Dar despre Greta Garbo ce credeţi?"

— „Cred că este mai artistă în sufletul ei, decât în realitate. Aceasta din pricina rolurilor ce i se încredinţează".

— „Marele public ce impresie vă face?"

— „E un tiran! O femee capricioasă..."

— „Vă modelaţi jocul după gustul marelui public?"

— „Niciodată..."

— „Vă place dansul?"

— „Mai mult sau mai puţin. E un sport monden şi nimic mai mult".

— „La ce vârstă aţi fost la primul bal?".

— „La şaisprezece ani".

— „Păstraţi vre-o amintire?"

— „Da! Eram cu Marietta Rareş. Contrastul dintre viaţa pe care o dusesem până atunci şi feeria sgomotoasă a balului, a produs un astfel de efect asupra noastră, încât un coleg de conservator ne-a găsit pe amândouă, mototolite într'un colţ al sălii, plângând".

— „Ce credeţi despre flirt?"

— „E un lucru riscat!

— „Intrucât?"

— „Pentru că porneşte dintru-început dela o neînţelegere... nu cred să existe bărbat care să flirteze în mod dezinteresat... iar femeile flirtează ca să se amuze... Vezi dar..."

— „Asta înseamnă că..."

— „...am evitat mereu flirtul".

— „Despre femei ce credeţi?"

— „Femeile se mint cu bună ştiinţă..."

— „Şi bărbaţii?"

— „Bărbaţi sunt nişte trişeuri".

Un surâs cu nuanţe infinite, subliniă această ultimă frază, marcând totodată sfârşitul convorbirii noastre.

I. G.

Cronicile mele

Scrisorile de dragoste

MULŢI avem meteahna de a nu adormi, până când nu citim câteva pagini din cartea ce ne stă la căpătâi. De cele mai multe ori e volumul preferat, pe care îl frunzărim într'una, alte ori e ultima carte apărută, pe care o răsfoim, ca să vedem dacă merită o atenţie deosebită, pentru mai târziu.

Lectura cea mai agreabilă, în asemenea împrejurări, este literatura uşoară, care farmecă fără să-ţi dea mult de gândit, care evocă amintirile fără să te irite, care te duce să trăeşti în trecut fără să-ţi pară rău. Probabil că eu sunt la o cotitură periculoasă a vieţii, atunci când viitorul nu-ţi mai zâmbeşte şi când trecutul te rechiamă. In astfel de condiţii, nimic nu te poate ispiti, mai mult, ca scrisorile de dragoste, scrise sau primite de amanţii celebri. Le citesc cu aceeaş pasiune, cu care au fost concepute.

Unele sunt de o delicioasă naivitate; altele sunt îmbibate de un lirism aproape egal cu cel ce se desprinde din opera poeţilor; cele mai multe sunt, ele singure, poeme de o reală valoare literară.

Scrisorile de dragoste, scrise cu gândul să rămână în intimitatea celor ce corespund, dar date la iveală de un indiscret, în posesiunea căruia a intrat pachetelul legat în panglici învechite, fie că acela e un strein, fie că e un descendent al familiei, sunt de bună seamă bine venite, când ajută să se complecteze amănunte din viaţa intimă a oamenilor mari. Viaţa omului explică opera. Nu e adevărat, că opera explică viaţa trăită de acel om. In acest caz, comediile lui Molière ar arăta că Molière a fost un om vesel, când ştiut este că a fost unul dintre oamenii cei mai trişti. Dar amărăciunile din comediile sale dovedesc cu câte greutăţi, mai ales sentimentale, a trebuit să lupte autorul „Mizantropului".

Aceste scrisori, tocmai pentrucă nu au fost hărăzite publicităţii, n'au suferit corectări, nici şlefuiri de frază, nici reveniri asupra ideilor. Ele au darul să dezvăluie adevărata fire şi adevăratul suflet al scriitorului, fără artificii şi fără grija succesului literar. Din acest punct de vedere, scrisorile de dragoste, corespondenţa amoroasă, întregesc în chip fericit opera cealaltă.

* * *

Acum vre-o câţiva ani, au apărut la Lipsca, scrisorile Betinei Brentano, mai târziu doamna Achim von Arnim, adresate lui Goethe. Mai apăruse odată, dar criticii literari şi istoriografii, avură îndoeli asupra autenticităţii şi exactităţii lor. Betina le publicase trei ani după moartea poetului şi avusese grija să şteargă sau să adaoge unele lucruri, care să-i dea ei mai multă importanţă. Adăogirile au fost recunoscute acuma, iar ştersăturile scoase la iveală. Scrisorile, astfel cum sunt acuma, reflectă farmecul dragostei exuberante a unei fete tinere, precum şi mulţumirea târzie, care a luminat ultimii ani din viaţa poetului dela Weimar.

Betina a fost ultima dragoste a celui mai iubit dintre poeţii omenirii. Nici măcar moartea n'a putut pune capăt acestui cântec de amor, pentrucă tânăra îndrăgostită a continuat să-i scrie lui Goethe, chiar după ce Goethe murise. O mai mare constanţă în dragoste nici nu i se poate cere cuiva! Dacă într'adevăr cele mai frumoase versuri sunt cele care nu se scriu şi dacă cele mai frumoase scrisori sunt cele care nu se trimit, atunci avem la îndemână cele mai frumoase scrisori de dragoste, suspine fără ecou!

Şi ce frumoase sunt scrisorile Betinei. Te farmecă sinceritatea vaporoasă a acestei păsărele, care a ciripit în crângul ruginit de toamna poetului. Ce fericite sunt femeile iubite de asemenea oameni şi cât de fericiţi sunt poeţii cărora le-a cântat sufletul într'o atât de ameţitoare intimitate. Ii zice „tu" şi îi scrie „Goethe" pe scurt. De multe ori e geloasă pe femeile descrise de el în opera lui. I se părea că le iubeşte pe ele mai mult de cât pe dânsa, iar el, care o viaţă întreagă s'a bucurat de iubirea tuturor admiratoarelor, a murit cu ochii în ochii unei copile care, lângă patul morţii, părea însăşi muza ce plânge pe un ales al ei.

„Vestmântul tău, scria Betina, mi-e mai preţios ca restul omenirii; aş săruta una câte una treptele scării tale!... M'aş bate pentru tine ca o leoaică, aş muşca, aş fi în stare să urăsc pe toată lumea şi s'o iubesc pe urmă, dacă mi-ai spune tu s'o iubesc!".

* * *

Scrisori de dragoste! Cine n'a scris în viaţa lui, măcar una, şi cine n'a fost poet măcar o clipă cât a ţinut fermecătorul fior al uitării de sine. Care om n'a găsit cuvântul potrivit care să exprime arsura din piept când a strâns mâna iubitei sau când privind-o în ochi a desluşit, în ei, neaşteptata nădejde a singurelor clipe luminoase din viaţa lui.

Şi-atunci, fără să fi scris vre-odată două rânduri, s'a simţit transformat. Inspiraţia i-a luat mâna şi a lăsat condeiul să lunece pe hârtie în voia întâmplării, aşezând, fără să ştie cum, vorbă lângă vorbă, frază lângă frază, dând zbor gândului şi simţirei aripi. Toţi am fost poeţi când am iubit odată, iar cei care au iubit totdeauna au rămas poeţi!

Scrisorile de dragoste poartă în ele fâşii din copilăria şi tinereţea noastră. Am închis în ele tot ce-a fost mai bun şi mai cinstit în sufletul nostru. De aceea ne place, mai târziu, să le recitim pe ale noastre şi pe ale altora. Când îmbătrânim ne încălzim la focul dragostelor din trecut, regretăm tinereţea care totdeauna ne părăseşte prea de vreme, iar lacrimile târzii sunt sigiliile puse pe plicurile în care închidem, ca în sicrie mici, vraja vremurilor după care jinduim.

A. de HERZ

Cum ne-ar apare lumea dacă am fi altfel construiţi

ÂM ARĂTAT în articolele precedente, că aspectul lumii depinde, într'o surprinzătoare măsură, de dimensiunile animalului care o contemplă.

Redusele proporţii, ce dasem omului nostru rândul trecut, îl puneau într'o situaţie inferioară celei a omului normal, în univers.

Un grăunte de praf, plutind în aer, era pentru el un real pericol. Obicinuita picătură de rouă, părea să contrazică proprietăţile atribuite apei, de omul normal.

Viaţa ar fi pentru el mult mai grea decât pentru noi, iar lupta sa pentru existenţă, mai aprigă.

Ii datorim însă câteva compensaţii şi fără a schimba nimic în fizicul său, vom găsi în el o remarcabilă superioritate intelectuală care va face invidia celor mai luminaţi savanţi, a celor mai îndrăsneţi cugetători.

REDUCÂNDU-I PROPORŢIILE nu i-am dat numai senzaţii diferite de ale noastre; vom vedea că acele senzaţii, îi schimbă noţiunea de timp, dând loc, sub ochii săi, în decurs de câteva secunde, unor evenimente pe cari suntem obicinuiţi a le considera desfăşurându-se dealungul mai multor ani, ba chiar secole.

Poznaşul nostru omuleţ poate observa într'o secundă de atenţiune, fapte pe care ştiinţa le-a înregistrat şi înţeles după îndelungate cercetări, ce sunt departe de a fi sfârşite.

Spre a ne convinge de aceasta, ne vom întoarce la locul unde l-am

Cameleonul, are în ochii omuleţului nostru, aspectul unui monstru antedeluvian.

lăsat şi vom încerca să ne explicăm impresia ce vom avea. In momentul când îl regăsim, s'a culcat, ceeace era şi natural după atâtea eforturi.

S'a întins pe cărarea din grădină, care e aşternută cu nisip foarte fin — adică îl socotim noi fin. Pentru personagiul nostru însă, terenul acesta e format din bolovani enormi, pe care îi este greu să-şi găsească odihna.

Se simte atât de rău în acest loc, încât se deşteaptă, deschide ochii, priveşte în juru-i şi exclamă:

— *Ah! înţeleg acum ce mi s'a întâmplat! Până acum am visat, şi visul mai continuă încă, dar şi-a schimbat caracterul. Am avut viziuni absurde şi extraordinare, în care toate legile planetei, îmi păreau inversate. Acum însă, retrăesc scene de mai de mult. Peisagiul înconjurător, l-am văzut aevea anul trecut, în cursul unei călătorii prin Africa, traversând Sahara. Acesta e cu siguranţă pustiul — acel hamada — cu bolovanii săi sfărâmaţi şi lustruiţi de îndelungata influenţă a elementelor. Am încercat în visul meu o impresie pe care am mai avut-o în decursul acelui voiaj: senzaţia de imens, de eternitate.*

Ţinutul acesta, într'adevăr nu s'a schimbat de secole şi i-a trebuit o perioadă extrem de lungă spre a lua forma pe care o are.

Reflectând astfel, omuleţul nostru nu are ideie ce surpriză îl aşteaptă.

O creatură formidabilă se opreşte cam la 6 picioare de el; adică cu mult dincolo de câmpul său de vedere şi pe urmă acest gigant este mult prea mare, spre a putea fi văzut de omuleţul nostru.

In realitate, e grădinarul, care începe să stropească pajiştea.

Omuleţul nostru se crede martorul unui miracol. Apa se întinde, curge pe pământul uscat şi formează un fluviu pe nisipul deşertului.

De data asta omul nostru izbucneşte în râs, se scoală, şi are un straniu sentiment de mândrie.

— *„Visul meu devine magnific"*, îşi spune el.

„Imi vine să cred, că am băut unul din acele elixiruri, ce măresc facultăţile minţii, căci am impresia, că sunt, dintr'o privire, martorul unui lung capitol din istoria lumii. Ceiace văd acum, e naşterea unui imens râu, mai majestuos decât Nilul, asemenea celor descrise de geografi, cu mare entuziasm. Acesta are însă curioasa particularitate, de a desfăşura în şase secunde, accidente care survin de ordinar, în decurs de mii şi milioane de ani. Ce n'ar da cel mai mare savant al lumii să fie în locul meu în acest moment.

„Am enormul avantaj asupra tuturor, căci pot vedea petrecându-se în faţa ochilor mei, o serie de fenomene a căror perspectivă rasa omenească, n'a avut-o nici când dintr'odată.

Văd, conform celor ce m'au învăţat geologii, o vale formată sub acţiunea apelor, întocmai cum s'a întâmplat în primele ere ale pământului când nici o făptură omenească nu exista încă.

Conform legilor fizice, aceste ape urmăresc nivelul cel mai scăzut al terenului, formând capricioase sinuozităţi şi schimbând conturul ţărmurilor după direcţiunea pe care o iau.

La un punct unde râul coteşte, ţărmul exterior e împins de curent, inundat şi sfărâmat, pe când celalt ţărm — convex — viteza curentului fiind mai mică, primeşte materiile dizolvate, care se depozitează pe coasta sa.

Pe ţărmul exterior, se formează curând o râpă, pe cel opus, o aluviune. Ambele ţărmuri se schimbă fără încetare; cel concav se retrage în faţa apei, iar cel convex înaintează mereu.

Nilului, pentru a ajunge în acest stadiu, i-au trebuit 10.000.000 de ani. Dar Nilul visului meu, se formează în acelaş timp, în care îl descriu.

In timp ce infima creatură se minunează, grădinarul continuă cu stropitul. Albia râului se schimbă succesiv, devine mai mare decât apele sale şi formează într'un cuvânt, o vale ca şi celelalte din lume. Suprafaţa sa se lăţeşte, în timp ce râul ocupă un spaţiu mai restrâns.

Omuleţul e cutremurat de uimire, la acest spectacol. Luat de entuziasmul său şi de un vânt, ce-l mătură ca pe un fir de colb, i se întăreşte convingerea, că visează. Se depărtează cam la 15 picioare.

— *„Ce sublimă viziune!"* exclamă el. *„Ceeace văd nu mai e Nilul, e fluviul Colorado. Recunosc faimoasele cascade, pe care acesta le-a format în Arizona şi care sunt discutate de atâţia savanţi distinşi.*

In urma acestei experienţe, voiu putea da lecţiuni acestor domni, căci văd desfăşurându-se întreaga istorie a acestor formări. Aci, râul sapă în stânca calcaroasă, ţărm pupă ţărm, ciopleşte şi roade giganticii pereţi. Coboară treaptă după treaptă în marea massă a podişului.

Reprezintă procesul lent, din îndepărtata epocă a formaţiilor geologice, când răcirea globului terestru, condensa vaporii de apă, făcându-i să cadă în torente pe pământ.

Trebue să fie acolo în acest moment, un potop mai mare decât cel descris de biblie. Dacă n'aş fi sigur că visez, aş putea să mă consider un zeu, datorită puterii şi întinderii câmpului meu vizual.

In timp ce mica fiinţă se îngâmfă astfel, grădinarul a isprăvit de lucru, adică şi-a golit stropitoarea. Potopul a încetat.

Pentru moment, omuleţul e încă mândru de el şi schiţează un fel de dans sălbatec, înainte de a se calma îndeajuns, spre a-şi continua reflecţiile, în modul următor:

— *„Lucrurile merg din ce în ce mai bine"*, spune el. *„După ce am văzut în visul meu, dintr'o ochire, trecutul pământului, asist acum la viitorul său. Pot vedea râul secând, fiind absorbit de pământ, transformându-se în vapori sub acţiunea soarelui, părăsindu-şi în cele din urmă albia, aşa cum se va întâmpla cu albiile tuturor râurilor din lume, când bătrânul nostru pământ, va ajunge la definitiva distrugere. Câteva minute îmi demonstrează un proces de secole: ceiace văd acum, e sfârşitul lumii.*

Omuleţul nostru spune adevărul.

Părerea sa e confirmată de o mie de mici incidente, ce se produc sub ochii săi şi pe care le-am putea vedea şi noi, punându-ne într'o situaţie similară; pentru aceasta ar fi deajuns unui om, să se lungească pe pământ şi să privească în jurul său. Omul normal va vedea în mare parte, ceeace vede cel imaginar.

Scena e întrucâtva o filmare imens de accelerată şi diminuată la extrem, a marilor procese, care au schimbat forma pământului sau o vor schimba în viitor.

Grădinarul ce trece pe lângă omuleţ, sguduie pământul cu greaua sa încălţăminte. Această sguduire, constitue pentru biata fiinţă un cutremur. O pietricică, rostogolită de piciorul grădinarului — e una din acele dezastruoase avalanşe, ce coboară spre văi, formând dealungul lor colnic de sfărâmături, ce vestesc îmbătrânirea planetei noastre, ca şi sbârciturile apărute pe o figură omenească.

Soarele continuă să usuce nisipul, care se contractă şi crapă, ceea-

ce reprezintă una din acele catastrofe, care au turburat pământul în perioada de formare, catastrofe ale căror urme, ne amintesc epoci atât de îndepărtate, încât ne par confundându-se cu eternitatea. Astfel, toate schimbările din istoria pământului, au loc în fața lui. Privind câțiva centimetri pătrați de pământ, el e asemeni unui zeu, pentru care nu există limite în timp și spațiu, privind la desvoltarea lumilor în infinit. Evenimentele ce se desfășura pe o mică întindere, sunt identice marilor accidente căci sunt dominate de aceleași legi fizice și chimice și, considerate din punctul de vedere al infinitului, au aceiași însemnătate indiferent de scara pe care se produc.

Puternicii Anzi, formându-se, au creeat în vecinătatea lor accidente asemănătoare celor la care dă loc roaba grădinarului, care în trecere lasă un șanț în nisip.

Un gândac inofensiv, constitue pentru omul microscopic, cea mai mare primejdie.

Grăuntele de nisip are pe pământ un efect de aceiași proporție cu o ciocnire a două stele în imensitatea spațiului.

Fără a intra în discuții filozofice, care ne-ar face să depășim limitele acestor articole, ne putem da seama că între timp și spațiu sunt strânse legături ce aduc o mare schimbare, în înfățișarea lucrurilor, iar ființa noastră nu poate exista, decât rămânând în armonie cu ele.

Intorcându-ne la cazul omului nostru, nu vom întârzia să vedem că superioritatea sa e iluzorie, că n'are dreptate să se mândrească atâta cu ea; situația sa nu e deloc de invidiat.

Lumea în care trăește, aceea a oamenilor obicinuiți, nu e făcută pentru cei mici. Ce ar fi dacă pământul ce ne suportă, mediul și proporțiile familiare nouă, ar deveni imense? Vom inversa întâmplările acestea dându-le dimensiuni cari proporțional cu noi, să fie tot atât de mari, pe cât părea lumea omului microscopic:

Plouă: fiecare picătură e cât o imensă clădire. O astfel de furtună mătură un oraș în 5 minute. Incă un sfert de oră și lanțul de munți ce se profilează la orizont, a devenit un lac. Soarele revine, lacul dispare.

Soarele se înalță mereu și munții apar din nou, dar au acum o altă formă. Necesitățile actuale ale existenței omenești, nu s'ar putea adapata acestor necontenite agitații, care exclud stabilitatea.

Omulețul nostru a înțeles însfârșit ceva, și recentul său entuziasm, aproape că s'a evaporat. Gândurile i se întunecă, atunci când constată că necazurile sale nu s'au sfârșit și că mai are să întâmpine o serie de greutăți, care ar paraliza cel mai mare curaj.

Depărtându-se de presupusa Sahară, ajunge în alt ținut, care-i dă mai mult decât oricând convingerea, că e în prada unui vis fantastic: E pajiștea pe care o stropise grădinarul.

Firicelele de iarbă, constituesc cele mai ciudate păduri, asemenea giganticelor ferigi, din era secundară.

Mergând dela un loc la altul, omul nostru dă peste alte forme monstruoase: globuri, conuri și piramide, uneori sfredelite de peșteri. Intâlnește în cale-i, mici coline, susținute de masive coloane cilindrice, care se aseamănă cu clădirile architecților futuriști; aceste fantastice coloane nu sunt decât niște ciuperci.

Curând pădurea ia un aspect și mai straniu, ce amintește micului personagiu, timpul când se afla în războiu. Pentru el se redeșteaptă amintirea celui mai groaznic colț al câmpului de luptă când pământul răscolit de explozii, devastat de obuze, năpădit de torente de fier, foc și gaze arăta cât vedeai cu ochiul, o masă de trupuri, trântite unul peste altul.

In realitate sunt niște rădăcini uscate de păpădie, ce au răsărit din pământ.

Dar cât ar părea de surprinzător, nu acest spectacol îl preocupă în acest moment. Alte nedumeriri se îngrămădesc în mintea sa.

„Această agitată lume, în care după mine, viața e imposibilă pentru om, e totuși locuită de creaturi ce i se adaptează perfect.

Acese picături de ploaie, dintre care una era să mă înece, cad zilnic asupra unor ființe mai mici și mai fragile decât mine, fără a le face vre-un rău.

Vânturile ce ridică în aer stânci enorme în proporție cu corpul meu, nu împiedică nenumăratele ființe de a-și vedea liniștite și harnice, de îndeletnicirile lor.

Cum sunt plăsmuite aceste ființe și prin ce mijloace rezistă ostilității elementelor? Le voiu observa mai de-aproape.

Nenorocitul, nu bănuește pericolul în care va cădea luând această hotărîre.

Credea până acum, că ceeace vedea, era doar vis, va avea cel mai groaznic coșmar.

Un coșmar, va gândi el, dar vom vedea în capitolul următor, că e o teribilă realitate.

UN ROL INGRAT

— Sărut mâna, frumoasă Olgă, încotro?

— Nu sunt Olga, ci Ana, v'aţi înşelat domnule...

— Ascultă, Olga Cehova, — zise domnul, bătând-o prieteneşte pe umăr — nu mă tachina degeaba. Iţi propun, dacă eşti liberă, să luăm masa împreună. Mi-e urât singur...

Ana era încântată de această confuzie. Nimeni nu i-a spus până acum că seamănă aşa de bine, cu celebra stea de cinematograf... De ce n'ar încerca să joace, o seară măcar, rolul frumoasei artiste?... Ce riscă?.. Prietenul Olgii părea un tip amuzant...

Ana acceptă deci invitaţia străinului şi intră în rol...

La masa elegantului restaurant, domnul îi se adresă ostentativ, ca să audă nu numai chelnerul care aştepta comanda, ci şi mesele din jur:

— La Ostenda, Olga Cehova obişnuiai să comanzi langustă şi Chablis...

— Ce memorie fenomenală ai — răspunse Ana, pentru Olga Cehova, surâzând fericită că devenise deodată obiectul atenţiunei vecinilor.

Chelnerul servi cu ceremonial deosebit.

Apoi vorbiră despre filme, teatru şi despre proiectele artistei.

După a treia sticlă, domnul, se ridică dela masă... ca să telefoneze. La garderobă zise chelnerului:

— Serveşte-o mai departe pe Olga Cehova, eu mă duc la gară...

După câtva timp, Ana se neliniştí şi află că domnul a plecat la gară.

— Infamul — şopti ea, muşcându-şi buzele. Ii se prezentă nota şi Ana declară tremurând că nu are atâţia bani la ea. Vroia să ofere ceasul şi brăţara, dar observă că-i dispăruse...

— Nu-i nimic — zise chelnerul politicos — d-na Cehova are credit la noi... va plăti mâine...

— Dar nu sunt Cehova, — răspunse Ana enervată, uitându-şi rolul...

— A! nu eşti Cehova?... Atunci se schimbă vorba... Poftim la secţie...

Bătrânul judecător german nu putea înţelege un singur lucru: cum se poate ca o doamnă, care se prezintă destul de bine, să accepte invitaţia unui străin, pe stradă.... Păcăleala Anei îi se păru totuş, evidentă. In schimb, tânărul, care şedea pe banca acuzării, a fost silit să plătească cheful, după tariful berlinez: un an de închisoare.

CLUBUL POLIŢIŞTILOR DIN DETROIT S'A MUTAT IN STRAINATATE

Clubul poliţiştilor din Detroit a hotărît să se mute pe celalt mal al fluviului Detroit, adică pe teritoriul canadian.

Acest club a fost până acum de şase ori închis pentru încălcarea legii privitoare la prohibiţiunea băuturilor spirtoase.

Ultima dată a fost închis definitiv.

Cum nici poliţiştii americani nu pot trăi fără de club şi mai ales fără de un păhărel cu lichidul prohibit, s'a făcut o intervenţie la guvernul canadian pentru a admite stabilirea clubului în această ţară a libertăţii alcoolului.

Autorităţile canadiene au crezut că nu pot refuza o cerere atât de întemeiată şi clubul poliţiştilor s'a deschis dincolo de baltă...

CAŢI AMANŢI POATE AVEA O FEMEIE CINSTITA

La această chestiune delicată va trebui să răspundă tribunalul din Berlin.

Un mare industriaş a intentat acţiune de divorţ soţiei sale, fiica unui magnat prusian, pe motiv că a avut 15 amanţi, înainte de a se cununa cu el.

Tânăra aristocrată era măritată şi s'a divorţat pentru a se căsători cu actualul ei soţ. La început căsnicia a fost fericită, până ce soţul află despre existenţa celor 15 antemergători...

De aci dramă şi proces de divorţ.

In prima instanţă, avocatul soţului a arătat că în conformitate cu morala contemporană nu e nici o nenorocire dacă, înainte de cununie, soţia a avut doi-trei amanţi. Dar 15 sunt, totuşi, un abuz şi o încălcare flagrantă a normelor morale în vigoare.

Avocatul soţiei a declarat că graţioasa sa clientă n'a avut decât 6 amanţi — lista lor indică simpatiile ei pentru proprietari de cai de curse. Numai doi dintre aceşti cavaleri au fost tăinuiţi; despre ceilalţi 4 soţul a fost avertizat la timp. Deci nu poate afirma că a făcut o descoperire tragică. In definitiv, 4 sau 6 amanţi în trecut... nu are nici o importanţă.

Argumentarea avocatului se mai bazează şi pe un precedent foarte important:

Intr'un caz analog, tribunalul şi-a motivat sentinţa astfel: dacă soţul a ştiut, înainte de cununie, despre existenţa câtorva amanţi ai soţiei sale, el nu poate fi divorţat pe motiv că a fost înşelat în privinţa cifrei, căci numărul nu are nici o importanţă în această chestiune...

Probabil că drăgălaşa colecţionară de amanţi, pe tribunele hipodromului, va eşi învingătoare din conflictul cu soţul ei neînţelegător, care se formalizează pe o chestie de simplă... aritmetică.

DOUĂ PORTOCALE

In vitrina unei cofetării, renumite pentru oranjadele sale, erau expuse două portocale apetisante.

— De unde vii, frumoasă portocală? — se interesează prima.

— Din Palestina, dragă colegă. Dar tu?

— Eu vin din Spania. Nu vezi cât sunt de mare şi frumoasă?

— Dacă crezi că eşti mai mare decât mine, te înşeli.... Nici din tine nu va stoarce stăpânul nostru mai mult de 10 litri de oranjadă...

VIOARA LUI FRITZ KREISLER

Celebrul violonist Fritz Kreisler povesteşte că odată la Anvers, trebuind să aştepte un ceas plecarea vaporului, a intrat într'o prăvălie de vechituri. In glumă, încearcă o vioară şi întrebă pe negustor, un evreu bătrân, de preţ. Apoi îi zise:

— Am şi eu o vioară de vânzare. Ce-mi dai pe ea?

Bătrânul se uită la vioara maistrului, apoi îl măsură din cap până în picioare:

— N'am atâţia bani, cât face vioara d-tale. Dar văd că eşti cunoscător. Aşteaptă un moment că îţi aduc un Amati.

Bătrânul plecă din prăvălie şi se întoarse îndată însoţit de un poliţist.

— Domnul acesta este un hoţ — zise el agentului. — Mi-a oferit o vioară care este a lui Kreisler.

Artistul se văzu ameninţat să fie arestat şi să-şi piardă vaporul. Bătrânul evreu nu vroia să admită că stă de vorbă chiar cu Kreisler. Până ce artistul nu s'a pus la întrecere cu o placă a sa de gramofon, antiecarul nu l-a crezut...

DIMA

REALITATEA
ilustrată

MARIETTA SADOVA

Atelierele „Adevĕrul" S. A. (Photo Manasse)

ANUL IV. No. 162. — 6 MARTIE 1930. APARE JOI

REALITATEA ilustrată

D-ra Zizi Theodorescu „MISS ROMANIA 1930" povesteşte...

(Photo Papacostea)

PRETUL 10 LEI

REALITĂŢILE VIEŢII

CÂND CITEZI IN PARLAMENT..

IN DESBATEREA Sejmului asupra bugetului un conducător ţărănist *Jan Dombski*, a avut un succes răsunător de ilaritate, cu protestul său violent, împotriva marelui număr de automobile guvernamentale. In revolta lui, împotriva acestor vechicule luxoase şi inutile, — după părerea lui, — se folosi de următoarea metaforă, care stârni râsul asistenţei: o maşină e ca şi o femeie: e uşor s'o cumperi, dar e costisitor s'o întreţii.

Dar care nu fu mirarea parlamentarului, când se pomeni în după amiaza aceleiaş zile, cu un atac într'un ziar bulevardier, pe tema acestei comparaţii ironice. Dombski era acuzat de a fi jignit demnitatea femeii, cununa creaţiei divine, care nu poate fi asemuită cu un obiect neînsufleţit, produs de mâna omului. Un singur lucru ar fi comun amândoura: atât maşina cât şi femeia, îşi schimbă adesea vopseaua.

Dar surprizele nu se terminară cu acest articol. A doua zi, umoristul polon Cazimir Brzeski dete în judecată pe Dombski pentru plagiat, pentrucă Dombski ar fi citat o vorbă de a lui; comparaţia între automobil şi femee, i se datora lui Brzeski, — cel puţin aşa susţinea acesta — iar deoarece Dombski repurtase un succes de ilaritate de cinci minute, datorită acestui citat, umoristul îi ceru o despăgubire de 200 zloty pro minut. Dombski se declară gata de a-i da 50 zloty despăgubire pro minut, dar deoarece acuzatorul nu s'a învoit, rămâne acum ca tribunalul să se pronunţe în această chestiune originală.

Noroc că la noi în ţară, nu există încă o lege specială a citatelor. Dacă fiecare cuvânt de duh, reprodus în Parlament, ar fi impus la despăgubiri, plătibile autorului, n'ar mai ajunge salariile şi diurnele parlamentarilor.

RASPLATA UNEI FAPTE BUNE

CUNOAŞTEŢI povestea lui Mark Twain, în care un om caritabil, îngrijind de milă unui câine bolnav, nu mai scapă apoi de recunoştinţa javrei, ce-i aduce o haită întreagă în casă, prefăcându-i locuinţa, într'un azil veterinar, pentru câinii vagabonzi, Sau istorioara omului, care a salvat un copil dela moarte şi care riscă să fie el nimicit, de recunoştinţa întregei familii a victimei, cu care se pomeneşte pe cap.

De aceste satire, aminteşte întâmplarea petrecută la Paris. Ziarul „Echo de Paris" publicase vara trecută un reportagiu despre un accident de circulaţie, în care fusese ucis un muncitor, părinte a trei copii, în timp ce şoferul vinovat, se făcuse nevăzut. Un cititor al ziarului, trimise văduvei nenorocitului muncitor o mică sumă, rămânând anonim. Prin ziar, femeia mulţumi donatorului, rugându-l, dacă îi va fi posibil, să-i mai vie în ajutor.

Binefăcătorul anonim îi îndeplini rugămintea, dar spre marea lui mirare, el se pomeni cu vizita unor funcţionari dela poliţie, cari îi declarară, cum că autorităţile reuşiseră să-i afle adresa şi-l somară să povestească faptele, petrecute cu ocazia accidentului de circulaţie. Pentru ei nu încăpea îndoială, că milosul cititor era însuş şoferul vinovat. Ajutorul bănesc dat văduvei, era pentru ei o dovadă suficientă. Protestele acestui iubitor de oameni, care probabil se va feri pe viitor să mai facă pe filantropul, fură zadarnice. N'a posedat în viaţa lui o maşină, nici n'a condus vreodată un automobil. Totuş a fost dat în judecată, pentru omor din neglijenţă...

„CLUBUL CELOR SUB PAPUC"

AUTORITAŢILE din Liverpool şi-au bătut capul, să pătrundă misterul unui club de curând fondat în acest oraş, club ai cărui membri, ceruseră autorizaţia să ţină şedinţă toată noaptea.

La început, autorităţile crezură că e vorba de un club cu tendinţe anarhice. Dar acum misterul s'a lămurit în mod foarte simplu.

Membrii clubului sunt soţii terorizaţi de soţiile lor.

Cinci sute de bărbaţi căsătoriţi, în casa cărora cântă găina, s'au întrunit luând dârza hotărâre, de a frânge lanţurile ce-i apasă, sau măcar să le sgâlţâe niţeluş.

Intemeietorii clubului, un maestru de biliard şi un cunoscut negustor, sunt foarte mândri de această iniţiativă. Vorba e, la ce foloseşte curajul la club, unde nu e nimeni care să contrazică pe oratori, când la venirea lor acasă, membrii clubului tac iarăş chitic, lăsându-se integral conduşi de energicele lor jumătăţi?

ASTA-I MUZICA CE-MI PLACE...

AUTORII de vodeviluri n'au nevoe să-şi pună la prea grea încercare imaginaţia. Le este de-ajuns, să asiste la desbaterile proceselor parisiene sau să-şi arunce ochii asupra cronicelor judiciare din gazete. Iată de pildă un caz, care ar putea inspira un autor de comedii, sau pe un libretist de operete.

Corurile bisericeşti şi liturghiile dominicanilor, sunt foarte gustate la Paris, nu numai din motive religioase, dar şi din cauze pur artistice. O firmă de gramofoane, a avut ideia, să propună congregaţiei dominicanilor, să imprime plăci de gramofon, cu aceste coruri. Evlavioşii fraţi întru Domnul, se bucurară foarte de această propunere, nădăjduind că în acest fel, spiritul religios se va propaga şi în casele laice. Trebue să fi fost nespus de înălţătoare ideia, că în case unde de obicei răsuna doar muzica unui tango, asistenţa se va delecta acum, cu cântecele evlavioase ale sfinţilor fraţi, purificând astfel atmosfera de banalitate lumească.

Şi într'adevăr, plăcile erau foarte gustate şi se vindeau ca pâinea caldă. Până ce dominicanii descoperiră spre marea lor groază, că exista un revers al medaliei, — în cazul acesta, al plăcii de gramofon.

Pe faţa a doua a plăcii, era imprimată o şansonetă din cele mai decoltate... Fraţii dominicani, cerură societăţii de gramofoane, să distrugă acele plăci şi dacă vor voi să imprime corurile şi liturghiile lor, s'o facă pe plăci deosebite, care n'au nimic comun cu frivolităţile parisiene. Firma însă se apără, că a câştigat dreptul exclusiv de a imprima aceste plăci, fără nici o restricţiune. Este uzul general de a imprima o placă cu bucăţi cu totul disparate, tocmai pentru ca oricine s'o poată cumpăra.

De-altfel, spune firma, e prea posibil, ca o parisiană frivolă, care tocmai se pregăteşte să audă un cântec decoltat, punând din greşală cealaltă parte a plăcii, să fie atât de mişcată de accentele evlavioase ale sfinţilor fraţi, încât să se convertească *stante pede* la adevărata religiositate. Este şi acesta un punct de vedere...

SĂRUTUL PE ECRAN

Nu este prea îndepărtată vremea când mai toate filmele — în deosebi cele americane — se sfârşiau, cu un prelungit şi interminabil sărut, pecetluitor al împăcărei, al căsătoriei sau al dragostei eroilor principali.

Din fericire, această modă, pe care am considerat-o mereu, ca o manie a regisorilor americani, a dispărut. Clasica scenă a sărutului final, nu mai precedează astăzi, titlul care anunţă: „Sfârşit".

Aceasta nu vrea să însemne, că sărutul a dispărut de pe ecran.

Dimpotrivă. Nu credem să existe film, în care eroii să nu se sărute, de cel puţin trei ori.

Dacă acţiunea se desfăşoară în India, sau la Paris, în insulele cele mai sălbatice sau în metropolele cele mai civilizate, dacă eroii principali sunt sălbateci, cu îmbrăcaminte sumară, sau don-juani în frac, totdeauna eroii principali, amanţi îndrăgostiţi, se sărută, de cel puţin trei ori.

Veţi întreba: de ce tocmai de trei ori ? Iată de ce:

Suntem la începutul filmului. Eroii se cunosc abia acum. Imaginaţi-vă o scenă care începe cu gingăşie, se sfârşeşte cu un sărut interminabil şi îndelung repetat.

Acţiunea se desfăşoară mai departe. Ajungem la serata dansantă, sau serbarea din mijlocul oraşului. Aci, îndrăgostiţii se retrag din sânul sgomotului petrecerii, într'un parc cu alei umbrite, sau pe malul unui lac ce respiră poezie. Bineînţeles că şi această scenă se sfârşeşte cu un sărut.

Sărutul e luat în prim plan, pentru că dragostea este abia acum la apogeu.

Mai departe intervine nelipsita ceartă, dintre îndrăgostiţi. Cearta a survenit însă, din pricina unei neînţelegeri, fără ca îndrăgostiţii să aibă vreo vină. Şi deoarece, în realitate ei continuă să se iubească şi convingându-se fiecare că cellalt nu are nici o vină, survine împăcarea. Cum o să se exteriorizeze împăcarea ? Prin sărut. Unul, două sau trei, pasionate sau lipsite de viaţă — care depind de puterea de exteriorizare a interpreţilor.

Iată dar, cele trei etape ale sărutului pe ecran.

Sărutul devenind un factor nelipsit oricărui film, este azi o banalitate. Rareori, reuşeşte astăzi, un sărut, să producă o impresie mai puternică asupra publicului.

Am spus rare ori.

Este adevărat, sunt artişti şi mai cu seamă artiste, care transpun în sărut, atâta patimă, atât suflet, încât reuşesc să impresioneze.

Printre aceştia trebue să cităm în primul rând pe Greta Garbo.

Sărutul Gretei Garbo, cu toate artificialităţile de neînlăturat pe cari le conţine, este de domeniul nenaturalului. Sărutul Gretei Garbo este anormal. Sensual, pasionat, porneşte dintr'odată din trup şi suflet. Iţi face impresia că tot sângele se revarsă şi ajunge în buze, care palpită de extremă vitalitate. Şi apoi imediat liniştirea.

Ca o mare, pornind vijelioasă, spumoasă, a lovit zăgazuri, a smuls pietre şi apoi se retrage pierdută, liniştită, resemnată. După sărut, ochii Gretei Garbo capătă nuanţe de mare obosită.

Contrastul: Lilian Gish. Un sărut reţinut. Un sărut care se manifestă mai mult prin suflet, decât prin simţuri. Buzele, nuanţează numai sărutul sufletesc al Lilianei Gish.

Dintre sărutările artiştilor, acel care se apropie ca gen de sărutul Gretei Garbo, este sărutul lui Gilbert, ex-amant şi partener al blondinei suedeze. In Ana Karenina, sărutările dintre Wronsky şi Ana erau deadreptul distrugătoare.

Dar după cum am spus mai sus acestea sunt excepţii. Sărutul pe ecran a devenit o banalitate.

Ca şi în viaţă de altfel !

I. G.

Sărutul impresionant al lui John Gilbert

CRONICILE MELE

DESPRE LACRIMI...

ÎN APRILIE se împlinesc şase sute şi încă vreo câţiva ani, dela prima întâlnire a lui Petrarca cu Laura de Nove. E o aniversare care trece neluată în seamă, subliniată probabil numai în calendarul amanţilor visători, cari mai aduc în dragostea lor de acuma, puţin din parfumul romantismului de odinioară.

Poate că pe mormintele dela Padova, vreo americană excentrică va depune un mănunchiu din primele violete ce se ivesc timide, în umezeala lui April, sau vreo amantă părăsită va plânge pe mormântul poetului care, iubind o femeie, a fermecat omenirea, cum spune undeva Victor Hugo.

Prima întâlnire !

O întâmplare căreia literatura îi poartă recunoştinţă. O clipă, în viaţa a doi oameni, care smulge capodopere din inspiraţia unui ales al muzelor. Nici poetul n'a ştiut cât se va prelungi această clipă, în scurgerea veacurilor viitoare, nici Laura n'a bănuit nemurirea pe care o cucereşte, prin simpla întâlnire cu un necunoscut.

Rimele, Cântecele şi *Sonetele*, se născură din acea divină încrucişare de priviri... Poetul a dus cu el imagina femeii, care-i robise sufletul; femeia nici nu s'a gândit la farmecul pe care îl lăsa în urmă şi la graţia neperitoare, care ne încântă şi pe noi acuma, când îl recitim pe Petrarca.

Femeile iubite şi cântate de poeţi îşi prelungesc existenţa, în sufletul generaţiilor viitoare. Pentrucă le-au iubit ei, le iubim şi noi.

Sunt amantele lor de o zi şi amantele noastre eterne. Poate că ei n'au pătruns în sufletele lor, dar ele intră victorioase în opera şi în povestea tristă a vieţii cântăreţilor geniali.

E supremul omagiu pe care poeţii îl aduc femeii adorate, la amintirea căreia îngenunchie toţi visătorii.

Câte din ele nu mor fără să ştie că vor mai fi iubite în eternitate şi că mormintele lor vor fi străjuite de gândurile şi plânsetele amanţilor îndureraţi de mai târziu!

Prin această dragoste postumă, ce se ridică dincolo de mormânt, amantul de altă dată îşi păstrează jurământul: „te voi iubi pe veci".

***

Când a spus Victor Hugo că, iubind o femeie, poetul farmecă lumea, desigur că s'a gândit la el însuşi.

Juliette Drouet, actriţă cu o recomandaţie nu prea recomandabilă şi a cărei frumuseţe întrecea talentul scenic, a fost inspiratoarea celor mai frumoase poeme din vestitul ciclu *Les Rayons et les Ombres*. Victor Hugo a cunoscut-o în 1834. Cucerit de graţia femeii, care în socotelile ei amoroase punea şi puţin din avantagiile unor legături folositoare carierii sale, poetul o impune teatrului în distribuţia din „Lucrezzia Borgia" şi o aplaudă din loja sa, în seara de 3 Februarie 1834.

De atunci pasiunea lui creşte pentru femeia sveltă, cu ochii mari şi negri, cu carnaţia superbă, strălucitoare, într'un lux orbitor. Amorul lui Hugo se prefăcu în obsesie. Insurat şi tată a patru copii, poetul devenise obiectul de bârfeală al întregului Paris.

Din 1834 poetul nu se mai putea despărţi de frumoasa lui amantă, aşa încât când părăsia Parisul, pentru a se odihni departe de sgomotul oraşului, Julieta trebuia să-l urmeze şi să locuiască în apropierea casei lui. Mult mai târziu au făcut o călătorie prin Belgia şi Olanda, iar la înapoiere se despărţiră pentru câtăva vreme.

Cutreerând, după două luni, locurile pe unde şi-au trăit iubirea, versurile din poemele lui, pomenite mai sus, începură să-i cânte în suflet, în ritmul paşilor pe aleiele solitare, din apropierea văii Bièvre.

Poemele acestea care luminează şi întunecă — „Raze şi Umbre" — au prin urmare povestea lor, ca toate poemele marilor inspiraţi. A fost iarăş scânteia divină, ce s'a aprins la o primă întâlnire. Il îndruma într'acolo, pe poet, inspiraţia ce căuta să prindă aripi şi să se realizeze. Găseşte în femeia care îl turbură, obârşia suferinţei şi a torturii sufletului. Se chinuie singur până la definitiva realizare artistică a visului său de artă şi fiinţa care l-a inspirat dispare din viaţa lui, aşa cum dispare şi masculul din existenţa insectei fecundate. Dispare femeia din viaţa unui poet, dar poemele lui ne-o transmit întreagă, cu frumuseţea ei, la vârsta când a fost iubită, cu farmecul ei, la vârsta când a fermecat.

***

Şi aceste morminte, şi aceste amintiri, şi aceste făgăduelî, sunt împrospătate cu lacrimi. Lacrimile îşi au poezia lor. Un savant german, însă, de curând, face o prozaică descoperire. El pretinde că lacrimile conţin o substanţă care ucide microbii depe obraz! Păcat că experienţele lui au dat rezultate atât de târzii. Zeci şi sute de mii de ani, — dela facerea lumii — au plâns oamenii până acuma fără să ştie că îndurerarea sufletului dă sănătate obrazului. Slabă consolaţie, dar omul în egoismul său s'ar fi şi bucurat. „*Să m'aleg măcar cu atâta*" şi-ar fi spus în sinea lor, amanţii dezolaţi, începând cu Adam la porţile raiului, după ce le-a închis pe din afară.

„*Ţi-am făcut un mare serviciu, distrugându-ţi microbii de pe obraz*" ar fi spus Don Juan, femeilor seduse şi părăsite.

Iată, vasăzică foarte serios, cum ştiinţa se amestecă şi acolo unde durerea se credea a-tot-stăpânitoare. In căutarea vindecării cancerului şi a tuberculozei, iscusinţa savantului descoperă în laborator binefacerea plânsului. Babele cu leacuri ştiau bine ce spun, când te asigurau că plânsul uşurează şi... face bine! Dar savantul nostru aduce o veste nouă: plânsul omoară. Nu pe cel care plânge, ci pe microbii cari ies în calea lacrimilor. La fericirile consacrate de Biblie se mai adăogă una: „fericiţi cei ce plâng, că moarte dau aducătorilor de vătămături!" Vasăzică: Trăiască lacrimogenul!

Noua descoperire poate fi de mare folos, dar amestecul acesta, al ştiinţei în lacrimă, ia ceva din poezia plânsului. Ori de câte ori ştiinţa se amestecă, cu recele ei pozitivism, dispare câte ceva din farmecul pe care omul îl născoceşte, pentru a poetiza gesturile lui. Ochii lăcrămaţi nu vor mai avea frumuseţea obişnuită, când ne vom gândi la substanţa pe care o secretează şi adesea când amantul îşi va lipi gura de ochii pe cari i-a făcut să plângă, iubita, în durerea ei, tot va avea răgaz să se gândească poate, că e un sistem pe care iubitul îl întrebuinţează, pentru a distruge microbii depe buze...

A. de HERZ

Concursul de frumuseţe IN ŢARĂ

JUD. OLT

Un grup de candidate dela concursul de frumuseţe ţinut în Slatina.
In medalion d-ra Jeni Ionescu Perieţeanu „Miss Olt".

JUD. CIUC

D-ra Ana Vasilescu „Miss Ciuc". D-ra Ana Csiky aleasa a doua.

JUD. BAIA

Juriul pentru alegerea celei mai frumoase din Baia.

Sus: dela stânga la dreapta: Dora Lustgarten aleasa II-a; Sabina Kerpel aleasă „Miss Baia".
Jos: Elena Râpeanu aleasa III-a; Zorica Lieberman aleasa II-a.

JUD. NĂSĂUD

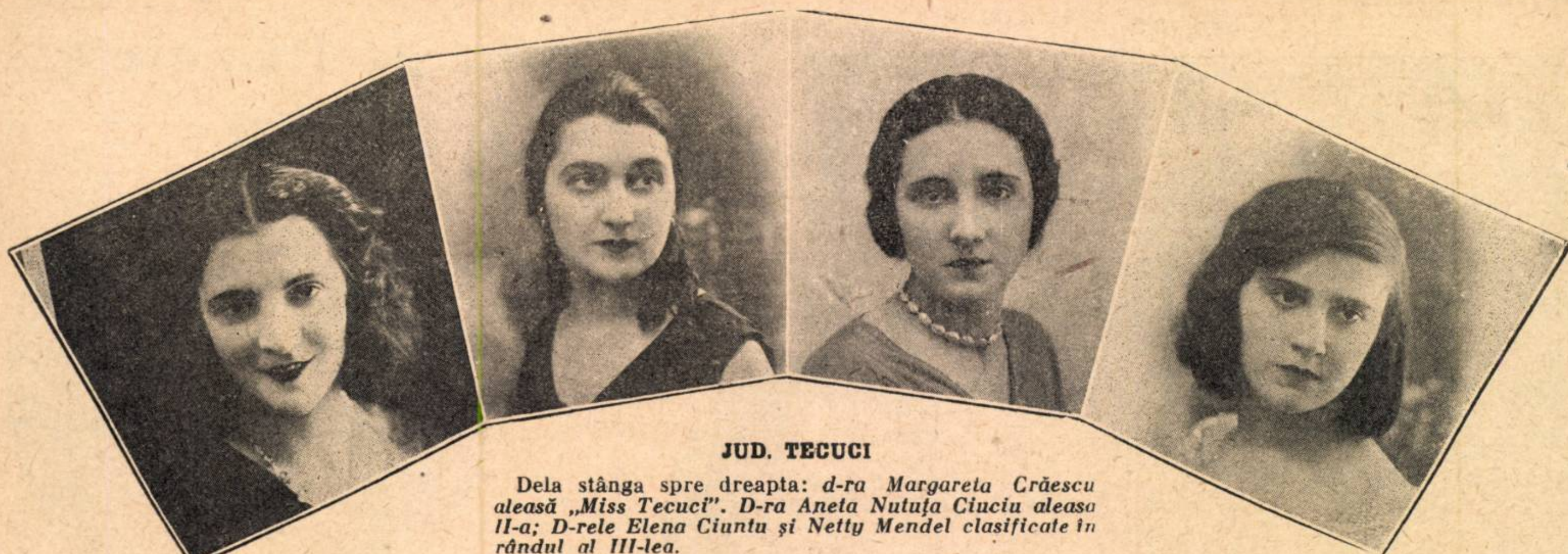
D-ra Octavia Romanessi „Miss Năsăud"; d-ra Elena Albrecht aleasa II-a la Bistriţa.

JUD. TELEORMAN

Aurora Dobrescu aleasă „Miss Teleorman"; Sofia Chiţu clasificată I cu aceiaş titlu la Teleorman; Ileana Ionescu, clasificată a II-a.

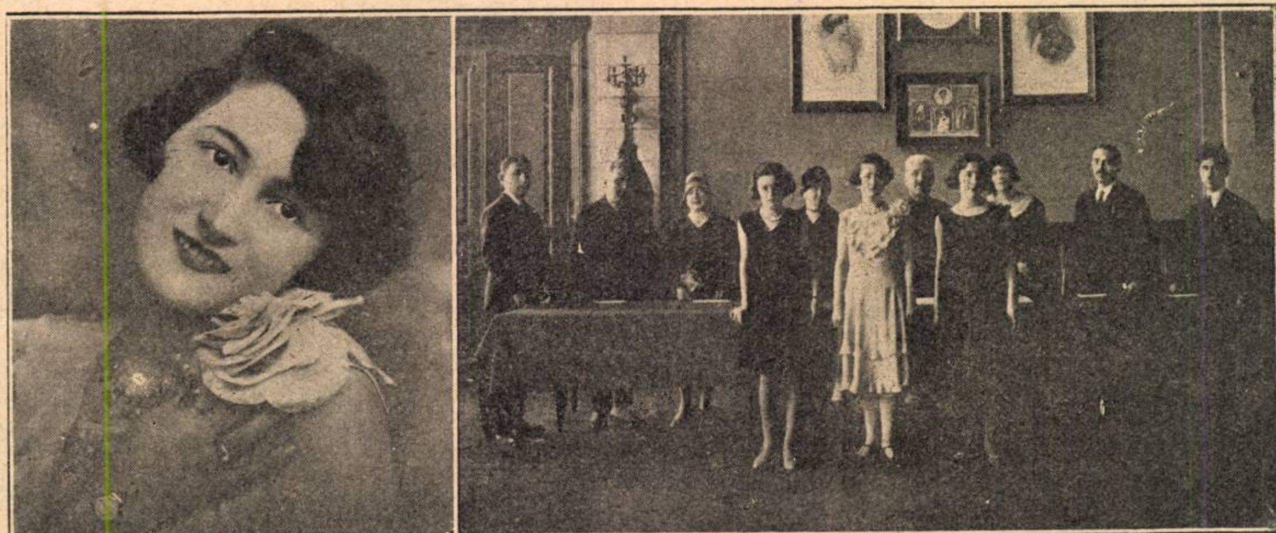

JUD. TECUCI

Dela stânga spre dreapta: *d-ra Margareta Crăescu aleasă „Miss Tecuci". D-ra Aneta Nuluța Ciuciu aleasa II-a; D-rele Elena Ciuntu și Netty Mendel clasificate în rândul al III-lea.*

JUD. TÂRNAVA MICA

D-ra Anuța Nendrean aleasă „Miss Târnava Mică".

Juriul întrunit la Diciosânmartin.

JUD. DUROSTOR

D-ra Elisabeta Morfi Dumitrova „Miss Durostor".

JUD. HUNEDOARA

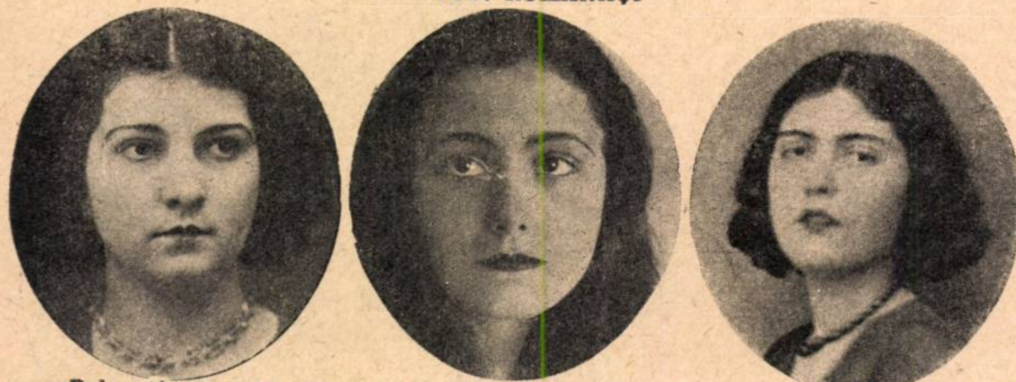
Dela stânga spre dreapta d-rele: *Aurelia Avram „Miss Hunedoara" și Teodoru Jan aleasa II-a.*

JUD. SĂLAJ

Sus: *D-ra Lucaci Elisabeta „Miss Sălaj".*
Jos: *D-ra Alexandrina Drăgan aleasa II-a la Zalău.*

JUD. ROMANAȚI

Dela stânga spre dreapta: *d-ra Matilda Petrescu, clasificată a II-a; d-ra Mioara Dumitrescu, clasificată a II-a și d-ra Angela Schvalb aleasă „Miss Romanați".*